

SISÄLLYS

1 Johdanto	7
2 Yhteenvedo lausuntopalautteesta	9
3 Yleisarvioita mietinnöstä	9
3.1 Yleisellä tasolla myönteiset arviot	9
3.2 Yleisellä tasolla kielteiset arviot	11
3.3 Ei kantaa yleisellä tasolla	12
4 Kannanotot keskeisiin ehdotuksiin	12
4.1 Lain rakenne ja kirjoittamistapa	12
4.2 Yleisten periaatteiden korostaminen	14
4.3 Perustaminen ja yhtiöjärjestys	14
4.4 Osakeomistuksen julkisuus	16
4.5 Hallinto	17
Yhtiökokous ja yhtiön johto	17
Tilintarkastus	19
4.6 Nimellisarvottomuuteen perustuva uusi pääomajärjestelmä	20
4.7 Rahoitus	21
4.8 Varojen jakaminen ja jakokelpoiset varat	22
4.9 Omat osakkeet	25
4.10 Yritysjärjestelyt	25
Sulautuminen ja jakautuminen	25
Yritysmuodon muuttaminen	26
4.11 Yhtiön purkaminen	27
4.12 Seuraamusjärjestelmä	27
Pätemättömyys	28
Vahingonkorvaus	28
4.13 Oikeuslaitokseen ja viranomaisiin liittyvät muutokset	30
5 Yksityiskohtaiset huomautukset lakiehdotuksesta ja sen perusteluista	31
<i>I Osa. Yleiset periaatteet, perustaminen, yhtiöjärjestys ja osakkeet</i>	<i>31</i>
<i>1 luku. Osakeyhtiön toiminnan keskeiset periaatteet ja lain soveltaminen</i>	<i>31</i>
<i>2 luku. Perustaminen</i>	<i>32</i>
<i>3 luku. Osakkeet</i>	<i>37</i>

<i>4 luku. Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osakkeet</i>	41
<i>II osa. Hallinto ja tilinpäätös</i>	42
<i>5 luku. Yhtiökokous</i>	42
<i>6 luku. Johto ja edustaminen</i>	48
<i>7 luku. Tilintarkastus ja erityinen tarkastus</i>	53
<i>8 luku. Oma pääoma ja tilinpäätös</i>	55
<i>III osa. Rahoitus</i>	57
<i>9 luku. Osakeanti</i>	57
<i>10 luku. Optio-oikeudet</i>	60
<i>11 luku. Osakepääoman korottaminen</i>	61
<i>12 luku. Pääomalaina</i>	62
<i>IV osa. Varojen jakaminen</i>	62
<i>13 luku. Varojen jakaminen</i>	62
<i>14 luku. Osakepääoman alentaminen</i>	65
<i>15 luku. Omat osakkeet</i>	66
<i>V osa. Yhtiörakenteen muuttaminen ja purkaminen</i>	68
<i>16 luku. Sulautuminen</i>	68
<i>17 luku. Jakautuminen</i>	71
<i>18 luku. Vähemmistöosakkeiden lunastaminen</i>	72
<i>19 luku. Yritysmuodon muuttaminen</i>	74
<i>20 luku. Yhtiön purkaminen</i>	75
<i>VI osa. Seuraamukset ja oikeussuoja</i>	77
<i>21 luku. Päätöksen pätemättömyys</i>	77
<i>22 luku. Vahingonkorvaus</i>	78
<i>23 luku. Vaikutusvallan väärinkäyttöön perustuva lunastusvelvollisuus ja yhtiön selvitystilaan määrittäminen</i>	79
<i>24 luku. Riitojen ratkaiseminen</i>	80
<i>25 luku. Rangaistusseuraamukset</i>	82
6 Muita kannanottoja	83

1 Johdanto

Oikeusministeriö asetti 16.2.2001 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus uudeksi osakeyhtiölainsäädännöksi. Tavoitteeksi asetettiin joustava ja kilpailukykyinen osakeyhtiölaki, jonka avulla yritykset voivat järjestää toimintansa mahdollisimman tehokkaalla tavalla. Sääntelyn tuli samalla taata riittävä suoja vähemmistöosakkaille ja velkojille. Uudistusehdotuksessa tuli ottaa huomioon pienten ja kasvavien yhtiöiden lisääntyvä merkitys. Työryhmän tuli valmistella ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon.

Työryhmä, joka otti nimekseen osakeyhtiölakityöryhmä, antoi mietintönsä (oikeusministeriön työryhmämietintöjä 2003:4) 6.5.2003.

Oikeusministeriö pyysi 13.5.2003 mietinnöstä lausuntoa seuraavilta viranomaisilta, järjestöiltä ja yhteisöiltä (suluissa jäljempänä käytetty lyhenne):

Sisäasiainministeriö (SM)
Valtiovarainministeriö (VM)
Kauppa- ja teollisuusministeriö (KTM)
Sosiaali- ja terveysministeriö (STM)

Korkein oikeus *
Korkein hallinto-oikeus (KHO)
Helsingin hovioikeus (Helsingin HO)
Helsingin käräjäoikeus (Helsingin KäO)
Oulun käräjäoikeus (Oulun KäO)

Valtakunnansyyttäjänvirasto (Valtakunnansyyttäjä)
Helsingin kihlakunnan ulosottovirasto, erikoisperintäosasto (Helsingin ulosottovirasto)
Tampereen kihlakunnan ulosottovirasto *

Keskusrikospoliisi (KRP)
Kirjanpitolautakunta (KILA)
Konkurssiasiamies
Patentti- ja rekisterihallitus (PRH)
Rahoitustarkastus (Rata)
Tietosuojavaltuutettu
Vakuutusvalvontavirasto (VVV)
Verohallitus
Etelä-Suomen lääninhallitus

Helsingin yliopisto, oikeustieteellinen tiedekunta (HY)
Turun yliopisto, oikeustieteellinen tiedekunta (TY)
Tampereen yliopisto, yrityksen taloustieteen ja yksityisoikeuden laitos *
Lapin yliopisto, oikeustieteellinen tiedekunta *
Turun kauppakorkeakoulu (TuKKK)

Akava ry
 Palvelutyönantajat ry *
 Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry (SAK)
 Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry (STTK)
 Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT ry (TT)

Arvopaperivälittäjien yhdistys ry (APVY)
 HEX Oyj
 HTM-tilintarkastajat ry
 Kaupan Keskusliitto (KKL)
 Keskuskauppakamari (KKK)
 KHT-yhdistys ry
 Kirjanpito toimistojen Liitto ry
 Käräjäoikeustuomarit ry
 Luottomiehet-Kreditmännien ry (Luottomiehet)
 Osakesäästäjien Keskusliitto ry
 Perheyritysten Liitto ry
 Perimistöimistojen Liitto ry
 Suomen Asiakastieto Oy (Asiakastieto)
 Suomen Asianajajaliitto (Asianajajaliitto)
 Suomen Hovioikeustuomarit ry (Hovioikeustuomarit)
 Suomen Kihlakunnanvoudit ry (Kihlakunnanvoudit)
 Suomen Kiinteistöliitto ry (Kiinteistöliitto)
 Suomen Kuntaliitto ry (Kuntaliitto)
 Suomen Lakimiesliitto r.y. (Lakimiesliitto)
 Suomen Pankkiyhdistys r.y. (SPY)
 Suomen Pääomasijoitusyhdistys ry (Pääomasijoitusyhdistys)
 Suomen Sijoitusanalyttikot ry (Sijoitusanalyttikot)
 Suomen Sijoitusrahastoyhdistys ry. (Sijoitusrahastoyhdistys)
 Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto ry (SVK)
 Suomen Yrittäjät ry (SY)
 Taloustoimittajat ry *
 Teollisuuslakimiesten Yhdistys ry *
 Työeläkelaitosten Liitto TELA ry *

Lausuntopyyntötahot toimittivat lausunnon lukuun ottamatta niitä, jotka on merkitty *:lla.

Lisäksi saatiin lausunto seuraavilta tahoilta:

Eläkesäätiöyhdistys-ESY ry (ESY)
 Julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajat ry (JHTT-yhdistys)
 Julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuslautakunta (JHTT-lautakunta)
 Suomen Oikeusapulakimiehet ry (Oikeusapulakimiehet)
 Suomen verokonsultit SVK ry (Verokonsultit)

Käsillä oleva tiivistelmä lausunnoista on tarkoitettu luettavaksi yhdessä työryhmän mietinnön kanssa, minkä vuoksi työryhmän ehdotuksia on tiivistelmässä selostettu vain hyvin rajoitetusti.

2 Yhteenveto lausuntopalautteesta

Valtaosa lausunnonantajista kannattaa osakeyhtiölain kokonaisuudistusta työryhmän ehdotuksen pohjalta. Työryhmän katsotaan onnistuneen erityisesti ehdotetun lainsäädännön joustavuuden ja kielellisen selkeyden suhteen. Toiselta puolen joustavuuden katsotaan antavan erityistä aihetta huolehtia ennakoitavuuden ja oikeusvarmuuden säilymisestä.

Ehdotuksen yksityiskohtien osalta lausuntoihin sisältyy suuri määrä huomautuksia ja erisuuntaisia kannanottoja.

3 Yleisarvioita mietinnöstä

3.1 Yleisellä tasolla myönteiset arviot

Suurin osa lausunnonantajista ilmoittaa yleisellä tasolla *kannattavansa* osakeyhtiölain kokonaisuudistusta tai sen tavoitteita ja lähtökohtia.

KTM kannattaa sääntelyn joustavoittamista ja katsoo ehdotuksen selkeyttävän lain rakennetta sekä helppolukuisuutta. *VM* katsoo, että työryhmän linjaukset osakeyhtiölain rakenteen selkeyttämisestä ja sisällön uudistamisesta ovat pääosin oikeansuuntaisia. *STM* pitää ehdotuksen tavoitteita ja keskeisiä ehdotuksia periaatteessa myönteisinä ja tarkoituksenmukaisina.

Helsingin HO puoltaa työryhmän ehdotusta kokonaan uuden osakeyhtiölain säätämisestä ja toteaa, ettei sillä ole huomautettavaa työryhmän ehdottamiin peruslinjauksiin. *Helsingin KäO* puoltaa samoin työryhmän ehdotusta.

KRP pitää kokonaisuudistusta tarpeellisena sekä työryhmän lähtökohtia ja ehdotuksia pääosin kannatettavina. *PRH* pitää hyvänä pyrkimystä säännösten selkiyttämiseen ja muun muassa pienyritysten toiminnan helpottamiseen sekä aiheettomien muutovaatimusten poistamiseen, vaikka näkee ehdotuksessa paljon sellaistaikin, mikä on kritiikille altista. *Rata* kannattaa työryhmän ehdotusta uudeksi osakeyhtiölaiksi. *VVV* toteaa kokonaisuudistuksen helpottavan ja selkiinnyttävän erityisesti pienten yhtiöiden toimintaa. Myös *Verohallitus* pitää osakeyhtiölain uudistamista osakeyhtiöoikeuden näkökulmasta sinänsä kannatettavana, vaikka näkee ehdotuksen verotuksen näkökulmasta ongelmallisena.

HY katsoo mietinnön kokonaisuutena erittäin hyvin ja huolella valmistelluksi. *TY* pitää uudistuksen tavoitteita oikeaan osuneina ja useita ehdotuksia erittäin kannatettavina. *TuKKK* katsoo ehdotuksen selkiyttävän huomattavasti osakeyhtiömuotoisen yritystoiminnan puitteita pienten ja keskisuurten yritysten kannalta sekä parantavan suuryritysten näkökulmasta suomalaisen lainsäädännön kilpailukykyä.

Akava pitää ehdotuksen tavoitetta lisätä Suomen houkuttelevuutta yhtiöiden sijoittautumispaikkana sekä suomalaisten yritysten kilpailukykyä erittäin kannatettavana, vaikka toisaalta katsoo mm., että sääntelyn keventäminen tulisi

rajoittaa vain pienimpiin yhtiöihin. *TT* kannattaa kokonaisuudistuksen yleisperiaatteiden toteuttamista ja uskoo, että suomalaisten yritysten kilpailuedellytyksiä tukeva laki helpottaa yrittäjyyttä ja lisää Suomen houkuttelevuutta yhtiöiden kotipaikkana.

APVY pitää työryhmän mietintöä kokonaisuutena onnistuneena. *HEX* kannattaa osakeyhtiölain kokonaisuudistusta pääpiirteittäin ehdotetulla tavalla. *KKL* kannattaa osakeyhtiölain kokonaisuudistusta ja katsoo ehdotuksen pääosiltaan onnistuneeksi. *KKK* kannattaa uuden osakeyhtiölain säätämistä pitäen kokonaisuudistuksen toteuttamistapaa hyvänä ja työryhmän mietintöä hyvin valmisteltuna sekä pääosin onnistuneena. *Kirjanpitotoimistojen liitto* katsoo, että työryhmä on lähtökohdiltaan varsin hyvin onnistunut luomaan luonnoksen uudesta osakeyhtiölainsäädännöstä. *Käräjäoikeustuomarit* pitää työryhmän tavoitteita osakeyhtiölainsäädännön kilpailukyvyyn ja joustavuuden lisäämisestä perusteltuina yhteiskunnan ja talouselämän kannalta katsoen. *Luottomiehet* pitää osakeyhtiölain kokonaisuudistuksen toteuttamistapaa hyvänä ja mietintöä hyvin valmisteltuna sekä pääosin onnistuneena. *Perheyriyksen liitto* kannattaa ehdotusta yleisesti ja katsoo sen sisältävän useita varauksettomasti kannatettavia muutosehdotuksia. *Perimistoimistojen liitto* pitää työryhmän ehdotusta hyvin valmisteltuna ja pääosin onnistuneena. *Asiakastieto* katsoo mietinnön hyvin valmistelluksi. *Asianajajaliitto* pitää mietintöä yleisesti varsin onnistuneena. *Hovioikeustuomarit* kannattaa työryhmän ehdotusta kokonaan uuden osakeyhtiölain säätämiseksi. *Kihlakunnanvoudit* toteaa uudistuksen lähtökohdat monelta osin hyväksyttäviksi. *Kiinteistöliitto* pitää uudistuksen tavoitetta hyvänä ja katsoo työryhmän myös onnistuneen sen saavuttamisessa erityisesti lain joustavuuden osalta. *Kuntaliitto* katsoo uudistuksen tavoitteet oikeiksi ja pitää ehdotusta hyvänä pohjana uuden osakeyhtiölain säätämiseksi. *Lakimiesliitto* pitää uudistuksen tavoitteita oikeaan osuneina ja useita ehdotuksia erittäin kannatettavina. *SPY* pitää uuden osakeyhtiölain säätämistä tarpeellisena sekä lainsäädännön joustavuutta ja kilpailukyvyyn turvaamista koskevia lähtökohtia kannatettavina ja katsoo työryhmän pääosin onnistuneen hyvin toimeksiannossa asetettujen tavoitteiden toteuttamisessa. *Pääomasijoitusyhdistys* katsoo, että työryhmän toimeksianto tavoitteineen ottaa huomioon pääomasijoitustoiminnassa tunnistettuja perusongelmia ja että työryhmä on kiittävästi onnistunut joustavuus- ja kilpailukykytavoitteen toteuttamisessa. *Sijoitusanalyytikot* yhtyy työryhmän käsitykseen osakeyhtiölain uudistamistarpeesta ja pitää ehdotettuja uudistuksia pääosin kannatettavina. *Sijoitusrahastoyhdistys* pitää työryhmän mietintöä varsin onnistuneena ja katsoo sen tarjoavan hyvän pohjan jatkovalmistelulle. *SVK* kannattaa työryhmän tavoitteita ja pitää ehdotusta uudeksi osakeyhtiölaiksi yleisesti ottaen kannatettavana. *SY* katsoo, että kokonaisuudistukselle on selkeä tarve ja pitää hyvänä uudistuksen tavoitteeksi otettua joustavuuden ja yhtiöiden toiminnanvapauden lisäämistä. *ESY* pitää työryhmän ehdotusta uuden osakeyhtiölain säätämiseksi hyvänä ratkaisuna. *Oikeusapulakimiehet* puoltaa osakeyhtiölain uudistamista työryhmän esittämässä muodossa.

Edellä mainituissa lausunnoissa esitetään yleisellä tasolla myös *varauksia*. Useissa lausunnoissa on mm. kiinnitetty yleisellä tasolla huomiota siihen, että joustavuuden ja tahdonvaltaisuuden lisääminen antaa erityistä aihetta huolehtia *ennakoitavuuden ja oikeusvarmuuden säilymisestä* (*KTM, PRH, HY, TY, Akava, TT, KKK, Perheyriyksen Liitto, Perimistoimistojen Liitto, Asianajajaliitto, Kihlakunnanvou-*

dit, Lakimiesliitto, SPY). Lisäksi *VM* ja *Verohallitus* korostavat voimassa olevan lain muotomääräysten merkitystä verovalvonnan näkökulmasta. Edelleen lausunnoissa kiinnitetään erityistä huomiota tarpeeseen huolehtia erityisesti velkojien (*VM, Luottomiehet, Perimistoimistojen Liitto, SVK*) tai vähemmistö-osakkeenomistajien (*Rata*) taikka molempien tai yleisesti sidosryhmien oikeussuojasta (*HY, TY* korostaen erityisesti sijoittajansuojaa, *Asianajajaliitto, Lakimiesliitto, SPY*). Edelleen useat lausunnonantajat kiinnittävät huomiota tarpeeseen välttää vakiintuneiden käsitteiden, systematiikan ja sääntöjen (esim. määräaikojen) aiheetonta muuttamista (*KTM, PRH, APVY, KKK, Luottomiehet, Perimistoimistojen liitto, Sijoitusrahastoyhdistys*).

Useat lausunnonantajat kiinnittävät huomiota oikeusvertailun merkitykseen ja tarpeeseen varmistua ehdotusten yhdenmukaisuudesta tai samansuuntaisuudesta keskeisten vertailumaiden kanssa, joina mainitaan pohjoismaat (*KTM, PRH, APVY, Luottomiehet, Perimistoimistojen liitto, SPY, KKK, Sijoitusrahastoyhdistys*), EU-maat ja EU (*KTM, VM* pitäen yhtiöoikeuden yleiseurooppalaista harmonisointia tärkeänä tavoitteena, *PRH, Rata, HY, TY, TT, HEX, Lakimiesliitto ja SPY*) sekä Saksa (*KKK*). Osa mainituista lausunnonantajista epäilee ehdotuksessa ehkä omaksutun liikaa angloamerikkalaisia malleja.

Lisäksi useat lausunnonantajat kiinnittävät olennaista huomiota yhtiöoikeudellisten ja vero-oikeudellisten sääntöjen koordinoitutarpeeseen (*TT, HEX, APVY, KKL, KKK, Asianajajaliitto, Hovioikeustuomarit, SPY, Pääomasijoitusyhdistys Sijoitusrahastoyhdistys, SVK*). *KKK* katsoo, ettei kokonaisuudistusta kannata edistää ilman, että samalla selvitetään ja säädetään ratkaisut avoimena oleville verokysymyksille, pitäen suorastaan tarpeettomana ja harhaanjohtavana säätää yhtiölainsäädännössä toimenpiteitä, joita ei käytännössä kannata veroseuraamusten vuoksi toteuttaa. - *VM* ja *Verohallitus* puolestaan näkevät ehdotuksessa useita kohtia, joihin on verotuksen näkökulmasta suhtauduttava kriittisesti tai jotka ovat verotuksen näkökulmasta ongelmallisia.

Kaikissa edellä mainituissa lausunnoissa esitetään luonnollisesti myös huomautuksia ja varauksia ehdotuksen yksityiskohtien osalta.

3.2 Yleisellä tasolla kielteiset arviot

Eräät lausunnonantajat (*STTK, SAK, HTM-tilintarkastajat, Osakesäästäjien Keskusliitto*) katsovat, että ehdotettuun uudistukseen ei tulisi ryhtyä tai että kokonaisuudistuksen sijasta tulisi edetä enintäänkin voimassa olevaa lakia tarvittaessa osittain muuttamalla.

SAK:n mielestä ei ole syytä lähteä osakeyhtiölain uudistamiseen työryhmän ehdotuksien pohjalta. Ehdotus suosii ulkomaalaisomistusta, etäännyttää suomalaisen osakeyhtiölain pohjoismaisesta perinteestä ja EU-kehityksestä sekä heikentää velkojien, vähemmistöosakkeenomistajien ja henkilöstön asemaa. *SAK* korostaa erityisesti yritysten yhteiskuntavastuun merkitystä. *SAK* pitää pienyrityksille tarkoitettuja uudistusehdotuksia lähinnä näennäisinä. Sikäli kuin vähäisiä muutostarpeita on, ne voidaan hoitaa paremmin osittaisuudistuksella. Myös *STTK* suhtautuu kriittisesti työryhmän esittämään kokonaisuudistukseen

katsoen sen muun muassa heikentävän vähemmistöosakkeenomistajien sekä velkojien ja työntekijöiden asemaa. Mahdolliset yksittäiset muutokset olisi parempi tehdä osittaisuudistuksena. Mainituissa lausunnoista kiinnitetään myös huomiota angloamerikkalaisten mallien omaksumiseen sekä etäännyntymiseen pohjoismaisesta oikeusyhteisyydestä.

HTM-tilintarkastajat katsoo, että ehdotuksessa on päädytty käytännön tarpeille ja ongelmille vieraaseen lopputulokseen unohtaen monelta osin osakeyhtiön perusluonne yhteisömuotona. Voimassa olevan lain osittainen muuttaminen on yhteiskunnan kannalta parempi vaihtoehto kuin työryhmän esittämä kokonaisuudistus. Yhdistys kuitenkin toteaa, ettei se näe ongelmia suurten pörssinoteerattujen yhtiöiden ja monikansallisten toimijoiden osalta ehdotettujen uudistusten ja ilmeisten parannusten suhteen. *Osakesäästäjien Keskusliitto* näkee ehdotuksessa monia sellaisia tekijöitä, jotka toimivat yritysten kilpailukykyisyyttä ja yksittäisen osakkeenomistajan oikeusturvaa vastaan ja katsoo, että ehdotuksessa ei ole esitetty riittäviä perusteita kokonaisuudistuksen tekemiselle.

3.3 Ei kantaa yleisellä tasolla

Eräät lausunnonantajat eivät ota ehdotukseen kantaa yleisellä tasolla, vaan rajaavat lausuntonsa koskemaan kokonaan tai pääasiassa omaan toimintaansa liittyviä erityiskysymyksiä. Tällaisia ovat *SM* (rikoksantorjunta), *KHO* (hallintolainkäyttö), *Valtakunnansyyttäjä* (rikosoikeus), *Helsingin ulosottovirasto* (ulosotto, erityisesti samastuskysymykset), *Tietosuojavaltuutettu* (julkisuus ja tietosuojat), *KILA* (tilinpäätös), *Konkurssiasiamies* (lähinnä insolvenssitilanteiden kannalta merkittävät kysymykset), *Etelä-Suomen lääninhallitus* (viranomaistoimintojen keskittäminen), *KHT-yhdistys* (tilintarkastus), *JHTT-yhdistys* ja *JHTT-lautakunta* (tilintarkastus) sekä *Verokonsultit* (verotus).

4 Kannanotot keskeisiin ehdotuksiin

4.1 Lain rakenne ja kirjoittamistapa

Suuri osa lausunnonantajista pitää ehdotusta rakenteeltaan ja kirjoittamistavaltaan *selkeänä*, erityisesti verrattuna voimassa olevaan osakeyhtiölakiin.

KTM katsoo lain rakenteen nykyiseen verrattuna selkiytyneen ja pitää pykälätekstiä entistä helppolukuisempaan. *STM* katsoo lain rakenteen ja selkeän säännösten kirjoittamistavan helpottavan lain käyttäjää.

Helsingin HO kannattaa voimassa olevan lain tulkinnanvaraisten säännösten selkeyttämistä. *Helsingin KäO* katsoo ehdotuksen säädösteknisesti onnistuneeksi kokonaisuudeksi ja pitää erityisen hyvänä ratkaisuna keskeisten periaatteiden kokoamista lain alkuun sekä omaksuttua osastojakoa.

KILA katsoo lain rakenteen selkiytyneen nykyiseen verrattuna ja pitää lakitekstiä entistä helppolukuisempaan. *PRH* pitää hyvänä pyrkimystä säännösten selkiyttämiseen, kiinnittäen huomiota muun muassa ehdotuksen rakenteeseen ja selkiyty-

neeseen viittaustekniikkaan. *Rata* kannattaa työryhmän ehdotuksen mukaisesti lain sisällön selkiyttämistä. *VVV* katsoo rakenteeltaan kokonaan uudistetun lain erityisesti pienten yhtiöiden toimintaa helpottavaksi ja selkiinnyttäväksi.

HY katsoo, että lakiehdotus on kirjoitettu erittäin selkeästi ja on myös rakenteellisesti onnistunut. *TY* toteaa pyrkimyksen lain kirjoitusasun selkeyttämiseen kannatettavaksi ja katsoo, että periaatetta, jossa vain julkisia yhtiöitä koskevat säännökset ovat lukujen loppupuolella, tulisi noudattaa johdonmukaisesti myös jatkovalmistelussa; tosin *TY* epäilee lakia muun muassa suuren pykälämäärän vuoksi vieläkin liian raskaaksi.

TT toteaa lain yleisen selkeyttämisen edistävän erityisesti pienten yhtiöiden asemaa ja kiinnittää huomiota muun muassa lain rakenteen selkeyttämiseen.

APVY katsoo ehdotukseen huomattavan selkeäksi nykyiseen lakiin verrattuna. *HEX* katsoo, että uudistukselle asetetut vaatimukset lain selkiyttämiseksi ovat täyttyneet lain luettavuuden ja selkeyden parannuttua muun muassa väliotsikoiden käytön ja viittaustekniikan välttämisen johdosta. *HTM-tilintarkastajat* näkee ehdotuksessa myönteisenä asioiden uuden ryhmittelyn, joka tekee lain helppolukuisemmaksi ja selventää eri lakien välisiä suhteita. *KKL* katsoo ehdotuksen selkeäksi ja johdonmukaiseksi ja pitää positiivisena muun muassa pykäläviittausten vähentämistä nykyisestä. *KKK* katsoo, että ehdotus on varsin selkeä verrattuna nykyiseen runsaasti viittauksia sisältävään lakiin ja että selkeyttä lisäävät erityisesti pykäläotsikot. *KHT-yhdistys* katsoo ehdotuksen tuovan monelta osin lisää selkeyttä nykytilaan verrattuna. *Luottomiehet* katsoo ehdotuksen nykyiseen lakiin verrattuna selkeäksi korostaen erityisesti pykäläotsikoiden merkitystä. *Perheyriyksen liitto* kannattaa varauksettomasti muun muassa lainsäädännön yksinkertaistamista. *Asianajajaliitto* katsoo lakiehdotuksen lainsäädäntöteknisesti onnistuneeksi: lakiehdotuksen kielellinen ilmaisu, systematiikka ja viittaustekniikka ovat selkeitä. *Hovioikeustuomarit* toteaa ehdotuksen pyrkivän selkeyttämään voimassa olevan lain tulkinnallisia epäkohtia. *Kuntaliitto* toteaa, että ehdotus on selkeää ja hyvää lakikieltä. *Lakimiesliitto* toteaa pyrkimyksen lain kirjoitusasun selkeyttämiseen kannatettavaksi ja katsoo, että periaatetta, jossa vain julkisia yhtiöitä koskevat säännökset ovat lukujen loppupuolella, tulisi noudattaa johdonmukaisesti myös jatkovalmistelussa; tosin Lakimiesliitto epäilee lakia muun muassa suuren pykälämäärän vuoksi vieläkin liian raskaaksi. *SPY* toteaa ehdotuksen huomattavasti nykyistä lakia johdonmukaisemmaksi ja selkeämmäksi. *Sijoitusrahastoyhdistys* katsoo ehdotuksen huomattavan selkeäksi nykyiseen lakiin verrattuna. *SVK* pitää ehdotusta selkeänä ja toteaa hyväksi, että yleiset periaatteet on kirjattu selkeästi lain alkuun. *SY* katsoo, että lain uudenlainen ryhmittely ja säännösten otsikointi ehdotuksessa selkeyttävät lakia. *ESY* korostaa pitävänsä ehdotusta hyvänä erityisesti siksi, että nykyinen laki on käynyt vaikeasti luettavaksi.

KKK kannattaa nimenomaisesti työryhmän omaksumaa ratkaisua, jonka mukaan yksityisiä ja julkisia osakeyhtiöitä säännellään yhdessä laissa (todeten kuitenkin, että jatkovalmistelussa tulisi kiinnittää vielä enemmän huomiota siihen, mitkä säännökset on aiheutta sisällöltään eriyttää yksityisten ja julkisten osakeyhtiöiden osalta erilaisiksi). Myös *Kirjanpitoimistojen Liitto* katsoo muun muassa rajanvetokysymyksiin viitaten, että pienyhtiöille ei välttämättä tarvita erillistä lakia, kannattaen samalla pienyhtiönäkökulman korostamista lain rakenteessa.

4.2 Yleisten periaatteiden korostaminen

Useissa lausunnoissa *kannatetaan* nimenomaisesti työryhmän ratkaisua yleisten periaatteiden ilmaisemisesta lain alussa (*Helsingin KäO*, *TuKKK* epäillen tosin periaatteiden merkityksen saattavan jopa ylikorostua, *TT*, *KKL*, *Perheyriyksen Liitto*, *Asianajajaliitto*, *Kiinteistöliitto*, *Pääomasijoitusyhdistys*, *SVK*, *SY* sekä ilmeisesti myös *KRP*, *TY*, *Kihlakunnanvoudit* ja *Lakimiesliitto*). Lausunnoissa painotetaan hieman vaihtelevasti eri periaatteiden tärkeyttä. Lisäksi *Akava* pitää erityisesti osakkaiden yhdenvertaisuuden periaatteen korostamista sinänsä myönteisenä. *Valtakunnansyyttäjä* puolestaan näkee, että erityisesti ehdotuksen 1 luvun 5 §:n (toiminnan tarkoitus) ja 8 §:n (johdon tehtävä) säännökset ovat puollettavia myös johdon rikosoikeudellisen vastuun arvioinnin kannalta.

Toiselta puolen lausunnoissa on edellä esitetyn tavoin katsottu, että jättäytyminen sääntelyssä runsaasti yleisten periaatteiden varaan voi olla *ongelmallista* oikeusvarmuuden näkökulmasta. Lisäksi *VM* ja *Verohallitus* katsovat, että omaksuttu periaatelähtöinen lainsäädäntötekniikka on ongelmallinen verotuksen näkökulmasta.

4.3 Perustaminen ja yhtiöjärjestys

Kysymykseen *perustamismenettelyn yksinkertaistamisesta* kiinnitetään erityistä huomiota muutamassa lausunnossa. *Asianajajaliitto* ja *SY* ilmoittavat *kannattavansa* perustamismenettelyn keventämistä ja siirtymistä simultaani-perustamiseen, joka vastaa nykyistä todellista käytäntöä. Myös *HY* ilmeisesti on ehdotuksen kanssa samansuuntaisella kannalla, koska katsoo tarkoituksenmukaiseksi erityisesti säännellä perustamisen voivan tapahtua vain samanaikaisperustamisella (korostaen lisäksi osakkeiden nopeaa, eräänlaisena käteissuorituksena tapahtuvaa maksamista). - Toiselta puolen *KTM* pitää ehdotusta *riittämättömästi perusteltuna*, katsoen sen voivan vähentää sääntelyn joustavuutta. Myös *PRH* katsoo, että nykyinen laki antaa paremmat mahdollisuudet eri tilanteita varten ja ettei nykyisin soveltamisessa ole esiintynyt ongelmia.

Apporttiomaisuutta koskevan sääntelyn keventämistä nykyisestä *kannattavat* yleisesti *TY* ja *Lakimiesliitto*. *TT* ja *SY* kannattavat nimenomaisesti ehdotusta, jonka mukaan erillistä riippumattoman asiantuntijan lausuntoa ei enää tarvittaisi; samalla kannalla on *TuKKK*, korostaen toisaalta, että tilintarkastajan lausuntoa tulee edellyttää. Vastaavasti *Kiinteistöliiton* mukaan ehdotus voi olla sinänsä perusteltu, mutta yhtiön on kuitenkin pystyttävä jollain tavalla arvioimaan muun kuin rahana sijoitetun pääoman arvo. *VM* ja *Verohallitus* eivät näe ehdotuksen merkitsevän suurta muutosta nykyiseen. - *SAK* sen sijaan *vastustaa* ehdotusta katsoen sen heikentävän velkojiensuojaa. *HY* katsoo, ettei ehdotus täyttänyt pääomadirektiivin vaatimusta riippumattoman asiantuntijan todistuksesta. *HTM-tilintarkastajat* korostaa yleisesti selkeän apportti- ja jälkiapporttisääntelyn merkitystä velkojien ja vähemmistöosakkeenomistajien suojan kannalta.

Rahana tapahtuvan osakepääoman maksamisen osalta *TuKKK*, *SY* ja *Oikeusapulakimiehet* pitävät tilintarkastajan todistusta osakepääoman maksamisesta ainakin pienimpien yhtiöiden kannalta tarpeettoman raskaana ja mahdolliseen tilintarkastusvelvollisuudesta luopumiseen nähden ristiriitaisena vaatimuksena. Mainitut lausunnonantajat katsovat, että esim. rahalaitoksen antama todistus olisi riittävä. Toisaalta *Konkurssiasiamies* katsoo, ettei pienimpienkään yhtiöiden vapauttamiseen ko. velvollisuudesta ole perusteita. Myös *KRP* pitää mm. mainittua vaatimusta tärkeänä sen kannalta, että osakepääoman maksaminen varmistetaan riittävästi. *KKK* pitää vaatimusta ristiriitaisena tilintarkastuspakosta luopumisen kanssa mutta katsoo, että vaatimusta voidaan puoltaa velkojien ja sopimuskumppanien suojaamisen tarpeella.

Enimmät perustamiseen ja yhtiöjärjestykseen liittyvät kannanotot koskevat työryhmän ehdotuksia, joiden mukaan *yhtiöjärjestys ei olisi välttämätön* eikä myöskään toimialamääräys olisi pakollinen, jolloin yhtiön toimialana olisi niin sanottu *yleistoimiala*.

TY ja *Lakimiesliitto* kannattavat mahdollisuutta *toimia ilman yhtiöjärjestystä*. *PRH* näkee ilman yhtiöjärjestystä toimimisessa *sekä etuja että haittoja* ja ehdottaa, että jos osakeyhtiö voi toimia ilman yhtiöjärjestystä, tästä säädetään tehtäväksi merkintä kaupparekisteritietoihin. - Useat lausunnonantajat kuitenkin *vastustavat* ehdotusta (*KTM*, *SAK*, *STTK*, *APVY*, *HTM-tilintarkastajat*, *KKL*, *KKK*, *Luottomiehet*, *Perimistöimistöjen liitto* ja *Sijoitusrahastoyhdistys*; ks. myös hieman lievemmin mutta varauksellisesti *Akava* ja *SY*). Tätä perustellaan lähinnä tarpeella löytää yhtiötä koskevat perussäännöt yhdestä asiakirjasta sekä sillä, että yhtiöjärjestyksen laatimisvelvollisuus saa pienyrittäjän harkitsemaan, miten toimintansa järjestää. Myös *Kirjanpitotoimistöjen liitto* katsoo, että ehdotus ei tule merkittävästi helpottamaan rekisteriviranomaisen työtä, koska käytännössä myös pienille osakeyhtiöille joudutaan laatimaan yhtiöjärjestys. *Kiinteistöliitto* pitää muutosta sinänsä radikaalina mutta näkee sen käytännön merkityksen vähäisempänä. *Kihlakunnanvoudit* toteaa ehdotuksen lisäävän yhtiön toiminnan sujuvuutta, mutta lausunnonantajan mukaan voidaan kysyä, onko näin laaja tahdonvaltaisuus välttämättä velkojien tai osakkeenomistajien etu.

SPY pitää lähtökohdaltaan *perusteltuna* työryhmän ehdotusta, jonka mukaan yhtiö *voi toimia kaikilla toimialoilla, jollei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä*. *Kirjanpitotoimistöjen liitto* esittää harkittavaksi, että todellinen toimiala kuitenkin tällöin tulisi ilmoittaa toimintakertomuksessa. - Toiselta puolen useat lausunnonantajat *vastustavat ehdotusta tai pitävät sitä ongelmallisena* (*VM*, *KRP*, *PRH*, *Verohallitus*, *HY*, *Akava*, *SAK*, *STTK*, *TT*, *APVY*, *KKL*, *KKK*, *Luottomiehet*, *Osakesäästäjien Keskusliitto*, *Perimistöimistöjen Liitto*, *Asianajajaliitto*, *Kihlakunnanvoudit*, *Sijoitusrahastoyhdistys*, *SY*, *Verokonsultit*). Esitetyt perustelut vaihtelevat (mm. toimialan merkitys osakkeenomistajien ja erityisesti sijoittajien suojan, yhtiön edustamista koskevien sääntöjen, toiminimi- ja tavaramerkkisuojan, työntekijöiden irtisanomissuojan ja harmaan talouden torjunnan kannalta; toimialatiedon tietopalvelullinen ja tilastollinen merkitys sekä merkitys verottajalle), joskin osa perusteista (mm. toiminimi- ja tavaramerkkisuoja koskevat kysymykset) toistuvat useissa lausunnoissa. - *HTM-tilintarkastajat* puolestaan katsoo, että yleistoimiala tulisi sallia vain toimimattomissa yhtiöissä.

Vähimmäisosakepääoman suuruuden osalta KKK ja Kirjanpitotoimistojen Liitto kannattavat nimenomaisesti ehdotusta, jonka mukaan yksityisiä osakeyhtiöitä koskisi jatkossakin 8 000 euron vähimmäisosakepääoma. Kirjanpitotoimistojen liitto pitää myös julkisten osakeyhtiöiden 80 000 euron vähimmäisosakepääomavaatimusta tarkoituksenmukaisena.

4.4 Osakeomistuksen julkisuus

Useissa lausunnoissa kiinnitetään nimenomaisesti huomiota vain joko yksityistä osakeyhtiötä tai julkista osakeyhtiötä koskeviin ehdotuksiin.

Selkeimmin ehdotusta *kokonaisuudessaan kannattaa Perheyrittäjien Liitto*, joka toteaa nykyisen julkisuusasteen kansainvälisesti erittäin harvinaiseksi eikä yleensä todellista tiedontarvetta palvelevaksi ja viittaa myös riskiin tietojen väärinkäytöstä. Edelleen *Tietosuojavaltuutettu* pitää ehdotusta oikean suuntaisena, koska se parantaa pienosakkaiden yksityisyyden suojaa (katsoen, että tässä yhteydessä tulisi vielä yksityiskohtaisemmin pyrkiä ratkaisemaan osakasluettelon julkisuudesta yksityisyyden suojalle aiheutuvat haittavaikutukset). Myös *SY* pitää ehdotusta oikeansuuntaisena, joskin katsoo, että julkisuus yhdenyhtiössä olisi johdonmukaisemmin toteutettavissa toisin kuin ehdotuksessa on tehty.

Julkisen osakeyhtiön osakeomistuksen julkisuuden rajoittamista ehdotetulla tavalla (osakkeenomistajan tiedot olisivat julkisia, jos tällä on vähintään tuhannesosa äänistä) *kannattavat APVY, KKL, KKK, SPY, Sijoitusrahastoyhdistys ja SVK*. KKL:n ja SPY:n lausunnot voidaan ymmärtää myös siten, että niissä kannatetaan työryhmän julkisuutta koskevia ehdotuksia kokonaisuudessaan. Myös *Sijoitusalan liitot* ilmoittaa ymmärtävänsä ehdotuksen tältä osin ja katsoo, ettei pienimpien omistusten pörssiyrityksissä tarvitse olla julkista tietoa.

Yksityisen osakeyhtiön osakeomistuksen julkisuuden rajoittamista ehdotetulla tavalla (tiedot olisivat pääsääntöisesti vain osakkeenomistajan saatavilla) *kannattavat* ilmeisesti *TY ja Lakimiesliitto*, joiden mukaan ehdotus rajoittaa suppeamisteisten yhtiöiden osakeomistuksen julkisuutta on kannatettava. Nämä lausunnot (joissa viitataan lisäksi paitsi julkisuuden väärinkäyttöön markkinointitarkoituksissa myös siihen, että arvopaperimarkkinalainsäädännöllä toteutetaan markkinoiden informaatiotarpeita) voidaan ymmärtää myös siten, että niissä kannatetaan työryhmän julkisuutta koskevia ehdotuksia kokonaisuudessaan.

Ehdotusta *yleisesti ottaen vastustavat SM* (katsoen ehdotuksen heikentävän rikostorjunnan tehokkuutta), *Konkurssiasiamies* (katsoen, että velkojien ja muiden sidosryhmien sekä potentiaalisten osakkeenomistajien tiedontarve edellyttää julkisuutta), *Akava* (pitäen julkisuutta tarpeellisenä mm. henkilöstön edustajien oikeuden varmistamiseksi), *Osakesäästäjien Keskusliitto* (katsoen ehdotuksen olevan vastoin yleistä yhteiskunnan avoimuuspyrkimystä ja edesauttavan väärinkäytöksiä kuten sisäpiiririkoksia), *Asiakastieto* (katsoen luottotietoyhtiöiden ja sidosryhmien tiedontarpeen edellyttävän julkisuutta ja pitäen työryhmän perusteluina esittämiä väärinkäytöstilanteita käytännössä harvinaisina) sekä *Asianajajaliitto* (jonka mukaan yhteiskunnalliset intressit ja avoimuuspyrkimys edellyttävät, että luetteloiden julkisuus säilytetään ennallaan). Myös

Hovioikeustuomareiden lausunto on ymmärrettävissä siten, että siinä vastustetaan ehdotusta kokonaisuudessaan, vaikkakin lausunnossa (jossa korostetaan yleisen avoimuuden merkitystä yritystoiminnan luotettavuuden kannalta) todetaan erityisesti julkisuuden rajoittaminen yksityisessä osakeyhtiössä haitalliseksi.

Yksityisen osakeyhtiön osakeomistuksen julkisuuden rajoittamista *vastustavat tai ongelmallisena pitävät* lisäksi *SAK* (katsoen ehdotuksen heikentävän velkojen suojaa yksityisessä osakeyhtiössä), *STTK* (kiinnittäen erityistä huomiota henkilöstön asemaan), *Sijoitusanalyttikot* (katsoen ehdotuksen johtavan yritysjärjestelyjen vaikeutumiseen ja ehdottaen toissijaisesti, että ainakin 5 prosenttia suuremmat omistukset olisivat julkisia) sekä *SVK* (korostaen yhtiön sidosryhmien tiedontarvetta sekä viitaten väärinkäytösten ja talousrikollisuuden lisääntymiseen). Lisäksi *jossain määrin varauksellisesti* ehdotukseen tältä osin suhtautuvat *KKK*, *APVY* ja *Sijoitusrahastoyhdistys*, jotka mm. katsovat, että yksityisessä osakeyhtiössäkin julkisuudelle voitaisiin esim. harkita jonkinlaista omistusosuuden suuruuteen perustuvaa rajaa.

Lisäksi *Verohallitus* korostaa viranomaisten tiedonsaantioikeuden tärkeyttä ja katsoo, että tiedonsaantioikeus tulisi ulottaa myös hallintarekisteröityihin osakkeisiin. *Helsingin ulosottovirasto* ja *Kihlakunnanvoudit* korostavat - työryhmän ehdotusta sinänsä vastustamatta - ettei viranomaisten tiedonsaantioikeutta saa rajoittaa. *KRP* katsoo ehdotuksen olevan ristiriidassa yleisen ja viranomaistoiminnan avoimuuspyrkimyksen kanssa, mutta ei näe ehdotuksessa muuten huomauttamista, koska viranomaisten ja muiden, joilla on perusteltu tiedontarve, tiedonsaanti on turvattu. *HEX* kiinnittää - ottamatta itse ehdotukseen kantaa - huomiota sille aiheutuvaan tarpeeseen muuttaa eräitä käytännön menettelyjä ja tehdä kustannusten nousua aiheuttavia teknisiä muutoksia, jos ehdotus toteutetaan. *Luottomiehet* ja *Perimistöimistöjen Liitto* korostavat yleisesti tarvetta liiketoiminnassa tietää, kenen kanssa toimitaan, ja katsovat, että julkisuuden rajoittamisen ei tulisi koskea ainakaan perintätilanteita (esimerkiksi konkurssipesän pesänhoitajien tiedonsaantioikeutta, ks. myös *KKK*:n lausuntoa ja yksityiskohtaisissa huomautuksissa esitettyä). *Luottomiehet* myös katsoo julkisuuden rajoittamisen voivan merkittävästi vaikeuttaa esim. vahingonkorvauksen hakemista.

4.5 Hallinto

Yhtiökokous ja yhtiön johto

TT, *KKL* ja *SY* ilmoittavat yleisesti ottaen *kannattavansa* yhtiökokousta ja yhtiön johtoa koskevia ehdotuksia. Myös *Hovioikeustuomarit* pitää ehdotuksia hallinnon joustavoittamiseksi hyvinä. *TY*, *Perheyrittäjien Liitto* ja *Lakimiesliitto* pitävät kannatettavina ehdotuksia, joilla pyritään selkeyttämään yhtiön orgaanien toimivaltakysymyksiä. *PRH* ilmoittaa *kannattavansa* erityisesti sitä, että nykyisestä poiketen *kaiken kokoisia yhtiöitä koskisivat pääsääntöisesti samat säännökset*. - Toisaalta *HTM-tilintarkastajat* katsoo ehdotuksen *ei-toivotulla tavalla* korostavan hallituksen asemaa osakkeenomistajien kustannuksella. - *Valtakunnansyöttäjä* toteaa puolestaan neutraalisti, ettei ehdotukseen sisälly rikosoikeudellisen vastuun kannalta merkittäviä muutoksia.

Työryhmän ns. hyvää hallintotapaa (*corporate governance*) koskeviin peruslinjauksiin (osakeyhtiölaki luo perustan hyvälle hallintotavalle, joka pääsääntöisesti jätetään elinkeinoelämän itsesääntelyn varaan) on esitetty eräitä kannanottoja. *TT* korostaa joustavuuden tärkeyttä. Vastaavasti *KKL* pitää *itsesääntelyä* parhaana ja joustavimpana menettelynä *corporate governance* -asioissa. Myös *Kuntaliitto* kannattaa työryhmän *corporate governance* -linjauksia. - Toiselta puolen *Rata* katsoo, että omistajaohjausta olisi säänneltävä sen valvottavien ja arvopaperimarkkinoilla listattujen yhtiöiden osalta erityisesti tiedonantovelvollisuuden osalta. Edelleen *Akava* pitää epäkohtana, ettei hyvää hallintotapaa ole säännelty ehdotuksessa ja katsoo, että asiaa koskevat perussäännöt olisi huomioitava vähintään lain perusteluissa; samoin *SAK* katsoo työryhmän perustelematta sivuuttaneen yhtiön hyvää hallintoa kuvaavat säännökset. Lisäksi *TY* ja *Lakimiesliitto* katsovat, että linjanveto laissa ja itsesääntelyohjeissa määritellyn *corporate governance* välillä tulisi tehdä ehdotettua tarkemmin. Edelleen *KHT-yhdistys* katsoo, että ainakin lain perusteluissa tulisi selventää osakeyhtiölain ulkopuolisten hallintoa sääntelevien lisänormien suhdetta osakeyhtiölakiin, mikä on tärkeää hallituksen ja toimitusjohtajan vastuun sekä tilintarkastajan velvollisuuksien kannalta.

Eräissä lausunnoissa on tässä yhteydessä otettu kantaa siihen yksityiskohtaan, että ehdotuksen mukaan nykyisestä poiketen *toimitusjohtaja ja hallituksen puheenjohtaja* voisi olla sama henkilö. *TT* katsoo ehdotuksen tuovan toivottua väljyyttä; *Asianajajaliitto* taas katsoo ehdotuksen saattavan antaa vääränlaisen signaalin kansainvälisiin *corporate governance* -suosituksiin verrattuna.

Eräät lausunnonantajat *vastustavat* työryhmän ehdotuksia, jotka koskevat *toimivallan siirtoa* yhtiön eri elinten välillä (erityisesti *KTM*, *PRH*, *APVY*, *KKK*, *Luottomiehet*, *Perimistöimistöjen Liitto*, *SPY* ja *Sijoitusrahastoyhdistys*), koska ehdotus (useimpien lausunnonantajien mielestä varsinkin säännökset, jotka koskevat siirtoa hallitukselta yhtiökokoukselle) näiden mukaan hämärtää elinten välisiä toimivaltasuhteita. Hieman lievemällä kannalla on *TT*, jonka mukaan siirron tulee olla mahdollista vain poikkeuksellisesti ja siirto saattaisi palvella erityisesti pk-yrityksiä. Myös *SPY* katsoo, että toimivallan siirron rajat tulisi määritellä täsmällisemmin. - Toisaalta *SY* toteaa, ettei sillä ole huomautettavaa niiden ehdotusten suhteen, jotka koskevat yhtiöjärjestykseen perustuvaa päätösvallan siirtämistä yhtiökokoukselle.

Ehdotus, jonka mukaan *vastuuvapaudesta päättäminen* ei enää kuuluisi pakollisiin asioihin varsinaisessa yhtiökokouksessa, vastaa *TT:n* mukaan kansainvälistä käytäntöä eikä merkittävästi muuta nykytilaa. Edelleen *Hovioikeustuomarit* toteaa, että päätös vastuuvapauden myöntämisestä on oikeuskäytännössä ollut vain harvoin sitova, ja pitää ehdotusta kannatettavana. *KKK* kannattaa ehdotusta julkisten osakeyhtiöiden osalta, mutta pitää tarpeellisena jatkovalmistelussa selvittää, olisiko vastuuvapauden myöntäminen aiheellista säilyttää yksityisillä osakeyhtiöillä. Myös *Perimistöimistöjen Liiton* mielestä vastuuvapauden myöntämistä koskeva säännös voitaisiin säilyttää ainakin yksityisissä osakeyhtiöissä. Edelleen *Asianajajaliitto* katsoo, että vastuuvapauden myöntämisellä on merkitystä varsinkin pienissä yhtiöissä ja katsoo ehdotuksen yhdessä vahingonkorvauskanteen aikaa koskevien ehdotusten kanssa heikentävän hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan asemaa.

Osakesäästäjien Keskusliitto katsoo ehdotuksen, joka johtaa vastuuvapautta koskevien keskustelujen poistamiseen, antavan väärän signaalin yrityksistä ja koko talouselämästä ja vähentävän yleistä luottamusta sekä luottamusta talouselämään.

Eräät lausunnonantajat ovat ottaneet kantaa *hallintoneuvoston asemaa* koskeviin ehdotuksiin. *Rata* pitää *erityisen onnistuneena* säännöstä, jonka mukaan hallituksen valintaa ei enää voida uskoa hallintoneuvostolle; myös *TY*, *TT*, *KKK* ja *Lakimiesliitto* kannattavat nimenomaisesti sanottua ehdotusta. Lisäksi *TY*, *TT*, *KKL* ja *Lakimiesliitto* esittävät edelleen pohdittavaksi hallintoneuvoston asemaa, erityisesti sitä, *tarvitaanko hallintoneuvostoja lainkaan*; hallintoneuvostojen säilyttämistä ei pidä perusteltuna myöskään *Osakesäästäjien Keskusliitto* ottaen huomioon hallintoneuvoston vähäpätöinen asema ehdotuksessa. - Toiselta puolen *SPY* ja *SVK* vastustavat hallintoneuvoston asemaa koskevia ehdotuksia katsoen, ettei ole riittäviä perusteita poistaa mahdollisuutta, että hallintoneuvosto valitsee hallituksen (ehdotus on ristiriidassa tahdonvaltaisuuden lisäämisen kanssa), ja kannattaen muutenkin hallintoneuvoston aseman (mm. tehtävänmäärittelyn) säilyttämistä ennallaan. Myös *KKK* arvelee, että hallintoneuvostolle voi joissakin yksittäistapauksissa olla tarvetta, pitää hallintoneuvoston tehtävänmäärittelyä ehdotuksessa jossain määrin epämääräisenä ja katsoo *SPY*:n tavoin, että mahdollisen hallintoneuvoston tehtävien tulee painottua valvontatehtäviin.

Tilintarkastus

Työryhmän ehdotusta *pienimpien yhtiöiden vapauttamisesta tilintarkastusvelvollisuudesta sekä ns. maallikkotilintarkastuksesta luopumisesta* kannattavat *TY*, *TuKKK*, *Lakimiesliitto* ja *Oikeusapulakimiehet*. Myös *TT* ja *KKL* kannattavat ehdotusta edellyttäen, että pienen yhtiön kriteerejä tarkistetaan alaspäin työryhmän ehdottamista. *KKK* on jossain määrin *varauksellisella* kannalla ja toteaa myös, että eräänä vaihtoehtona voitaisiin harkita ehdotettujen raja-arvojen alentamista. *Perheyritysten Liitto* puolestaan toteaa tilintarkastuspakosta luopumisen vastaavan kansainvälistä käytäntöä.

Pienimpien yhtiöiden vapauttamista tilintarkastusvelvollisuudesta vastustavat *SM*, *VM*, *Helsingin ulosottovirasto*, *KRP*, *KILA*, *Konkurssiasiamies*, *Rata* valvottaviensa ja julkisen kaupankäynnin kohteena olevien yhtiöiden osalta, *VVV*, *Verohallitus*, *HY*, *Akava* niiden yhtiöiden osalta, joilla on palkattua työvoimaa, *SAK*, *STTK*, *HTM-tilintarkastajat*, *KHT-yhdistys*, *Osakesäästäjien Keskusliitto*, *Asiakastieto*, *Hovioikeustuomarit*, *SPY*, *Pääomasijoitusyhdistys*, *SVK* (katsoen, että vähintäänkin tulisi edellyttää auktorisoidun kirjanpitäjän käyttämistä, jos tilintarkastuspakosta luovutaan) sekä *JHTT-yhdistys*.

Viimeksi mainituista ainakin *KRP* (katsoen *Valtakunnansyyttäjän* tavoin, ettei maallikkotilintarkastajilla juurikaan ole talousrikollisuutta estävää vaikutusta), *Konkurssiasiamies*, *VVV*, *Verohallitus*, *HY*, *Akava*, *HTM-tilintarkastajat*, *KHT-yhdistys*, *Pääomasijoitusyhdistys* ja *SVK* kannattavat joka tapauksessa maallikkotilintarkastuksesta luopumista tai ilmaisevat, etteivät sitä vastusta. - Toisaalta *Perheyritysten liitto* katsoo, että mahdollisuus maallikkotilintarkastajan valintaan tulisi säilyttää, vaikka tilintarkastuspakosta luovuttaisiin. *SPY* puolestaan katsoo, että maallikkotilintarkastuksen voisi säilyttää, mutta sen sallivia raja-arvoja voisi huomattavasti alentaa nykyisestä. *Hovioikeustuomarit* katsoo, että tilintarkastus-

menettelyn vaatimustasoa voisi porrastaa yhtiön toiminnan laadun/laajuuden mukaisesti.

Eräät lausunnonantajat korostavat tilintarkastuksen merkitystä *ottamatta ehdotukseen kuitenkaan selkeää kielteistä kantaa* (Luottomiehet, Perimistoimistojen Liitto ja Kiinteistöliitto sekä Asianajajaliitto, jonka mielestä tilintarkastuksesta luopumista tulisi perusteellisesti harkita jatkovalmistelussa). Kirjanpitotoimistojen Liitto korostaa tarvetta huolehtia kirjanpidon ja tilinpäätöksen riittävästä laatusasta sidosryhmien kannalta, jos tilintarkastuspakosta luovutaan. *Kihlakunnanvoudit* toteaa ehdotuksen lisäävän yhtiön toiminnan sujuvuutta, mutta lausunnonantajan mukaan voidaan kysyä, onko näin laaja tahdonvaltaisuus välttämättä velkojien tai osakkeenomistajien etu. KHO katsoo, että maallikkotilintarkastuskin voi jossain määrin lisätä yhtiön kirjanpidon luotettavuutta sekä tilinpäätösten laadintaa ja oikeellisuutta.

Lisäksi VM, PRH, Kuntaliitto, JHTT-yhdistys ja JHTT-lautakunta esittävät, että myös JHTT-tilintarkastajan tulisi - ainakin lausunnoissa lähemmin mainituissa julkisyhteisöomistukseen liittyvissä tilanteissa - voida toimia osakeyhtiön tilintarkastajana.

4.6 Nimellisarvottomuuteen perustuva uusi pääomajärjestelmä

Ehdotettua nimellisarvottomuuteen perustuvaa järjestelmää ja sen mukanaan tuomia uusia toimintamahdollisuuksia yleisellä tasolla *kannattavat TY, Perheyritysten Liitto, Lakimiesliitto, Pääomasijoitusyhdistys, Sijoitusanalyytikot ja SY*. Myös APVY ja Sijoitusrahastoyhdistys katsovat järjestelmän tuovan mukanaan useita etuja. Samoin PRH katsoo nimellisarvottomuuteen liittyvän eräitä etuja nykytilaan verrattuna.

Toisaalta eräissä lausunnoissa, joissa sinänsä ei vastusteta nimellisarvotonta järjestelmää, kiinnitetään huomiota nykyisen järjestelmän vakiintuneisuuteen sekä mm. nimellisarvoihin kytkettyihin yhtiöjärjestys- ja muihin sopimusmääräyksiin, minkä vuoksi mm. katsotaan, *ettei yhtiöiden tulisi siirtyä vaihtoehtoiseen uuteen järjestelmään suoraan lain nojalla* vaan vasta, kun yhtiö päättää tästä nimenomaisesti (näin PRH, joka viittaa myös rekisterinpitoon liittyviin ongelmiin, sekä TT ja KKK; myös APVY ja Sijoitusrahastoyhdistys korostavat edellä mainittujen tavoin, että uuden lain tulisi lähtökohtaisesti aiheuttaa mahdollisimman vähän tarvetta yhtiöjärjestysmuutoksille, pitäen ei-toivottavana tilannetta, jossa yhtiön on muutettava yhtiöjärjestystään voidakseen säilyttää nimellisarvon). TT ja KKK vastustavat lisäksi lain nojalla tapahtuvaa osakepääoman kasvattamista, kuten nykyisten ylikurssirahastojen siirtämistä osakepääomaan. Edelleen TT katsoo, että myös mahdollisuus *kirjanpidollisen vasta-arvon* käyttämiseen tulee säilyttää; PRH olettaa, että tämä on ehdotuksen mukaan mahdollista. PRH ja TT myös katsovat, että uudelle järjestelmälle rinnakkaista nimellisarvojärjestelmää saattaa olla tarpeen säännellä laajemmin kuin ehdotuksessa nyt on tehty. TT mm. katsoo, että myös nimellisarvoon perustuvat järjestelyt tulisi kirjata osakeantia koskevaan lukuun.

Asianajajaliitto on samaa mieltä työryhmän kanssa järjestelmää koskevasta muutostarpeesta pitäen ehdotuksia joustavina ja innovatiivisina, mutta suhtautuu

varauksellisesti siihen, onko järjestelmä voimassa olevan *pääomadirektiivin mukainen*. Vastaavasti *HY* pitää ehdotusta sinänsä mielenkiintoisena ja huolellisesti harkittuna, mutta pitää järjestelmän perusongelmana ristiriitaa pääomadirektiivin kanssa, minkä vuoksi suhtautuu ehdotukseen tällä hetkellä *erittäin varauksellisesti*.

Lisäksi *Luottomiehet* ja *Perimistöimistöjen Liitto* katsovat ehdotettuun nimellis-arvottomaan järjestelmään enemmän kantaa ottamatta, että järjestelmä voi vaikeuttaa tilinpäätösten analysointia ja osakekohtaisten vertailujen tekoa. *VM* ja *Verohallitus* huomauttavat että järjestelmä tulee synnyttämään lukuisia selvitettäviä verotuskysymyksiä, minkä lisäksi alikurssikiellosta luopumisen vaikutus vakuudettomien velkojien asemaan ei ole täysin selvä varsinkaan ottaen huomioon varojenjakoa koskevat uudistusehdotukset. *Kiinteistöliitto* epäilee järjestelmän soveltuvuutta yhtiöihin, joissa osakkeet tuottavat hallintaoikeuden tiloihin. *VVV* korostaa yleisesti muutoksen suurta merkitystä.

4.7 Rahoitus

TY, *Asianajajaliitto*, *Lakimiesliitto*, *Pääomasijoitusyhdistys*, *Sijoitusanalyttikot* ja *SY* toteavat yleisesti, että ehdotukset ovat *joustavia ja parantavat yritysten rahoitukseen liittyviä mahdollisuuksia*. Toisaalta *VM* ja *Verohallitus* katsovat lähes kaikkien keskeisten ehdotusten olevan *verotuksen näkökulmasta ongelmallisia* tai aiheuttavan merkittäviä verojärjestelmän muutostarpeita.

Ehdotuksia, jotka koskevat *sijoitusta vapaan oman pääoman rahastoon* kannattavat nimenomaisesti *TY*, *TT*, *APVY*, *Lakimiesliitto*, *Perheyriyksen Liitto*, *Pääomasijoitusyhdistys*, *Sijoitusrahastoyhdistys* ja *SY*. Myös *PRH* pitää tällaista mahdollisuutta järjestelmän etuna. - Toiselta puolen *SAK* vastustaa ehdotusta katsoen sen suosivan ulkomaisten pääomasijoittajien irtautumista suomalaisista yhtiöistä. Edelleen *HTM-tilintarkastajat* katsoo, että kaikkien oman pääoman sijoitusten tulee olla sidottua pääomaa; myös *VM:n* mielestä pitäisi vielä harkita, olisiko osakkeista maksettavaa määrää pidettävä sidottuna pääomana. *Kiinteistöliitto* puolestaan katsoo, ettei ehdotus sovellu yhtiöihin, joissa osakkeet tuottavat hallintaoikeuden tiloihin.

Suunnatun maksuttoman osakeannin mahdollisuutta kannattavat nimenomaisesti *TY*, *Lakimiesliitto* ja *Pääomasijoitusyhdistys*. *Asianajajaliitto* ei vastusta ehdotusta, mutta katsoo, että tulkinnan helpottamiseksi perusteluissa tulisi enemmän pohtia, milloin tällaiseen osakeantiin on säännösehdotuksen edellyttämä erityisen painava syy. - *Varauksellisemmalla* kannalla ovat *APVY*, *KKK*, *Sijoitusrahastoyhdistys* ja *SY*, joiden mukaan asiaa olisi vielä harkittava ottaen huomioon riski yhdenvertaisuuden loukkaamisesta ja muutoksen suuruus nykyiseen verrattuna. *Erittäin varauksellisesti* ehdotukseen puolestaan suhtautuu *HY*. Edelleen *SAK* vastustaa myös tätä ehdotusta katsoen sen suosivan ulkomaisten pääomasijoittajien irtautumista suomalaisista yhtiöistä.

Yhtiölle itselleen suunnattavan maksuttoman osakeannin mahdollisuutta pitävät etuna *TY*, *PRH*, *APVY*, *Lakimiesliitto*, *Pääomasijoitusyhdistys* ja *Sijoitusrahastoyhdistys*. *HY* sen sijaan pitää erityisesti tällaista osakeantia mm. väärinkäytöksille alttiina. *SAK* on samalla kannalla kuin tavallisen suunnatun ilmaisannin osalta.

Osakeantiin liittyvien menettelyjen keventämistä kannattavat nimenomaisesti *TY*, *TuKKK*, *TT* (mainiten erityisesti merkinnän muotovaatimuksen keventämisen, maksu- ja kadusointisäännösten uudistamisen sekä toissijaisen merkintäoikeuden poistamisen) ja *Lakimiesliitto*. Myös *Asianajajaliitto* toteaa erityisesti apporttisääntelyn osalta, että sillä ei ole huomautettavaa ehdotuksesta (lukuun ottamatta pykäläkohtaisista kommentteista ilmeneviä teknisiä huomautuksia); apporttisääntelyä koskevista kannanotoista muuten ks. myös kohdassa 4.3 (perustaminen ja yhtiöjärjestys) esitettyä. - Erityisesti hallituksen valtuuttamista koskevien helpotusten osalta lausunnoissa esitetään eri mielipiteitä: *TT* kannattaa julkisia osakeyhtiöitä koskevan valtuutuksen enimmäisajan pidentämistä viiteen vuoteen, ja *KKK*:n lausunnossa todetaan, että vaikka aika on pitkäkö, se lisää yhtiöiden toiminnanvapautta. *HY*, *APVY*, *Osakesäästäjien Keskusliitto*, *SPY* ja *Sijoitusrahastoyhdistys* sen sijaan katsovat, että enimmäisaikaa tulisi lyhentää (*HY*:n mukaan kahdeksi vuodeksi ja enimmäisajan tulee koskea myös yksityisiä yhtiöitä; *APVY*:n ja *Sijoitusrahastoyhdistyksen* mukaan kolmeksi vuodeksi; *SPY*:n mukaan huomattavasti). - Lisäksi eräissä lausunnoissa katsotaan, että valtuutuksen nojalla päätettävän suunnatun osakeannin enimmäismäärää tulisi yhä säännellä laissa (*APVY*, *KKK*, *Sijoitusrahastoyhdistys*) tai että osakeannin lähipiirille suuntaamisen tulisi jatkossakin olla kiellettyä (*Osakesäästäjien Keskusliitto* katsoen, että kiellon tulisi koskea paitsi valtuutustilanteita myös yhtiökokouksen osakeantipäätöksiä, sekä *HTM-tilintarkastajat* korostaen yleisemminkin lähipiirisääntelyn merkitystä).

Osakkeiden antamiseen liittymättömän *osakepääomasijoituksen* mahdollisuutta kannattavat nimenomaisesti *TY*, *TT*, *Lakimiesliitto* ja *SY*. *APVY*, *KKK* ja *Sijoitusrahastoyhdistys* katsovat kuitenkin, että sääntely jättää tällaisen sijoituksen luonteen avoimeksi ja että sääntelyä olisi siten täsmennettävä.

Pääomalainasääntelyn osalta *KKK*, *Pääomasijoitusyhdistys* ja *SY* kannattavat nimenomaisesti työryhmän ratkaisua *sääntelyn säilyttämisestä osakeyhtiölaissa*, *Pääomasijoitusyhdistys* viitaten instrumentin vakiintuneisuuteen sekä *SY* sen merkitykseen ehdotettujen pääoman menettämisen seuraamusten kannalta. Myös *TT* toteaa, ettei sillä ole huomauttamista ehdotusten suhteen.

4.8 Varojen jakaminen ja jakokelpoiset varat

TuKKK toteaa ehdotukset yleisesti ottaen oikean suuntaisiksi. Myös *Sijoitusanalyttikot* kannattaa yleisesti osingonjakoa koskevien toimintamahdollisuuksien lisäämistä. *Kihlakunnanvoudit* pitää varojen jakamista koskevia ehdotuksia parannuksina velkojien suojan kannalta. Toisaalta esim. *APVY*, *KKK* ja *Sijoitusrahastoyhdistys* pitävät ehdotusta ongelmallisena ja katsovat sen herättävän lukuisia vielä pohdittavia kysymyksiä, lausuen jäljempänä mainittujen yksityiskohtien lisäksi sidotun ja vapaan pääoman eron poistumisesta. *Luottomiehet* ja *Perimistoimistojen Liitto* lausuvat vastaavasti ehdotuksen, mm. sidotun ja vapaan pääoman eron poistumisen, lisäävän sopimuskumppanien, erityisesti luotonantajien, harjoittaman kontrollin tarvetta. Edelleen *HTM-tilintarkastajat* katsoo ehdotuksen vaarantavan osakkeenomistajien ja velkojien suojan. Myös *SPY* katsoo ehdotusten vaarantavan velkojien asemaa, heikentävän yhtiöiden toiminnan

vakautta ja voivan johtaa rahoituksen saannin vaikeutumiseen. Lisäksi *HY* katsoo varojenjakosäännösten (erityisesti ehdotuksen 13 luvun) antavan liikaa painoa osakkeenomistajille voitonsaajina, kiinnittäen huomiota yritysten yleisempään yhteiskunnalliseen vastuuseen. - Muuten lausunnonantajien yleinen kanta ehdotuksiin käynee paljolti ilmi yksittäisiä ehdotuksia koskevista kommentteista.

Ehdotusta, jonka mukaan *vapaan oman pääoman jakamisen edellytyksenä on, ettei yhtiötä jaon jälkeen uhkaa maksukyvyttömyys*, on sinänsä kannatettu useissa lausunnoissa (*Valtakunnansyyttäjä, Konkurssiasiamies, TY, TT, KKL, Perheyritysten Liitto* edellyttäen, että pakkoselvitystilasäännökset puretaan, *Kihlakunnanvoudit, Lakimiesliitto, SPY, Pääomasijoitusyhdistys* ja *SY*). Toisaalta useissa lausunnoissa pidetään maksukyvyttömyyden käsitettä *liian epämääräisenä* ainakin, jos sitä ei määritellä tarkemmin laissa tai lain perusteluissa (*VM, KTM, KILA, Konkurssiasiamies, Rata, VVV, Verohallitus, HY, TT, APVY, KKL, KKK, KHT-yhdistys, Kirjanpitotoimistojen Liitto, Perheyritysten Liitto, Asianajajaliitto, SPY, Pääomasijoitusyhdistys, Sijoitusrahastoyhdistys, SVK* ja *SY*). Lausunnoissa kiinnitetään huomiota mm. siihen, että kriteerin epäselvyys muodostaa ongelman päätöksentekijöiden vastuun kannalta. - Maksukykyisyyskriteeriä koskevaa ehdotusta *vastustavat SAK*, katsoen sen suosivan ulkomaalaisomistusta ja (ainakin yhdessä konsernitaseeseen perustuvan jakorajoituksen poistamisen kanssa) heikentävän velkojiensuojaa, sekä ilmeisesti *HY* ja *HTM-tilintarkastajat* (joiden kannanotot, samoin kuin mahdollisesti *SAK:n*, perustunevat mietinnön yleisperustelujen epätarkkuudesta johtuvaan väärinkäsitykseen, että maksukyky olisi ainoa varojen jakoa rajoittava kriteeri). Vastaavalla tavalla *VVV* katsoo, ettei varojenjakoa maksukykyisyysarvioinnin perusteella tule sallia ainakaan vakuutuslalla (tämäkin kannanotto johtunee em. epäselvyydestä). *Osakesäästäjien Keskusliitto* puolestaan katsoo kriteerin epämääräisyydessään tarjoavan keinon vähemmistöosakkeenomistajien näännyttämiseen. *Perimistöimistojen Liitto* katsoo ehdotuksen lisäävän sopimuskumppanien, erityisesti luotonantajien, harjoittaman kontrollin tarvetta.

Konsernitaseeseen perustuvasta emoyhtiön voitonjakorajoituksesta luopumista kannattaa nimenomaisesti *TT*. *SAK* puolestaan *vastustaa* ehdotusta erityisesti velkojien suojaan viitaten (ks. myös edellä maksukykyisyyskriteerin yhteydessä lausuttua).

Välisosingon sallivaa ehdotusta kannattavat *TT, KKL, Perheyritysten Liitto, Asianajajaliitto* ja *SVK*. Myös *KKK* kannattaa ehdotusta mutta katsoo, että sääntely tulisi väärinkäytösmahdollisuudet huomioon ottaen ehkä rajata julkisiin osakeyhtiöihin. - Toiselta puolen *VM* ja *HTM-tilintarkastajat* *vastustavat* jaon sallimista ainakin muuten kuin tilintarkastetun tilinpäätöksen perusteella. *Osakesäästäjien Keskusliitto* puolestaan kiinnittää huomiota vastuukysymysten epämääräisyyteen välisosingon yhteydessä.

Ehdotusta, jonka mukaan *hallitus voidaan valtuuttaa päättämään vapaan oman pääoman jakamisesta, kannattavat TT ja Perheyritysten Liitto*. Varauksellisemmin suhtautuvat *Helsingin ulosottovirasto*, joka katsoo ehdotuksen voivan vaikeuttaa osinkosaatavien ulosmittausta, *KKK*, joka pitää ehdotusta varsin pitkälle menevänä, ja *SPY*, jonka mukaan tarve valtuuttamiselle on epäselvä.

Useissa lausunnoissa *vastustetaan* sitä, *ettei* ehdotukseen nykyisestä laista poiketen ole otettu säännöstä, jonka mukaan *yhtiökokous ei voisi päättää hallituksen ehdottamaa suuremmasta jaosta* (*Konkurssiasiamies, TT, APVY, HEX, KKL, KKK, KHT-yhdistys, SPY ja Sijoitusrahastoyhdistys*), viitaten mm. ehdotuksesta yhtiön rahoituksen suunnittelulle ja maksukyvyn arvioinnille aiheutuviin ongelmiin. Lisäksi *Luottomiehet* ja *Perimistoimistojen Liitto* katsovat ehdotuksen lisäävän sopimuskumppaneiden, erityisesti luotonantajien, harjoittaman kontrollin tarvetta.

Vähemmistöosingon osalta sääntelyn *tahdonvaltaiseksi muuttamista kannattaa Pääomasijoitusyhdistys* sekä ilmeisesti *KKK* (joka kannattaa vähemmistöosinkoa koskevaa ehdotusta yleisesti). - Tahdonvaltaisuutta kuitenkin *vastustavat* tai siihen vähemmistönsuojan näkökulmasta epäilyksellä suhtautuvat *TuKKK, SAK, TT, Osakesäästäjien Keskusliitto, Asianajajaliitto ja Pääomasijoitusyhdistys*.

Eräissä lausunnoissa on kiinnitetty huomiota siihen, että tilinpäätösdirektiivi ei salli arvonorotusrahaston jakokelpoisuutta (*KTM, KILA, VVV, Osakesäästäjien Keskusliitto* sekä lievemmin *TY ja Lakimiesliitto*, jotka pitävät direktiiviä jossain määrin tulkinnanvaraisena). Arvonorotuserien jakokelpoisuuteen suhtautuvat yleisesti ottaen varauksellisesti myös *VM ja Verohallitus* (erityisesti verotuksen näkökulmasta) sekä *TT* (viitaten tilinpäätösdirektiivin lisäksi mm. IAS-normistoon ja verolainsäädäntöön), *HTM-tilintarkastajat, Luottomiehet, Perimistoimistojen Liitto, SPY ja SY; HTM-tilintarkastajat* ja hieman lievemmin *VM* ilmaisevat vastustuksensa tai varauksensa myös nykyistä ylikurssia vastaavien erien jakokelpoisuuden suhteen. *VVV* puolestaan katsoo, että realisoitumattomien arvonnousujen jakokelpoisuus edellyttää maksuvalmiuden lisäksi huomion kiinnittämistä vakavaraisuuteen, mikä tulisi osakeyhtiölaissa tuoda selkeämmin esille.

Lähipiirilainoja koskevasta yksityiskohtaisesta sääntelystä luopumista kannattavat TY, Lakimiesliitto ja SY. Jossain määrin varauksellisemmin suhtautuu *Valtakunnansyyttäjä*, jonka mielestä lainasäännösten uudistaminen on sinänsä tarpeen, mutta ensisijaisesti tulisi harkita yksityiskohtaista sääntelyä uudelleen muotoiltuna; yleisten sääntöjen varaan jättäytyminen on kuitenkin tyydyttävää, jos perustelut laaditaan riittävän selkeästi. *SPY* puolestaan esittää harkittavaksi, että jos lainarajoituksista luovutaan, lähipiirilainat olisi mainittava liitetiedoissa. - Ehdotusta yksityiskohtaisen lähipiirilainsäätelyn poistamisesta *vastustavat* tai siihen selkeän varauksellisesti suhtautuvat *VM, Konkurssiasiamies, VVV* ainakin vakuutusalan osalta, *HY, SAK, HTM-tilintarkastajat* (katsoen mm., että lähipiirilainojen sallittu yhteismäärä tulisi rajata jakokelpoisen vapaan oman pääoman määrään) ja *Hovioikeustuomarit*. Vastustavissa lausunnoissa viitataan etupäässä velkojiensuojan heikentymiseen (*SAK:n* lausunnossa myös mm. ulkomaisten pääomasijoittajien suosimiseen). - Lisäksi eräissä lausunnoissa katsotaan ehdotuksen aiheuttavan epävarmuutta lainoja ja vierasvelkavakuuksia annettaessa, kun mm. konserniluotot ja -vakuudet nimenomaisesti sallivaa säännöstä ei enää olisi (*APVY, KKK, SPY ja Sijoitusrahastoyhdistys*).

Jotkut lausunnonantajat suhtautuvat *varauksellisesti omien osakkeiden hankinnan rahoituksen kieltoa* koskeviin ehdotuksiin, katsoen muutosehdotusten avaavan uusia väärinkäytösmahdollisuuksia (erit. *Konkurssiasiamies*, ks. myös *Valtakunnansyyttäjä*).

Lisäksi *VM* ja *Verohallitus* kiinnittävät huomiota useisiin ehdotuksista johtuviin verotuksellisiin ongelmiin, jotka edellyttävät verosääntelyn muuttamista, ja *KKK*:nkin mielestä jatkovalmistelussa on selvitettävä sääntelyn toimivuus erityisesti verotuksen kannalta. Konkurssiasiamies, *KHT-yhdistys* ja *HTM-tilintarkastajat* puolestaan korostavat yleisesti tilintarkastuksen merkitystä varojen jakokelpoisuuden kannalta.

4.9 Omat osakkeet

Ehdotettuja *omien osakkeiden hankintaa koskevia helpotuksia kannattavat TY, TT, APVY, KKK, Lakimiesliitto, Sijoitusanalytikot ja Sijoitusrahastoyhdistys; Perheyrittysten Liitto ja Pääomasijoitusyhdistys* kannattavat erityisesti suunnatun hankinnan helpottamista. Lisäksi *HY* kannattaa ehdotuksia julkisten osakeyhtiöiden osalta. *HEX* kannattaa erityisesti *hankintarajan korottamista 5 %:sta 10 %:iin* yhtiön osakkeista; *KKK*:n mielestä tämä tulisi toteuttaa kiireellisenä osittaisuudistuksena. Erityisesti *osakkeiden yhdistämistä* koskevan sääntelyn kannatettavuudesta mainitsevat *TY, APVY, KKK, Perheyrittysten Liitto, Asianajajaliitto, Lakimiesliitto, Sijoitusanalytikot ja Sijoitusrahastoyhdistys*.

Toisaalta *HY* katsoo, että ehdotus (erityisesti tytäryhtiön mahdollisuus hankkia emoyhtiön osakkeita) voi yksityisten osakeyhtiöiden osalta johtaa ei-toivottuihin ristiinomistusjärjestelyihin. *SAK* katsoo suunnattua hankintaa koskevien ehdotusten ei-toivotulla tavalla suosivan ulkomaisia pääomasijoittajia ja näiden nopeaa irtautumista yhtiöistä.

HTM-tilintarkastajat katsoo, että mahdollisuutta omien osakkeiden pantiksi ottamiseen tulisi rajoittaa siten, että sidotulle omalle pääomalle on jätävä täysi kate. *SAK* katsoo rahan lainaamisen osakkeenomistajalle siten, että vakuutena käytetään yhtiön osakkeita, heikentävän velkojien suojaa erityisesti yksityisessä osakeyhtiössä.

Lisäksi *TT* ja *KKK* korostavat verosääntelyn uudistamisen tarvetta siten, että yhtiön hallussa olevia omia osakkeita tulisi voida käyttää veroneutraalisti yritysjärjestelyissä.

VM ja *Verohallitus* puolestaan esittävät, että ehdotukset johtavat omien osakkeiden hankkimista ja luovutusta koskevien verokysymysten uudelleenarviointiin: suunnattu hankinta tulee mm. lisäämään peiteltyyn osinkoon liittyvän verovalvonnan tarvetta ja veroriskejä.

4.10 Yritysjärjestelyt

Sulautuminen ja jakautuminen

Sulautumista ja jakautumista koskevia ehdotuksia kannattavat *TY, TT, Perheyrittysten Liitto, Asianajajaliitto, Lakimiesliitto, Pääomasijoitusyhdistys* ja *SY*. Sanotuissa lausunnoissa kiinnitetään hieman vaihdellen huomiota keskeisiin

yksittäisiin uudistusehdotuksiin, joita erityisesti pidetään kannatettavina (mm. kolmikantafuusion sääntely, jakautuminen toimivaan yhtiöön, menettelyjen nopeuttaminen sekä jakautumissääntelyn aukikirjoittaminen). *Hovioikeustuomarit* kannattaa erityisesti sulautumismenettelyn nopeuttamista.

HY pitää ehdotuksia muuten pääosin onnistuneina, mutta katsoo, että menettelyn nopeuttamispyrkimys johtaa velkojiensuojan ei-toivottuun heikentymiseen ja ettei kolmikantafuusion sääntely ole sulautumisdirektiivin mukainen.

Kielteisellä kannalla ehdotuksiin nähden on *SAK*, joka mm. katsoo kolmikantafuusion sääntelyn ja sulautumismenettelyn nopeuttamisen suosivan ulkomaisia pääomasijoittajia ja näiden nopeaa mahdollisuutta irtautua yhtiöistä.

Lisäksi *TT* ja *KKK* katsovat, että vielä pitäisi selvittää mahdollisuuksia tytäryhtiö-sulautumisten helpottamiseen sekä tätä koskevien säännösten kirjoittamista omaan lukuunsa tai muuten erikseen. *TT* kiinnittää huomiota myös tarpeeseen mahdollisuuksien mukaan säännellä rajat ylittäviä sulautumisia (ks. myös *KKK*:n lausunto, jonka mukaan perusteluja tulisi selvittää säännösten kansainvälisen soveltamisalan suhteen). *PRH* puolestaan toteaa (pykäläkohtaisista huomautuksista ilmenevien yksityiskohtaisten huomautusten ohella) mm., ettei ehdotus useimmissa käytännön tapauksissa merkitse menettelyn nopeutumista. *SPY* näkee sulautumisluvun kirjoittamistavassa selventämistarvetta.

VM ja *Verohallitus* kiinnittävät huomiota yhtiöoikeudellisen sääntelyn ja verosääntelyn eroihin (mm. fuusiovastiketta koskevat edellytykset, osittaisjakautuminen) ja mm. kolmikantafuusioon liittyviin verotuksellisiin ongelmiin. Tähän liittyen *APVY*, *Asianajajaliitto*, *SPY* ja *Sijoitusrahastoyhdistys* korostavat verosääntelyn muutostarvetta, jotta yhtiöoikeudellisesti sallitut järjestelyt saadaan täysimääräisesti käyttöön; edelleen *KKK* katsoo, että osakeyhtiölain säännökset tulisi muuttaa yhteistuumin vastaavien verosäännösten mahdollisen muutoksen yhteydessä, jotta ei luotaisi yhtiöille ja osakkeenomistajille turhia veroansoja.

Yritysmuodon muuttaminen

Yritysmuodon muuttamista koskevia ehdotuksia kannattavat nimenomaisesti *HY* katsoen, että ehdotukset tulisi toteuttaa kiireellisesti jo ennen kokonaisuudistusta, *TY*, *TT*, *APVY*, *HTM-tilintarkastajat* katsoen, että ehdotukset voitaisiin toteuttaa myös nykyisen lain puitteissa osittaisuudistuksena, *KKK*, *Perheyrittäjien Liitto*, *Lakimiesliitto*, *Sijoitusrahastoyhdistys* ja *SY*.

Useissa lausunnoissa kuitenkin katsotaan, että säännökset tulisi muotoilla siten, ettei yritysmuodon muutoksessa tapahdu yhtiön purkautumista (*PRH*, *APVY*, *KKK*, *Luottomiehet*, *Perimistoimistojen Liitto*, *Sijoitusrahastoyhdistys* ja *Verokonsultit*).

Lisäksi useissa lausunnoissa korostetaan neutraalin verosääntelyn laatimistarvetta, jotta säännökset saisivat tosiasiallista merkitystä (*APVY*, *HTM-tilintarkastajat*, *KKK*, *Perheyrittäjien Liitto*, *SPY*, *Sijoitusrahastoyhdistys*, *SY* ja *Verokonsultit*). *VM* ja *Verohallitus* puolestaan pitävät ehdotuksen sallimia yritysmuodon muutoksia mm. veropohjan kannalta ongelmallisina.

4.11 Yhtiön purkaminen

SY katsoo, etteivät vapaaehtoista purkamista koskevat säännökset vieläkään ole riittävän yksinkertaisia, jotta toimintansa lopettaneet yritykset säännönmukaisesti purettaisiin, minkä vuoksi jatkovalmistelussa olisi harkittava vaihtoehtoisen, nykyistä yksinkertaisemman purkamismenettelyn kehittämistä (yksinkertaistamisen vastapainona voisi olla esim. henkilökohtainen velkavastuu).

Muuten yhtiön purkamista koskevat kommentit kohdistuvat pääasiallisesti *pääoman menettämisen seuraamuksia* koskevaan ehdotukseen, jonka mukaan nykyiset pakkoselvitystilasäännökset korvattaisiin kaksivaiheisella menettelyllä (yhtiökokouksen pitäminen kun puolet osakepääomasta menetetty ja kaupparekisteri-ilmoitus koko osakepääoman menettämisestä).

Ehdotusta kannattavat TY, Perheyriyksen Liitto, Asianajajaliitto, Lakimiesliitto, Pääomasijoitusyhdistys ja SY. Myös APVY, KKK ja Sijoitusrahastoyhdistys kannattavat pääoman menettämisen ja selvitystilan välisen yhteyden katkaisemista, mutta pitävät pääoman menettämisestä tehtävää *kaupparekisterimerkintää ongelmallisena* mm. aloittavien yritysten kannalta; toisaalta viimeksi mainitut lausunnonantajat pitävät myös sidosryhmien tiedontarvetta ymmärrettävänä ja toivovat, että sääntelyä vielä pohdittaisiin.

Ehdotusta vastustavat lähinnä velkojien ja sidosryhmien suojantarpeeseen viitaten Konkurssiasiamies, SAK, HTM-tilintarkastajat ja SPY. Konkurssiasiamies viittaa nimenomaisesti myös harmaaseen talouteen ja katsoo, että jos ehdotus toteutetaan, osakeyhtiön konkurssiinasettamisvelvollisuutta koskevan sääntelyn tarvetta on arvioitava uudelleen. Lisäksi *Valtakunnansyyttäjä* suhtautuu varauksellisesti työryhmän perusteluihin, mutta toteaa toisaalta, ettei nykysääntelyllä ole ollut kovin suurta merkitystä talousrikostorjunnan kannalta. *Luottomiehet* ja *Perimistöimistöjen Liitto* katsovat ehdotuksen lisäävän sopimuskumppaneiden, erityisesti luotonantajien, harjoittaman kontrollin tarvetta.

4.12 Seuraamusjärjestelmä

Muutamissa lausunnoissa on otettu yleisellä tasolla kantaa seuraamusjärjestelmää koskeviin ehdotuksiin. Rata pitää mm. työryhmän ehdottamaa oikeussuojakeinojen kehittämistä sinänsä perusteltuna. HY katsoo mietinnön seuraamusjärjestelmää koskevat ehdotukset yleensä onnistuneiksi. SAK sen sijaan katsoo seuraamusjärjestelmän muutosten heikentävän vähemmistönsuojaa. Myös *Osakesäästäjien Keskusliitto* on huolissaan oikeusturvakeinojen heikentymisestä ja esittää harkittavaksi mm. ryhmäkanteen tarpeellisuutta. - Edellä yleiskannanottojen yhteydessä on käsitelty myös lausunnonantajien huomautuksia siitä, miten yleisten periaatteiden varaan jättäytyminen voi heikentää oikeussuojaa ja siten asettaa lisävaatimuksia myös seuraamusjärjestelmän riittävyydelle.

Pätemättömyys

Ehdotuksen, jonka mukaan *selvästi osakkeenomistajan oikeutta loukkaava yhtiökokouksen päätös olisi mitätön, hyväksyy TT. Perheyritysten Liitto* pitää ehdotusta kannatettavana edellyttäen, että säännöksen soveltamisedellytyksiä käsitellään kattavasti perusteluissa. Vastaavasti *Pääomasijoitusyhdistys* pitää vähemmistönsuojan terävöittämistä tältä osin kannatettavana kehityssuuntana, mutta viittaa myös ehdotuksen sanamuodosta konkreettisessa tilanteessa mahdollisesti aiheutuvaan epävarmuuteen. - Toiselta puolen *TuKKK, APVY, ja Sijoitusrahastoyhdistys* vastustavat ehdotusta tai suhtautuvat siihen varauksellisesti viitaten mm. säännöksen aiheuttamiin tulkintaongelmiin sekä sen mahdolliseen käyttöön shikaanitarkoituksessa. Myös *KKK* katsoo, että muutoksen tarpeellisuutta olisi vielä syytä pohtia jatkovalmistelussa.

Ehdotusta, joka koskee eräiden *hallituksen valtuutuksen nojalla tekemien päätösten rinnastamista yhtiökokouksen päätöksiin* pitää *erittäin tarpeellisena* vähemmistö-osakkeenomistajien suojan kannalta *Asianajajaliitto*, viitaten myös valtuutusmahdollisuuksien laajenemiseen ehdotuksessa. Samoin tärkeänä ehdotusta pitävät *TY ja Lakimiesliitto*. Myös *TuKKK* pitää säännöstä sinänsä hyvänä, mutta katsoo, että pelkkä pätemättömyys (eikä mitättömyys) saattaisi tässä yhteydessä olla riittävä seuraamus. Toisaalta *HY* pitää säännöstä ehdotetussa muodossa jopa liian tehottomana. Ilmeisesti säännöstä kannattaa myös *Kiinteistöliitto*, joka katsoo ongelmia liittyvän siihen, että ehdotuksen mukaan hallituksen päätöksiä ei muuten voitaisi moittia. - Ehdotusta *vastustaa TT* viitaten hallituksen päätösten ennakoitavuutta ja pysyvyyttä koskeviin tarpeisiin.

Vahingonkorvaus

Vahingonkorvausta koskevissa yleiskannanotoissa kannetaan lähinnä huolta korvausvastuun kiristymisestä (*Akava, TT, APVY, HEX, KKL, KKK, Sijoitusrahastoyhdistys, SVK*). Toisaalta vahingonkorvausvelvollisuuteen liittyvien uudistusten on myös yleisellä tasolla esitetty olevan hyviä (*Kiinteistöliitto*). Monet lausunnonantajat kiinnittävät nimenomaista huomiota vain ehdotusten yksityiskohtiin.

Tuottamusolettamaa koskevia ehdotuksia yleisesti kannattavat *KRP* sekä ilmeisestikin *Luottomiehet* ja *Perimistöimistöjen Liitto*. Myös *SY* hyväksyy ehdotuksen lähtökohdat. *Läheisen kanssa tehtyjä oikeustoimia* koskevaa tuottamusolettamaa kannattavat tai sen hyväksyvät *TY, TT, (varovaisesti) KKK, Lakimiesliitto, SPY, SVK ja SY. Lain tai yhtiöjärjestyksen rikkomiseen* perustuvan tuottamusolettaman hyväksyy *Perheyritysten Liitto*, joka toisaalta *vastustaa läheisen kanssa tehtyihin oikeustoimiin* kytkettyä tuottamusolettamaa. *Lain tai yhtiöjärjestyksen rikkomiseen* perustuvaa tuottamusolettamaa *vastustavat TT, KKK, SPY ja SVK*; myös *Pääomasijoitusyhdistys* on tältä osin huolestunut vastuun tiukentumisesta, ja *SY*:kin katsoo yksittäisten lainsäännösten (esim. varojenjako koskeva maksukykyisyyshedellytys) harkinnanvaraisuudesta voivan johtua vaikeuksia. Tuottamusolettamaa koskevia ehdotuksia yleisesti *vastustavat* tai niihin varauksellisesti suhtautuvat *Akava* (varsinkin palkkatoimitusjohtajan osalta), *APVY, KKL ja Sijoitusrahastoyhdistys*. Vastustavissa lausunnoissa viitataan mm.

korvausvastuun kiristymiseen ja tulkinnanvaraisista lain säännöksistä (mm. em. maksukykyisyysedellytys) johtuviin vaikeuksiin sekä shikaanikanteiden mahdollisuuteen. - Lisäksi *Helsingin HO* ja *Helsingin KåO* katsovat, että *läheisen käsite* tulisi määritellä laissa; käsitteen epämääräisyydestä huomauttavat myös *Perheyritysten Liitto*, *SPY* ja *SY*.

Osakkeenomistajan vastuuta koskevaa ehdotusta (vastuu syntyy tuottamuksella eikä nykyiseen tapaan edellytetä törkeätä tuottamusta) kannattavat *Luottomiehet*, *Perimistoimistojen Liitto* ja *Asianajajaliitto*. - Ehdotusta vastustavat *TT*, *APVY*, *KKL*, *KKK*, *Pääomasijoitusyhdistys* ja *Sijoitusrahastoyhdistys*. Varauksellisella kannalla ovat myös *Akava*, *Perheyritysten Liitto* ja *SPY*. Kritiikkiä perustellaan lähinnä korvausvastuun perusteettomalla ankaroitumisella nykyisestä.

Yhtiökokouksen puheenjohtajan vahingonkorvausvelvollisuutta koskevaan ehdotukseen suhtaudutaan kriittisesti eräissä lausunnoissa, joissa säännöstä joko vastustetaan tai pidetään tarpeettomana taikka siihen suhtaudutaan vähintäänkin varauksellisesti (*Akava*, *TT*, *APVY*, *KKK*, *Perheyritysten Liitto*, *SPY*, *Sijoitusrahastoyhdistys*). Lausunnoissa viitataan mm. siihen, että puheenjohtajien saaminen yhtiökokouksiin voi vaikeutua, sekä mahdollisuuteen saada oikeussuojaa moittimalla yhtiökokouksen päätöksiä.

Osakkaan kanneoikeutta koskeviin ehdotuksiin (ei oikeutta korvaukseen välillisestä vahingosta vaan oikeus ajaa tällaista vahinkoa koskevaa kannetta tietyn edellytyksin yhtiön lukuun; nykyisen vähemmistön kanneoikeuden poistaminen) on esitetty joitakin kannanottoja. *KRP* kannattaa ehdotusta katsoen sen estävän osakkeenomistajien shikaaniluontoisia ja muita perusteettomia vaatimuksia. - *HY* sen sijaan katsoo sääntelyn ainakin ehdotetussa muodossaan rajoittavan liikaa osakkeenomistajan oikeutta ajaa kannetta yhtiön lukuun (ks. lähemmin yksityiskohtaiset huomautukset). Myös *Osakesäästäjien Keskusliitto* katsoo ehdotusten heikentävän vähemmistönsuojaa; vastaavalla kannalla on *SAK* mainiten erityisesti nykyisen vähemmistökanteen poistamisen. Toiselta puolen *TT* ja *KKK* vastustavat ehdotusta, koska se lausunnonantajien mukaan kiristää johdon vahingonkorvausvelvollisuutta ja madaltaa kynnyistä kanteen nostamiseen.

Ehdotusta, jonka mukaan yhtiöjärjestyksessä voitaisiin rajoittaa johdon korvausvastuuta yhtiötä kohtaan, pitää tarpeellisena *Pääomasijoitusyhdistys* viitaten erityisesti muihin vahingonkorvausvelvollisuutta koskeviin uudistusehdotuksiin. - Toisaalta *APVY*, *KKK* ja *Sijoitusrahastoyhdistys* eivät pidä säännöstä tarpeellisena varsinkaan, jos muista (lausunnonantajien mukaan) vahingonkorvausvastuun kiristymistä merkitsevistä ehdotuksista luovutaan. Ehdotettua säännöstä vastustavat *HY* ja *SAK* viitaten mm. yritysten yhteiskunnalliseen vastuuseen ja vähemmistösuojaan. Myöskään *SY* ei puolla ehdotusta, koska katsoo sen poikkeavan olennaisesti nykytilasta ja koska katsoo siitä aiheutuvan sekavuutta ja epätietoisuutta vastuusuhteissa.

Korvauskanteen nostamisen määräaika koskevia ehdotuksia (määräaika yleisesti viisi vuotta vastaavista ajankohdista laskettuna kuin voimassa olevan lain mukaan) kannattavat *TY*, *Luottomiehet*, *Perimistoimistojen Liitto*, *Asianajajaliitto*, *Kiinteistöliitto* ja *Lakimiesliitto*. - Sen sijaan *APVY*, *KKK*, *SPY* ja *Sijoitusrahastoyhdistys* edellyttävät tai esittävät harkittavaksi, että määräaika lyhennettäisiin kolmeksi

vuodeksi. *HY:n* mukaan taas ehdotusta tulisi muuttaa siten, että määräajan alkamisajankohta laskettaisiin vasta vahingon syntymisestä. *SY* esittää harkittavaksi sääntelyn yhdenmukaistamista vanhentumislain säännösten kanssa. *KHT-yhdistys* katsoo, että tilitarkastajaa koskevan kanneajan ei koskaan tulisi voida jatkua sen jälkeen, kun johtohenkilöitä koskeva kanneoikeus on vanhentunut.

Vastuuvapaudesta päättämistä koskevia kannanottoja on selostettu edellä kohdassa 4.5 (hallinto).

4.13 Oikeuslaitokseen ja viranomaisiin liittyvät muutokset

Ehdotusta, jonka mukaan *osakeyhtiöoikeudelliset riita-asiat keskitettäisiin* asiantuntemuksen lisäämiseksi ja oikeussuojan tehostamiseksi kuuteen käräjäoikeuteen, *kannattavat TT, Perheyritysten Liitto ja Asianajajaliitto*. Lisäksi *Luottomiehet* lausuu, että vastaava keskittäminen ulosottoasioissa on osoittautunut varsin onnistuneeksi. *Oikeusapulakimiehet* katsoo, että muutamien käräjäoikeuden sijasta kyseiset asiat tulisi keskittää yhteen tuomioistuimeen, *markkinaoikeuteen*.

Keskittämistä *vastustavat Helsingin HO ja Hovioikeustuomarit* viitaten mm. juttujen vähäiseen määrään, kansalaisten yhdenvertaisuuteen oikeuspaikan suhteen, tuomareiden ammatillisen kehittymisen tarpeisiin (ottaen huomioon mm. osakeyhtiölain yhteydet muuhun lainsäädäntöön ja erityisesti asunto-osakeyhtiölakiin), suurimpien käräjäoikeuksien ruuhkautumiseen sekä juttutyyppejen välistä rajanvetoa koskeviin epäselvyyksiin. Paljolti vastaavilla perusteilla ehdotukseen suhtautuu varauksellisesti *Käräjäoikeustuomarit*, joka epäilee, ettei keskittäminen kokonaisuudessaan johda merkittävään asiantuntemuksen lisääntymiseen, vaikka katsookin sen sinänsä luovan mahdollisuudet kehittää pienen tuomarijoukon asiantuntemusta osakeyhtiölain soveltamisessa. Myös *Helsingin KäO* on jossain määrin varauksellisella kannalla sen suhteen, onko osakeyhtiölain kaltaiselle yksittäislaille työryhmän esittämistä syistä laadittava omat forumsäännökset, vaikka katsookin, että mm. juttujen vähäinen määrä puoltaisi keskittämistä. *Oulun KäO* puolestaan katsoo, että sen pitäisi (Rovaniemen käräjäoikeuden sijasta) olla osakeyhtiöasioita käsittelevien alioikeuksien joukossa; myös *Käräjäoikeustuomarit* pitää kyseenalaisena eräiden suurten käräjäoikeuksien sulkemista pois ehdotuksesta (muut pääkaupunkiseudun käräjäoikeudet, Tampere, Oulu, Jyväskylä). Lisäksi *Helsingin KäO, Käräjäoikeustuomarit, Hovioikeustuomarit* ja *Kihlakunnanvoudit* katsovat forumsäännöksen ehdotetun *tahdonvaltaisuuden* vesittävän säännöksestä saatavat erikoistumishyödyt. *Helsingin KäO* pitää *ongelmallisena* myös *markkinaoikeuteen* keskittämistä, viitaten mm. osakeyhtiöoikeudellisiin asioihin liittyviin rikosoikeudellisiin ja turvaamistoimia koskeviin asioihin.

Eräiden asioiden (yhtiökokouksen koolle kutsuminen hakemuksesta, erityisen tarkastuksen määrääminen) käsittelyn *siirtämistä lääninhallituksilta Patentti- ja rekisterihallitukselle kannattaa KHO*. Toiselta puolen *Etelä-Suomen Lääninhallitus vastustaa* viranomaisen vaihtamista koskevia ehdotuksia. *PRH* puolestaan hyväksyy viranomaisen vaihtamisen yhtiökokouksen koolle kutsumisen osalta (ks. kuitenkin yksityiskohtaisissa huomautuksissa kutsun toimittamisesta ja kuluriskistä

lausuttua) mutta katsoo erityisen tarkastuksen määräämisen luonteensa puolesta asiaksi, joka voitaisiin jatkossakin käsitellä lääninhallituksessa.

5 Yksityiskohtaiset huomautukset lakiehdotuksesta ja sen perusteluista

1 osa. Yleiset periaatteet, perustaminen, yhtiöjärjestys ja osakkeet

1 luku. Osakeyhtiön toiminnan keskeiset periaatteet ja lain soveltaminen

1 luvun 1 §. Soveltaminen

KKK:n mielestä pykälä vaikuttaa epäselvältä.

SPY ei pidä *1 momentin* muotoilua onnistuneena.

Rata kannattaa yleisesti nykyisen osakeyhtiölain 1 luvun 2 §:ssä olevien yksityistä osakeyhtiötä koskevien rajoitusten siirtämistä arvopaperimarkkinalakiin (ks. *2 momentti* ja sen perustelut). Nykyisen osakeyhtiölain 1 luvun 2 §:n 3 momentin (velvollisuus ilmoittaa, että yksityisen osakeyhtiön arvopapereita ei voida ottaa julkisen kaupankäynnin kohteeksi) säännöksen Rata katsoo ainakin tällä hetkellä mielekkääksi toteuttaa tarjousesiteasetuksen kautta. Rata katsoo lisäksi, että osakeyhtiölain helppolukuisuutta voisi parantaa viittaus arvopaperimarkkinalakiin.

1 luvun 2 §. Oikeushenkilöllisyys ja osakkeenomistajan rajoitettu vastuu

TY ja Lakimiesliitto kiinnittävät *1 momentin* (oikeushenkilöllisyys) osalta huomiota tarpeettomaan toistoon lakiehdotuksessa (ks. 2 luvun 11 §:n 1 momentti).

KKK katsoo, että *1 momentissa* tulisi johdonmukaisuuden vuoksi käyttää termiä "osakkeenomistaja" eikä "osakas".

PRH ehdottaa, että *2 momentin* 2 virkkeessä tarkoitettussa tapauksessa yhtiöjärjestyksessä olisi määrättävä maksun suuruudesta tai sen laskemisen perusteista. KKK:n mielestä säännöstä olisi - koska osakeyhtiön perusluonteeseen ei kuulu osakkeenomistajien henkilökohtainen vastuu - aiheellista muuttaa siten, että lisämaksuvelvollisuuden tulisi olla rajoitettu.

1 luvun 3 §. Pääoma ja sen pysyvyys

Vähimmäisosakepääoman suuruutta (*1 momentti*) koskevia kommentteja on selostettu edellä kohdassa 4.3 (keskeiset ehdotukset - perustaminen).

1 luvun 4 §. Osakkeen luovutettavuus

PRH:n mukaan säännöksessä voitaisiin selvyiden vuoksi mainita, että osakkeen luovutettavuutta voidaan yhtiöjärjestyksen määräyksellä rajoittaa vain 3 luvun 7 ja 8 §:n mukaisesti. Lausunnossa ehdotetaan muutenkin säännöksen sanamuodon täsmentämistä. KKK:n mielestä pykälään tulisi lisätä maininta siitä, että luovutettavuudesta voidaan myös laissa määrätä toisin.

1 luvun 5 §. Toiminnan tarkoitus

Akava katsoo, että yhtiön toiminnan tarkoitus on nähtävä voiton tavoittelua laajempänä ja että muut yhtiön toimintaa ohjaavat lakisääteiset velvoitteet ja yhteiskuntavastuun periaatteet olisi vähintäänkin mainittava lain perusteluissa. *SAK* esittää samansuuntaisia näkemyksiä.

KKK katsoo, että pykälässä tulisi johdonmukaisuuden vuoksi käyttää termiä "osakkeenomistaja" eikä "osakas".

1 luvun 6 §. Enemmistöperiaate

TuKKK katsoo, että periaatteen sisältöä ja merkitystä olisi syytä perusteluissa tarkastella hieman laajemmin.

1 luvun 7 §. Yhdenvertaisuus

TY ja *Lakimiesliitto* kiinnittävät huomiota tarpeettomaan toistoon lakiehdotuksessa (ks. luvun 3 luvun 1 §:n 1 momentti).

1 luvun 8 §. Johdon tehtävä

TY ja *Lakimiesliitto* katsovat, ettei pykälää ole kirjoitettu selkeimmällä mahdollisella tavalla, vaan se on liian abstrakti ja yleinen. Yhtiön etu tulisi kytkeä selkeästi yhtiön tarkoitukseen sekä johdon huolellisuus- ja lojaliteettivelvollisuus erottaa toisistaan.

1 luvun 9 §. Tahdonvaltaisuus

KKL kannattaa sinänsä säännöstä, mutta ehdottaa harkittavaksi, että lukuun tai lain loppuun otetaan säännös siitä, mitkä osakeyhtiölain säännökset ovat pakottavia. Myös *TT* ja *KKK* pitävät pakottavien säännösten luettelointia perusteltuna. Samoin *Hovioikeustuomarien* mielestä tarkemmin tulisi säätää, miltä kohdin laki on pakottavaa oikeutta ja milloin siitä voidaan poiketa.

Muita 1 lukuun liittyviä kommentteja:

KKK katsoo, että lukuun tulisi sisällyttää myös määritelmiä (esim. tulisi määritellä luvussa käytetyt käsitteet "johto", "yksityinen osakeyhtiö" ja "julkisen osakeyhtiö"). Myös *APVY* ja *Sijoitusrahastoyhdistys* katsovat, että laissa tulisi määritellä, mitä tarkoitetaan yksityisellä ja julkisella osakeyhtiöllä.

2 luku. Perustaminen

2 luvun 1 §. Perustamissopimus

HY lausuu, että ehdotuksessa pyritään tekemään mahdolliseksi myös suksessiivi-perustaminen, minkä takia *2 momentin* lopun viittaus merkinnän peruuttamiseen kaipa selventämistä *1 momentti* sekä *2 momentin* alkuosa huomioon ottaen.

2 luvun 2 §. Merkintähinta

Kommentteja, jotka koskevat merkintähinnan merkitsemistä sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon, on selostettu edellä kohdassa 4.7 (keskeiset ehdotukset - rahoitus).

2 luvun 3 §. Perustamissopimuksen sisältö

KKK ja *Perimistoimistojen Liitto* toteavat *1 momentin 2 kohdan* osalta, että mietintöä (ilmeisesti säännöksen perusteluja) tulisi täydentää maininnalla osakkeenomistajan yksilöimisestä yritys- ja yhteisötunnuksella.

KTM, *PRH* ja *KKK* ja *Perimistoimistojen Liitto* katsovat tarpeelliseksi täsmentää lakia siten, että siihen otetaan maininta myös rinnakkaistoiminimistä (ks. *2 momentti*).

Kannanottoja toimimisesta ilman yhtiöjärjestystä (*2 momentti*, ks. myös luvun 4 §:n *1 momentti*) on selostettu edellä kohdassa 4.3 (keskeiset ehdotukset - perustaminen ja yhtiöjärjestys).

Yhtiöjärjestys

2 luvun 4 §. Yhtiöjärjestys

Kannanottoja toimimisesta ilman yhtiöjärjestystä (*1 momentti*, ks. myös luvun 3 §:n *2 momentti*) on selostettu edellä kohdassa 4.3 (keskeiset ehdotukset - perustaminen ja yhtiöjärjestys). - *PRH* huomauttaa myös, ettei mietinnössä ole pohdittu kysymystä osakeyhtiölakiin kirjoitettujen yhtiöjärjestysmääräykset korvaavien olettasäännösten muuttamisesta, eikä muutenkaan kaikilta osin yhtiöjärjestysmääräysten ja lain olettasäännösten suhdetta. *Akava* puolestaan kiinnittää huomiota terveydenhuoltoalan yhtiöiden tarpeeseen laatia yhtiöjärjestys.

KKK pitää luvun 3 ja 4 §:n sanamuotoja keskenään ristiriitaisina ja katsoo, että jos laissa ei vaadita kaikilta osakeyhtiöiltä yhtiöjärjestystä, 4 §:n *1 momentissa* olisi täsmällisempää käyttää ilmaisua "ei määrättäisi" kuin ilmaisua "ei määrätä".

Toimialaa (*2 momentti*) koskevia kannanottoja on selostettu edellä kohdassa 4.3 (keskeiset ehdotukset - perustaminen ja yhtiöjärjestys).

TY ja *Lakimiesliitto* katsovat *2 momentin*, jossa on samassa virkkeessä kytketty yhteen kaksi eri asiaa (toimiala ja tilikausi), kirjoitusasultaan epäonnistuneeksi.

Kirjanpitotoimistojen liitto katsoo *2 momentin* osalta, että kalenterivuosi tilikautena tulisi poistaa ehdotuksesta tarpeetonta byrokratiaa aiheuttavana, ja ehdottaa, että tilikausi voitaisiin määrittää perustamissopimuksessa sekä sitä myöhemmin muuttaa kaupparekisteriin ilmoitettavalla yhtiökokouksen päätöksellä.

2 luvun 5 §. Perusyhtiöjärjestys

PRH pitää perusyhtiöjärjestystä tarpeettomana ottaen huomioon yhtiöjärjestyksen pakollisen sisällön vähäisyys sekä se, että perusyhtiöjärjestykseen sisältyvien lunastuslausekemallien käyttäminen sellaisenaan ei ole suositeltavaa.

HY katsoo (myös luvun 4 §:ään viitaten) aiheelliseksi jatkovalmistelussa pohtia Ison-Britannian mallin mukaisen perusyhtiöjärjestyksen laatimista.

KKK:n mukaan säännös olisi informatiivisempi, jos perusyhtiöjärjestyksen funktio (merkitys ja sitovuus) kävisi siitä ilmi.

Osakkeen maksaminen

2 luvun 6 §. Rahamaksu

VM katsoo, että ehdotus tulisi arvioida uudelleen, koska maksutiliä koskevan säännöksen ulottaminen Euroopan talousalueen ulkopuolelle on ongelmallista sekä osakkeenomistajien yhdenvertaisuuden että yleisen edun kannalta. Lisäksi *VM* kiinnittää huomiota oikeuskanslerin päätökseen 5.8.2002 n:o 1294/1/02. Myös *KKK* katsoo ehdotuksen voivan edesauttaa väärinkäytöksiä, joskin maksun asianmukaisuus *KKK*:n mukaan ilmeisesti tulee selvitetynksi tilintarkastajan todistuksella.

KKK:n mielestä ilmaisen "yhtiön" voisi muuttaa muotoon "rekisteröimättömän yhtiön lukuun avatulle", koska yhtiö syntyy vasta rekisteröinnillä.

2 luvun 7 §. Apportti

Apporttisääntelyn keventämistä (liittyy myös luvun 10 §:n 3 momenttiin) koskevia kommentteja on selostettu kohdassa 4.3 (keskeiset ehdotukset - perustaminen ja yhtiöjärjestys).

KTM, *KILA* ja *Osakesäästäjien Keskusliitto* katsovat, että ehdotukseen tulisi sisällyttää tarkemmat säännökset apporttiomaisuuden arvostamisesta. Kansainvälisen tilinpäätöskäytännön mukaista olisi, että apporttiomaisuus olisi arvostettava käypään arvoon.

TuKKK kannattaa apporttisäännösten rikkomisesta seuraavan tehottomuus-seuraamuksen poistamista, koska se nykymuodossaan johtaa arvaamattomiin ja ongelmallisiin tilanteisiin.

2 luvun 8 §. Periminen ja seuraamukset

HY katsoo 2 momentin jättävän tulkinnanvaraiseksi sellaisen henkilön aseman, joka menettää osakkeen maksettuaan osan siitä. Epäselvää on, tarkoittaako ilmaisu "erääntyneen määrän" koko erääntynyttä määrää vai maksamatonta osaa ja mikä oikeus osakkeensa menettäneellä on saada maksamansa (3 momentissa tarkoitetun korvauksen ylittävä) määrä takaisin.

Rekisteröiminen ja sen oikeusvaikutukset

2 luvun 10 §. Yhtiön rekisteröiminen

Ehdotusta, jonka mukaan yhtiö olisi ilmoitettava rekisteröitäväksi kolmessa kuukaudessa perustamissopimuksen allekirjoittamisesta (*1 momentti*), kannattavat *KRP* ja *Asianajajaliitto* katsoen tämän mm. vähentävän välitilasta aiheutuvaa epävarmuutta. Ehdotusta vastustavat *PRH* ja *KKK* katsoen määräajan lyhyiden (erityisesti verrattuna sopivaksi katsomaansa kuuden kuukauden määräaikaan) aiheuttavan tarpeettomia perustamisen raukeamisia. Lisäksi *PRH* huomauttaa, että perusteluissa puhutaan rekisteröitäväksi ilmoittamisen sijaan erheellisesti rekisteröimisestä ao. määräajassa.

TY ja *Lakimiesliitto* kiinnittävät *1 momentin* (rekisteröimisen laiminlyömisestä oikeusvaikutukset) osalta huomiota tarpeettomaan toistoon lakiehdotuksessa (ks. luvun 15 §:n 1 momentti).

TY ja *Lakimiesliitto* toteavat *2 momentista* ilmenevän vain epäsuorasti, että jos yhtiöjärjestystä ei ole, osakepääoma on merkittävä perustamissopimukseen, mikä aiheuttaa epätietoisuutta sen suhteen, onko yhtiöjärjestys pakko laatia osakepääoman ilmaisemiseksi. Lausunnonantajien mielestä asian voisi selkeästi sanoa luvun 4 §:n 1 momentissa.

Pykälän *3 momenttiin* liittyviä kannanottoja yhtäältä apporttilausuntoja koskevan sääntelyn keventämiseen sekä toisaalta siihen, onko hyväksytyn tilintarkastajan todistus tarpeen rahana tapahtuvassa maksamisessa, on selostettu edellä kohdassa 4.3 (keskeiset ehdotukset - perustaminen ja yhtiöjärjestys). Näihin kuuluu *HY*:n kysymyksessä olevaa momenttia koskeva kommentti, jonka mukaan ehdotus ei täytä pääomadirektiivin vaatimusta riippumattoman asiantuntijan antamasta apporttilausunnosta. - *KRP* pitää lisäksi tärkeänä, että *3 momentin* säännösten (hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vakuutukset, tilintarkastajan todistus) ohella varmistetaan, että rekisteriviranomainen tutkii osakepääoman maksamisen. *Asianajajaliiton* mielestä laissa saattaisi olla selvyyden vuoksi tarpeen mainita, että apporttiperustamisen yhteydessä hyväksytty tilintarkastaja lausuu apporttiomaisuudesta samassa yhteydessä kuin maksusta yleensäkin.

PRH esittää selvitettäväksi, onko ilmoitukseen nykyiseen tapaan liitettävä perustamiskirja alkuperäisenä vai olisiko oikeaksi todistettu ote tai jäljennös riittävä (ks. kaupparekisteriasetus 12 §).

2 luvun 11 §. Rekisteröimisen oikeusvaikutukset

HY pitää *1 momentin* vastuun siirtymistä koskevaa säännöstä epäselvänä ja tulkinnanvaraisena.

TY ja *Lakimiesliitto* kiinnittävät *1 momentin* (oikeushenkilöllisyys) osalta huomiota tarpeettomaan toistoon lakiehdotuksessa (ks. 1 luvun 2 §:n 1 momentti).

Helsingin HO katsoo, että 2 momentin perusteluissa tulisi käsitellä kysymystä rekisterimerkinnän suhteesta yleisiin oikeustoimen pätemättömyysperusteisiin vallitsevan kannan mukaisesti (rekisterimerkintä estää ns. heikkoihin pätemättömyysperusteisiin vetoamisen), jotta oikeustila tältä osin selkiytyisi. Myös *Hovioikeustuomarit* katsoo, että oikeustilaa olisi selkiytettävä perustelumaininnoin.

2 luvun 12 §. Oikeuskelpoisuus

TY ja *Lakimiesliitto* katsovat, että otsikkoa tulisi muuttaa, koska kyse on oikeuskelvottomuudesta eikä -kelpoisuudesta, tai pykälän sanontaa muuttaa positiiviseen muotoon.

2 luvun 13 §. Vastuu toimista ennen rekisteröintiä

HY pitää vastuun siirtymistä koskevaa säännöstä (1 momentti) epäselvänä ja tulkinnanvaraisena.

KKK ja *SPY* pitävät 1 momentin termiä "tekijä" väljänä ja tulkinnanvaraisena; *KKK*:n mukaan ehdotuksessa tarkoitettaneen toimenpiteen toteuttaneita ja *SPY*:n mukaan toimenpiteeseen osallistuneita ja siitä päättäneitä.

KKK ja *Perimistoimistojen Liitto* katsovat, että 1 momentin ilmaisu "voi -- siirtyä" tulisi muuttaa luvun 11 §:n 1 momenttia vastaavaan muotoon "siirtyy". Myös *SPY* kiinnittää huomiota tähän eroon pykälien sanamuodoissa.

2 luvun 15 §. Perustamisen raukeaminen

Kommentteja, jotka koskevat velvollisuutta rekisteröidä yhtiö kolmessa kuukaudessa perustamissopimuksen allekirjoittamisesta, on selostettu edellä 2 luvun 10 §:n kohdalla.

TY, *Lakimiesliitto* ja *SPY* kiinnittävät 1 momentin (rekisteröimisen laiminlyöminen oikeusvaikutukset) osalta huomiota tarpeettomaan toistoon lakiehdotuksessa (ks. luvun 10 §:n 1 momentti).

PRH katsoo, että voimassa olevan osakeyhtiölain 2 luvun 10 §:n säännös rekisteriviranomaisen tutkimisvelvollisuudesta tulee säilyttää lain tasolla. Myös *KKK* katsoo, ettei uudistuksella pidä vähentää kaupparekisteri-ilmoitusten oikeellisuuden tutkimista.

Julkisia osakeyhtiöitä koskevat erityiset säännökset

2 luvun 16 §. Erityiset edut ja kustannukset

HY katsoo, että ainakin suksessiiviperustamisessa erityisistä eduista tulisi olla velvollisuus antaa luvun 7 §:ssä tarkoitettua apportiselvitystä vastaava selvitys, sekä että säännöksen tulisi koskea myös yksityisiä osakeyhtiöitä. Lisäksi säännöksen tulisi sijaita aikaisempaan luvussa, esim. omana momenttinaan luvun 3 §:ssä.

KKK:n mukaan perusteluissa olisi hyvä lyhyesti käsitellä säännöksen sisältöä, vaikka säännös vastaakin nykyistä lakia.

2 luvun 17 §. Perustamisen jälkeen tehdyt merkittävät hankinnat

HTM-tilintarkastajat katsoo, että sääntelyn tulisi koskea myös yksityisiä osakeyhtiöitä.

HY katsoo, että lain kiertämisen estämiseksi säännöksen soveltaminen tulisi *1 momentissa* kytkeä sopimuksen tekohetkeen eikä hankintaan (omistusoikeuden siirtymiseen) ja että *2 momentissa* tulisi selvyiden vuoksi säätää määräaika rekisteri-ilmoituksen tekemiselle. Muuten *HY* viittaa luvun 10 §:n 3 momentin osalta esittämäänsä. Lisäksi jatkovalmistelussa voisi *HY:n* mukaan (viitaten *KM* 1992:32 s. 382 - 385) vaihtoehtoisesti harkita järjestelmää, jossa toimen suorittajat olisivat henkilökohtaisessa vastuussa tällaisista isoista hankinnoista.

PRH:n ja *KKK:n* mukaan *2 momentissa* tulisi selvityksen ja lausunnon kaupparekisteriin rekisteröimisen sijasta säätää siitä, että selvitys ja lausunto on liitettävä yhtiökokouksen päätöstä koskevaan rekisteri-ilmoitukseen.

3 luku. Osakkeet

Yleiset säännökset

3 luvun 1 §. Osakkeiden yhtäläisyys ja erilaisuus

TY ja *Lakimiesliitto* kiinnittävät *1 momentin* osalta huomiota tarpeettomaan toistoon lakiehdotuksessa (ks. 1 luvun 7 §).

PRH katsoo *2 momentin*, jonka mukaan mikä tahansa ero osakkeiden tuottamissa oikeuksissa ja/tai velvollisuuksissa johtaa osakkeiden erilaisuuteen, rajoittavan sopimusvapautta nykyisestä sekä johtavan tarpeettomiin lajiäänestyksiin ja muutenkin käytännössä ongelmallisiin tilanteisiin mm. siirtymäsäännösten kannalta. *APVY*, *KKK* ja *Sijoitusrahastoyhdistys* katsovat vastaavasti muutoksen aiheuttavan lukuisia vaikeita tilanteita, viitaten myös lajiäänestystilanteisiin. *TT* puolestaan toteaa 5 luvun 27 §:ään viitaten osakelajikohtaista äänestystä edellyttävän pääasiassa samoissa tilanteissa kuin nykyään ja kannattaa nykytilan säilyttämistä. - *Perheyritysten Liitto* korostaa yleisesti, että mahdollisuus erilajisiin osakkeisiin on ehdottomasti säilytettävä.

APVY ja *Sijoitusrahastoyhdistys* toteavat ehdotuksen nimellisarvottomasta järjestelmästä johtuen helpottavan osakkeiden muuntamista, koska muuntaminen voidaan toteuttaa muutenkin kuin suhteessa 1:1 (ks. *3 momentti*).

3 luvun 2 §. Osakeoikeuksien käyttäminen

HY:n mielestä *2 momentin* sanamuotoa voisi selventää sen suhteen, että yhteisomistajien osakeoikeuksien käyttö yhtiökokouksessa edellyttää muiden

yhteisomistajien antavan valtuutuksen yhdelle yhteisomistajista tai kaikkien yhteisomistajien antavan valtuutuksen muulle henkilölle.

Osakkeen tuottama äänivalta ja äänivallattomat osakkeet

3 luvun 3 §. Äänivalta

HY katsoo, että *1 momentissa* tulisi ehdottomasti määritellä raja sille, kuinka paljon osakkeiden äänimäärät voivat erota toisistaan, kuten nykyinen 20:1 -sääntö. *KKL* sen sijaan kannattaa ehdotettua tahdonvaltaisuuden lisäämistä. Myös *TuKKK* kannattaa moniääniosakkeiden käytön vapauttamista ehdotetulla tavalla; toisaalta *TuKKK* katsoo, ettei monimutkaisia (muuta kuin osakkeenomistajan kokonaisäänimäärän selkeästi tiettyihin, laissa muutenkin käytettyihin määräosiin rajoittavia) äänileikkureita tulisi sallia. *TT* puolestaan toteaa, ettei äänivaltaerojen kasvattamiseen nykyisestä liene käytännön tarvetta ja että julkisesti noteerattujen yhtiöiden kehityssuunta EU:ssa on ennemminkin päinvastainen. *APVY* ja *Sijoitusrahastoyhdistys* katsovat vastaavilla perusteilla, viitaten myös suuntaukseen kotimaisilla arvopaperimarkkinoilla, ettei voimassa olevaa lakia ole tarpeen muuttaa. *KKK* ei näe äänivaltaerojen lisäämiseen erityistä tarvetta, muttei kuitenkaan vastusta ehdotusta. *KKK* katsoo toisaalta, että rajattomien äänivaltaerojen mahdollisuuden tulisi selvästi ilmetä pykälästä.

PRH, *HY*, *TY* ja *Lakimiesliitto* katsovat, ettei *2 momentissa* (ja luvun 4 §:ssä) käytettyä nimitystä "äänivallaton osake" voida pitää selkeänä tai täsmällisenä, koska kyseisillä osakkeilla kuitenkin on äänivalta tietyissä asioissa.

PRH:n mielestä perusteluissa olisi selvyiden vuoksi käsiteltävä tilannetta, jossa osakkeelta poistetaan yhtiöjärjestysmääräyksellä kaikki oikeudet (*PRH* kysyy, voidaanko tällaista instrumenttia edes pitää osakkeena). Myös *APVY*, *Sijoitusrahastoyhdistys*, *Luottomiehet* ja *Perimistomistojen Liitto* oudoksuvat sitä, että tällaiset asiallisesti pelkäsi velkasuhteeksi katsottavat osakkeet olisivat mahdollisia. *KKK* katsoo, ettei lain tulisi sallia osakkeina tällaisia instrumentteja, joihin ei liity mitään oikeuksia.

TuKKK pitää nykyisen kaltaisesta etuosakkeita koskevasta sääntelystä luopumista perusteltuna, koska nykyisiä varsin monimutkaisia säännöksiä ei juurikaan ole käytetty.

3 luvun 4 §. Äänivallatonta osaketta koskevia olettamassäännöksiä

APVY:n ja *Sijoitusrahastoyhdistyksen* mukaan epäselväksi jää, onko äänivallattomat osakkeenomistajat kutsuttava yhtiökokoukseen.

Nimellisarvo

3 luvun 5 §. Nimellisarvo

Kommentteja, jotka koskevat pääsääntöistä siirtymistä nimellisarvottomuuteen perustuvaan pääomajärjestelmään, on selostettu edellä kohdassa 4.6 (keskeiset ehdotukset - nimellisarvottomuuteen perustuva uusi pääomajärjestelmä).

HY katsoo *2 momentin* ensimmäisen virkkeen maininnan "vähintään" nimellisarvon määrän merkitsemisestä kunkin osakkeen osalta osakepääomaan ilmeisen virheelliseksi. Samaten *HY* katsoo, että *momentin* viimeisessä virkkeessä lienee tarpeetonta säätää siitä, että osakepääoman tulee olla "vähintään" osakkeiden yhteenlasketun nimellisarvon suuruinen.

Osakkeen luovutettavuus

3 luvun 6 §. Vaihdannanrajoituslausekkeet

VM kannattaa *2 momentissa* tarkoitettua mahdollisuutta alentaa yhtiöjärjestyksessä arvopaperimarkkinalain 6 luvun mukaista lunastusrajaa. Samoin ehdotusta kannattaa *TT* viitaten kuitenkin tarpeeseen uudistaa arvopaperimarkkinalain hinnanmäärittelyä koskevat säännökset; vastaavalla kannalla on *Rata*, joka viittaa myös menettelysäännösten tarkistamisen tarpeeseen. *TuKKK*:n mukaan ehdotus on nykytilaa selkeyttävä, mutta ennen kaikkea nykytilaa selkeyttäisi arvopaperimarkkinalain lakisääteisen lunastusvelvollisuuden rajan alentaminen 1/3:aan ja eräiden muiden arvopaperimarkkinalain 6 luvun säännösten tarkistaminen. Muutenkin lausunnonantajat (mm. *HEX*) ehdottavat arvopaperimarkkinalain 6 luvun säännösten tarkistamista yhdessä osakeyhtiölain uudistuksen kanssa (ks. myös 18 luvun 5 §:n 2 momenttia koskevia kommentteja).

Pääomasijoitusyhdistys pitää sijoittajan oikeussuojan kannalta toivottavana, että pääomasijoituslalla yleisesti käytössä olevat myötämyyntioikeutta ("tag along") tai -velvollisuutta ("drag along") taikka etuosto-oikeutta ("right of first refusal") koskevat säännöt voitaisiin ottaa yhtiöjärjestykseen, ja katsoo, että nykyinen epävarmuus olisi hyvä poistaa ottamalla asiasta maininta lakiin tai sen perusteluihin.

3 luvun 7 §. Lunastuslauseke

PRH:n mielestä pykälää (ks. mm. *1 momentin 4 kohta*) tulisi selventää silmällä pitäen tilanteita, joissa yhtiöllä itsellään on lunastusoikeus.

Edelleen *PRH* ja *KKK* eivät pidä onnistuneena ratkaisua, jonka mukaan lunastuslausekkeen puutteellisuus johtaa oikeusministeriön asetuksella annettavan malliyhtiöjärjestyksen lunastuslausekkeen asianomaisen määräyksen soveltamiseen (*2 momentti*); lausunnonantajat viittaavat myös *PRH*:n suorittamaan lunastuslausekkeiden sisällön valvontaan. - Sen sijaan *TuKKK* kannattaa ehdotusta ja katsoo, että sitä tulisi soveltaa myös ennen uuden lain voimaantuloa rekisteröityihin lunastuslausekkeisiin. Samoin *Kiinteistöliitto* pitää ko. ehdotusta tarpeellisenä selvennyksenä nykytilanteeseen verrattuna. *TT* kannattaa sitä, ettei puutteellinen lunastuslauseke tule pätemättömäksi, mutta näkee *PRH*:n ja *KKK*:n tavoin malliyhtiöjärjestyksen käyttämisessä ongelmia ja toivoo asiaan kiinnitettävän jatkovalmistelussa erityistä huomiota.

Osakekirja, väliaikaistodistus ja muut osakeoikeuksiin liittyvät todistukset

3 luvun 9 §. Osakekirjan antaminen

TY ja Lakimiesliitto katsovat, että 1 momentissa osakkeen rekisteröinnistä puhumisen sijasta tulisi käyttää voimassa olevan osakeyhtiölain 3 luvun 5 §:n 1 momentin ilmaisua "merkitty osakeluetteloon" tai viitata 3 luvun 15 §:n 1 momenttiin.

3 luvun 13 §. *Velkakirjalain säännösten soveltaminen osakekirjaan, väliaikaistodistukseen ja muihin todisteisiin*

TY ja Lakimiesliitto huomauttavat, että 2 momentissa käytetään epä johdonmukaisesti sekä ilmaisua "osakeantipäätös", kuten muualla ehdotuksessa, että ilmaisua "osakkeiden antamista koskeva päätös".

Osake- ja osakasluettelo

3 luvun 16 §. *Saannon merkitseminen osake- ja osakasluetteloon*

VM katsoo, että selvyyden vuoksi säännöksessä olisi nykyisen lain tapaan syytä mainita velvollisuudesta esittää selvitys varainsiirtoveron suorittamisesta, josta säädetään myös varainsiirtoverolain 24 §:ssä. Velvollisuuden säilyttäminen on VM:n mukaan tärkeää veron perimisen turvaamiseksi.

3 luvun 17 §. *Luetteloiden julkisuus*

Kommentteja on selostettu edellä kohdassa 4.4 (keskeiset ehdotukset - osakeomistuksen julkisuus).

HEX kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että eräissä tilanteissa (esim. kirjaus 4 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun odotusluetteloon) voi olla epäselvää, milloin henkilö on katsottava sillä tavalla osakkeenomistajaksi, että hänellä on oikeus saada tiedot muista osakkeenomistajista (ks. 1 momentti).

SY:n mielestä 1 momentin mukainen osakeluettelojulkisuus yhdenmiehenyhtiössä vaikuttaa keinotekoiselta. SY viittaa yhdenmiehenyhtiödirektiivin sallimaan mahdollisuuteen toteuttaa julkistaminen kaupparekisterin kautta.

KKK kiinnittää huomiota siihen, ettei 3 momentin perusteluissa ole yksilöity, millä viranomaisilla olisi oikeus saada tietoja, ja katsoo, ettei julkisuuden rajaamisen tule koskea konkurssiperien pesänhoitajia (ks. myös yleisemminkin perintätilanteita koskien *Luottomiehet* ja *Perimistoimistojen Liitto*). Vastaavasti *Asianajajaliitto* katsoo, että viranomaisten jonkinasteinen määrittely olisi tarpeen ja esim. tehtäväänsä hoitava pesänhoitaja tulisi sisällyttää tiedonsaantioikeuden omaavien piiriin. Muutenkin *Asianajajaliitto* katsoo, että vaikka ehdotus ns. osakasjulkisuudesta toteutettaisiin (ks. *Asianajajaliiton* kohdassa 4.4. selostettua kannanottoa), muun kuin osakkeenomistajan tiedonsaantioikeutta tulisi joka tapauksessa laajentaa.

KKK, *Luottomiehet* ja *Perimistoimistojen Liitto* katsovat, että laissa olisi syytä säätää velvollisuudesta lähettää jäljennös osakasluettelosta maksua vastaan postissa sitä pyytäneelle taholle silloin, kun tiedot ovat julkisia (vrt. 4 momentti).

4 luku. Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osakkeet

Yleiset säännökset

4 luvun 1 §. Kuuluminen arvo-osuusjärjestelmään

HEX pitää erittäin tärkeänä, että arvo-osuusjärjestelmään liittämisen tulee *1 momentissa* edellytetyn mukaisesti koskea kaikkia yhtiön osakelajeja.

PRH kiinnittää huomiota siihen, että *2 momentin* mukaan arvopaperikeskuksen suostumus on liitettävä yhtiöjärjestyksen muutosta koskevaan rekisteri-ilmoitukseen, kun *PRH:n* mukaan nykyisin riittävää on, että suostumus oheistetaan vasta ilmoittautumispäivää koskevaan rekisteri-ilmoitukseen.

Osakas- ja odotusluettelo

4 luvun 5 §. Osaksluettelon julkisuus

HY katsoo, että *1 momentissa* tulisi viitata saman luvun 2 §:n 3 momentin sijasta 4 momenttiin.

Osakkeiden liittäminen arvo-osuusjärjestelmään yhtiöjärjestyä muuttamalla

4 luvun 7 §. Päätös liittämisestä

PRH:n mukaan säännöstä olisi täsmennettävä sen varmistamiseksi, että yhtiön osakkeiden kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmään jatkossakin tehdään merkintä kaupparekisteriin.

4 luvun 11 §. Yhteistilille kirjattavat osakkeet

HEX:n mukaan siirtymäsäännöksissä tulisi huomioida se, että *2 momentissa* tarkoitettu kymmenen vuotta on pitkä aika niille yhtiöille, jotka eivät uuden lain voimaan tullessa ole myyneet yhteistilillä olevia osakkeita.

Muita 4 lukuun liittyviä kommentteja:

TT kannattaa luvun ehdotuksia yleisesti, mainiten esimerkkinä ns. yhteistililäisten oikeuksien kaventamisen sekä päätösvaatimusten lieventämisen. *TT* kuitenkin toteaa, ettei tässä ja edellisessä luvussa ole otettu huomioon jo nykyisin tapahtuvaa kaupankäyntiä vaihdantakelpoisilla väliaikaistodistuksilla ja muilla vastaavilla instrumenteilla, mihin liittyvä muutostarve tulisi harkita tässä yhteydessä.

HEX katsoo, että lukuun tulisi ottaa nykyisen osakeyhtiölain 3 a luvun 15 §:ää vastaavat säännökset optio-oikeuksien ja vaihtovelkakirjalainan laskemisesta liikkeeseen arvo-osuusjärjestelmässä.

HEX katsoo, että lukuun tulisi lisätä säännökset konkurssiin asetetun osakeyhtiön osakkeiden arvo-osuusjärjestelmästä poistamisesta erityisesti silloin, kun on todennäköistä, ettei osakkeenomistajille jää jako-osuutta. Myös *KKK*, *Luottomiehet* ja *Perimistoimistojen Liitto* katsovat konkurssiin asetetun yhtiön osakkeiden järjestelmästä poistamista koskevan säännöksen tarpeelliseksi, minkä lisäksi olisi säädettävä, että pesänhoitaja on velvollinen säilyttämään yhtiön arvo-osuusrekisteriotteen konkurssiinasettamispäivältä.

II osa. Hallinto ja tilinpäätös

5 luku. Yhtiökokous

Yleisiä säännöksiä

5 luvun 1 §. Osakkeenomistajien päätöksenteko

KKK kannattaa *2 momentin* säännöstä osakkeenomistajien yksimielisestä päätöksenteosta, mutta ehdottaa, että epäselvyyksien ja riitaisuuksien sekä suoranaisten väärinkäytösten välttämiseksi kaikkien osakkeenomistajien olisi allekirjoitettava päätös sekä että päätösasiakirjat ja yhtiökokousasiakirjat numeroitaisiin juoksevasti kuten hallituksen pöytäkirjat. Lisäksi yksimielisten osakkeenomistajien päätöksentekoa koskevaa sääntelyä olisi vielä syytä tarkentaa esimerkiksi selventämällä tällaista päätöstä koskevat moitemahdollisuudet. *Perimistoimistojen Liitto* on päätösten allekirjoittamisen ja numeroinnin suhteen samalla kannalla.

HTM-tilintarkastajat lausuu, että esitetty osittainen pöytäkirjojen kirjoittamisvelvoitteesta luopuminen pikemminkin hämää kuin selkeyttää käytännön hallintoa ja olisi pikemminkin asiakirjan nimityskysymys.

5 luvun 2 §. Yhtiökokouksen toimivalta

Toimivallan siirtoa koskevia kommentteja on selostettu edellä kohdassa 4.5 (keskeiset ehdotukset - hallinto).

KKK lausuu olevan epäselvää, mitä ovat säännöksen perusteluissa tarkoitettut muut kuin juoksevaan hallintoon kuuluvat asiat, joita ei voida siirtää yhtiökokoukselle.

Edelleen *KKK* katsoo, että *2 momentti* on ristiriidassa luvun 11 §:n kanssa ja että siihen ilmeisesti olisi aiheellista lisätä maininta "11 §:n estämättä".

SPY katsoo *2 momentin* säännöksen yksimielisten osakkeenomistajien päätöksenteosta voivan aiheuttaa käytännön ongelmia: esim. päätösten asianmukaista ja riittävää valmistelua voi olla vaikea varmistaa.

5 luvun 3 §. Varsinainen ja ylimääräinen yhtiökokous

TY kannattaa muutosta, jonka mukaan yhtiökokous vahvistaisi tilinpäätöksen eikä vain tuloslaskelmaa ja tasetta (*2 momentti*). Lisäksi jatkovalmistelussa olisi IAS-

sääntelyryhmän ehdotus huomioon ottaen pohdittava, ulotetaanko vahvistamis-menettely toimintakertomukseen.

SY:n mukaan 2 momentissa olisi selvyyden vuoksi syytä mainita myös yhtiöjärjestyksen perusteella varsinaisessa yhtiökokouksessa päätettävistä asioista.

Kommentteja ehdotukseen, jonka mukaan vastuuvapaudesta päättäminen ei enää kuuluisi *2 momentissa* lueteltuihin pakollisiin asioihin varsinaisessa yhtiökokouksessa, on selostettu edellä kohdassa 4.5 (keskeiset ehdotukset - hallinto)

Osakkeenomistajan aloiteoikeus

5 luvun 4 §. Oikeus vaatia ylimääräistä yhtiökokousta

KKK pitää kahden viikon kutsuaikaa riittämättömänä ja suurille yhtiöille mahdottomana noudattaa. Määräajan tulisi julkisissa osakeyhtiöissä olla yksi kuukausi. Jos tätä yksityisessä osakeyhtiössä pidetään liian pitkänä, niiden osalta voidaan käyttää kahden viikon aikaa.

5 luvun 5 §. Oikeus saada asia käsiteltäväksi

KKK:n mukaan säännöksen perusteluissa mainittu viikon aika ei ole ainakaan julkisissa yhtiöissä riittävä. Perusteluissa olisi puhuttava kahdesta viikosta ja "ainakin" -sana jätettävä pois. Jos kahta viikkoa yksityisessä osakeyhtiössä pidetään liian pitkänä, niiden osalta voidaan mainita viikon aika.

Yhtiökokoukseen osallistuminen

5 luvun 6 §. Osallistuminen

HY katsoo, että *3 momentissa* tulisi säätää hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle velvollisuus olla aina läsnä yhtiökokouksessa, kun otetaan huomioon osakkeenomistajan luvun 25 §:n mukainen kyselyoikeus ja se, ettei osakkeenomistajan tarvitse ennakolta ilmoittaa kyselyoikeuden käyttämisestä. *APVY*, *KKK* ja *Sijoitusrahastoyhdistys* sen sijaan haluavat säännöksestä ilmenevän selkeästi, ettei koko hallituksen läsnäolo ole tarpeen. - Lisäksi *APVY:n*, *KKK:n* ja *Sijoitusrahastoyhdistyksen* mukaan säännöksestä saa tai ainakin voi saada sen käsityksen, ettei hallituksen jäsenellä ja toimitusjohtajalla ole läsnäolo-oikeutta, ellei läsnäolo ole tarpeen kyselyoikeuden toteuttamiseksi, mikä ei ole toivottava ratkaisu (*KKK*) ja mitä ei liene tarkoitettu (*APVY*, *Sijoitusrahastoyhdistys*).

5 luvun 8 §. Asiamies ja avustaja

TuKKK katsoo, että *1 momentissa* tulisi edelleen säätää valtakirjan voimassaoloajan rajoittamisesta kolmeen vuoteen.

5 luvun 9 §. Yhtiön omat osakkeet

TY ja *Lakimiesliitto* lausuvat, että pykälässä lienee kirjoitusvirhe ("osakkeiden" po. "osakkaiden").

ESY pitää epäselvänä, tarkoitetaanko pykälässä säätiöllä myös eläkesäätiötä, ja toivoo ainakin perusteluja selvennettäväksi maininnalla, jonka mukaan tytäryhteisöllä ei kuitenkaan tarkoiteta eläkesäätiötä.

5 luvun 10 §. Ulkopuoliset

TT ja *KKK* vastustavat ulkopuolisten osallistumista koskevaa säännöstä, koska se voi johtaa tarpeettomiin äänestyksiin ja hankaloittaa suurten yhtiöiden yhtiökokousten järjestämistä.

Yleistä päätöksenteosta

5 luvun 12 §. Äänimäärä

HY katsoo, että lainkohdassa tulisi ehdottomasti säätää nykyisen kaltaisesta äänioikeusrajoituksesta (esim. nykyinen 20:1 -sääntö), viitaten myös 3 luvun 3 §:n 1 momentin osalta esittämäänsä.

5 luvun 14 §. Esteellisyys

HY katsoo jossain määrin epäselväksi, riittääkö esteellisuuden 2 momentin mukaan poistamaan se, että läsnä olevat osakkeenomistajat ovat jäävejä, vai tuleeko yhtiön kaikkien osakkeenomistajien olla jäävejä.

5 luvun 15 §. Muotovaatimusten sivuuttaminen

KKK katsoo, ettei muotovaatimusten sivuuttamista koskevan säännöksen soveltamisalaa pidä laajentaa nykyisestä, koska virheiden korjaaminen jälkikäteen suostumusmenettelyllä on ainakin julkisissa yhtiöissä mahdotonta, vaikka menettelyvirhe olisi päätöksen lopputuloksen kannalta merkityksetön.

Kokousmenettely

5 luvun 16 §. Kokouspaikka ja osallistuminen teknisen apuvälineen avulla

VM katsoo, että 1 momentin ehdotus tulisi arvioida uudelleen, koska kokouspaikkaa koskevan säännöksen ulottaminen Euroopan talousalueen ulkopuolelle on ongelmallista sekä osakkeenomistajien yhdenvertaisuuden että yleisen edun kannalta. Lisäksi *VM* ja *Verohallitus* katsovat säännöksen voivan aiheuttaa tulkintaongelmia erityisesti osakkeenomistajan verotuksessa. *HY* puolestaan vastustaa ehdotusta katsoen sen kaventavan osakkeenomistajan osallistumismahdollisuuksia.

HY katsoo, ettei 2 momentin viimeinen virke ole sopusoinnussa lainkohdan puhe- ja kyselyoikeuden käyttämistä koskevien perustelujen kanssa.

5 luvun 17 §. Koolle kutsuminen

PRH katsoo *1 momentin* osalta, että perusteluissa mainittu hallituksen ja hallintoneuvoston rinnakkainen mahdollisuus yhtiökokouksen koolle kutsumiseen johtaa sekaannukseen ja että nykytila tulisi säilyttää.

Kommentteja *2 momentin* ehdotukseen, jonka mukaan toimivaltainen viranomaisena olisi Patentti- ja rekisterihallitus, on selostettu edellä kohdassa 4.13 (keskeiset ehdotukset - oikeuslaitokseen ja viranomaisiin liittyvät muutokset).

KHO pitää oikeana *2 momentissa* tarkoitetun kutsun toteuttamistavan muuttamista siten, ettei hakijalle jää kulumista asiassa. - *PRH* sen sijaan näkee useita käytännöllisiä ongelmia siinä, että rekisteriviranomainen kutsuisi - ensi kädessä omalla kustannuksellaan - yhtiökokouksen koolle: kutsun toimittamisen - ja kuluriskin - tulisi edelleen kuulua hakijalle. *APVY*, *KKK* ja *Sijoitusrahastoyhdistys* ovat vastaavalla kannalla viitaten mm. siihen, että *PRH*:lla ei välttämättä ole tietoa yhtiön osakkeenomistajista, *KKK* viitaten lisäksi tarpeeseen vielä pohtia kutsujen rahoittamista.

KHO katsoo lisäksi, että myös asunto-osakeyhtiölain 32 §:ää tulisi toimivaltaisen viranomaisen osalta muuttaa *2 momentin* ehdotusta vastaavasti. Edelleen *KHO* katsoo tarpeelliseksi säätää siitä, että hallinto-oikeudet jatkossakin olisivat kyseisissä asioissa ensimmäisenä muutoksenhakuasteena. Lisäksi *KHO* huomauttaa tässä yhteydessä, että laissa olisi selvyiden vuoksi hyvä kautta linjan käyttää joko nimitystä "rekisteriviranomainen" tai "patentti- ja rekisterihallitus" (vrt. esim. 7 luvun 7 §).

Kiinteistöliiton mielestä *2 momentti* tekee mahdolliseksi shikaaninomaiset yhtiökokouksukutsuvaatimukset (jo ratkaistujen asioiden uudelleen käsittelemisen) tai koollekutsumisen yhtiökokouksen toimivaltaan kuulumatonta asiaa varten, minkä vuoksi Patentti- ja rekisterihallituksen kokouksukutsun toimittamiselle tulisi säätää tarkemmat edellytykset.

5 luvun 18 §. Kokouksukutsun sisältö

Asianajajaliitto kannattaa ehdotusta siitä, että kokouksukutsussa esitetään päätösehdotuksen pääasiallinen sisältö vain silloin, kun on tarkoitus muuttaa yhtiöjärjestystä.

5 luvun 20 §. Kutsutapa

APVY ja *Sijoitusrahastoyhdistys* katsovat, että *2 momentissa* säädetyistä kirjallisen kokouksukutsun vaatimuksista tulisi julkisissa osakeyhtiöissä voida luopua. Myös *KKK* vastustaa tätä säännöstä.

5 luvun 21 §. Kokousasiakirjat, niiden nähtävänä pitäminen ja lähettäminen

HY katsoo, että *1 momentissa* tulisi säätää asiakirjojen nähtävänä pitämisestä sekä yhtiön pääkonttorissa että mahdollisilla internet-sivuilla eikä ehdotetulla tavalla vaihtoehtoisesti, koska kaikilla ei ole mahdollisuutta internet-yhteyden käyttöön. - *KKK* puolestaan kannattaa sitä, että hallituksen päätösehdotukset voidaan pitää

nähtävillä internet-sivuilla ja lausuu, että internet on uudessa laissa syytä ottaa julkistamiskeinoksi kaikkiin mahdollisiin tilanteisiin.

KKK toivoo lisäksi tilinpäätösasiakirjojen osalta lakitekstin tai perustelujen tarkentamista siten, että vuosikertomuksen nähtävillä pitäminen olisi riittävää.

Myös *SPY*:n mukaan laissa tulisi säätää esim. pöytäkirjojen nähtävillä pitämisestä internet-sivuilla ja internet tulisi kattavasti rinnastaa perinteisiin julkistamis-menettelyihin.

5 luvun 22 §. Poikkeus nähtävänä pitämisestä ja lähettämisestä

SVK ehdottaa, että pykälä ulotettaisiin koskemaan myös yhtiön arvopaperimarkkina-laissa tarkoitetulla tavalla julkaisemia osavuosikatsauksia.

5 luvun 23 §. Puheenjohtaja, ääniluettelo ja pöytäkirja

HY katsoo, että pykälässä tulisi säännellä myös yhdenyhtiön ainoan osakkaan päätösten dokumentoinnista.

KKK:n mielestä pykälään tai ainakin sen perusteluihin on syytä lisätä maininta siitä, että jos läsnä on vain yksi osakkeenomistaja, hänen allekirjoituksensa pöytäkirjassa on riittävä (vrt. *3 momentin* säännöstä pöytäkirjan tarkastajasta).

Lisäksi *KKK* ehdottaa, että yhtiökokouksen pöytäkirjat numeroitaisiin juoksevasti.

Ks. myös erityisesti *4 momentin* osalta *SPY*:n huomautusta luvun 21 §:n kohdalla.

5 luvun 24 §. Jatkokokous

KKK:n mukaan jatkokokouksen kahden kuukauden enimmäisaika (ks. *2 momentti*) on suurissa pörssi-yhtiöissä käytännön järjestelyjen kannalta riittämätön ja tulisi siten muuttaa kolmeksi kuukaudeksi ainakin julkisissa osakeyhtiöissä. Jos kolmea kuukautta pidetään liian pitkänä yksityisissä osakeyhtiöissä, niiden osalta voidaan säätää kahden kuukauden ajasta.

5 luvun 25 §. Kyselyoikeus

TT kannattaa ehdotettua kyselyoikeuden yksinkertaistamista siten, ettei pykälään ole otettu voimassa olevan osakeyhtiölain 9 luvun 12 §:n 3 ja 4 momenttia vastaavia säännöksiä. - *KHO* sen sijaan katsoo, että nykyisen OYL 9 luvun 12 §:n 4 momenttia vastaavien säännösten (ns. tutustumisoikeus harvainyhtiöissä) säilyttämistä laissa tulisi vielä harkita. Edelleen *HTM-tilintarkastajat* katsoo tämän oikeuden poistamisen yhdessä tilintarkastusvelvollisuudesta vapauttamisen kanssa poistavan pienten yhtiöiden toimintaan osallistumattomilta vähemmistöosakkeenomistajilta kaikki tehokkaat keinot valvoa oikeuksiaan; vastaavalla kannalla on *SAK*. - *KKK* puolestaan katsoo, että kyseinen oikeus tulee säilyttää yksityisissä osakeyhtiöissä mutta ei julkisissa osakeyhtiöissä, ehdottaen ratkaisua myös tilanteisiin, joissa julkinen osakeyhtiö muutetaan yksityiseksi (tällöin ao. oikeutta ei olisi esim. viiden vuoden ajan).

TY ja Lakimiesliitto pitävät epäjohdonmukaisena, että pykälän *1 momentissa* käytetään ilmaisua "Hallituksen ja toimitusjohtajan" ja perusteluissa ilmaisua "hallituksen jäsenten". *KKK* katsoo, että *1 momentin* alku ("Hallituksen ja toimitusjohtajan") tulisi muuttaa osakkeenomistajan oikeusturvan kannalta riittävään muotoon "Hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan" ennen kaikkea sen selventämiseksi, että koko hallitusta ei tule vaatia paikalle. Ks. myös luvun 6 §:n 3 momenttia koskevia kommentteja.

Päätöksentekovaatimukset

5 luvun 26 §. Enemmistöpäätös

HY katsoo *1 momentin* osalta, että nykyinen sääntely, jonka mukaan tasatilanteessa yhtiökokouksen puheenjohtajan kanta on ratkaiseva, tulisi säilyttää, ja pitää epäselvänä, voitaisiinko tästä ehdotuksen mukaan ottaa määräys yhtiöjärjestykseen. Vaihtoehtoisesti äänestyksen mennessä tasan voitaisiin katsoa, ettei päätöstä ole syntynyt, koska lain vaatimaa enemmistöä ei ole muodostunut. *APVY, KKK* ja *Sijoitusrahastoyhdistys* puolestaan lausuvat, että muutoksen syitä ei lainkaan käsitellä säännöksen perusteluissa; jos lakia halutaan muuttaa, muutos on perusteltava.

TY ja Lakimiesliitto pitävät epäselvänä, voiko yhtiökokous ennen vaalia tehdä *1 momentissa* tarkoitetun päätöksen (valitaan se, joka saa yli puolet äänistä), jos yhtiöjärjestyksessä on *2 momentissa* tarkoitettu tavoin lievennetty enemmistövaatimusta.

5 luvun 27 §. Määräenemmistöpäätös

APVY:n, KKK:n ja *Sijoitusrahastoyhdistyksen* mukaan *2 momentin 3 kohtaan* tulee lisätä sana "suunnattu", koska määräenemmistöä ei tule vaatia, jos optio-oikeuksia annetaan osakkeenomistajien etuoikeutta noudattaen.

Lajiaänestyksen (*3 momentti*) osalta ks. 3 luvun 1 §:n 2 momenttia koskevia kommentteja.

5 luvun 28 §. Osakelajien yhdistäminen

APVY, KKK ja *Sijoitusrahastoyhdistys* lausuvat, että osakelajikohtaisen äänestyksen vaatimus kiristää nykykäytäntöä ilman perusteluja, ja vastustavat ehdotusta tältä osin.

Osakesäästäjien Keskusliitto lausuu, että laissa olisi syytä olla ohjeistus siitä, millä perusteilla voidaan maksaa preemiota osakelajeja yhdistettäessä ja voidaanko toisen osakelajin omistajien suhteellista osuutta yhtiön varallisuuteen vähentää ilman, että kaikki osakkeenomistajat antavat siihen suostumuksensa.

5 luvun 29 §. Suostumuksen vaatiminen

TY ja *Lakimiesliitto* huomauttavat, että perustelujen kannanotto, jonka mukaan säännökset koskevat jo annettuja osakkeita, ei ilmene lain sanamuodosta.

Muita 5 lukuun liittyviä kommentteja:

PRH katsoo, että voimassa olevan osakeyhtiölain 9 luvun 2 a - 2 c §:n mukaisen valtakirjamenettelyn säilyttäminen olisi omiaan palvelemaan pienosakkaan puhevallan käyttöä. *TT* puolestaan toteaa, etteivät kyseiset säännökset ole toimivia. Tämän sijaan *TT* ja *KKL* esittävät harkittavaksi, että oikeusministeriö ryhtyisi selvittämään postiäänestysjärjestelmän käyttöönottoa myös Suomessa (ks. Ruotsin osakeyhtiölakikomitean ehdotus).

6 luku. Johto ja edustaminen

Hallituksen tehtävät ja päätöksenteko

6 luvun 2 §. Hallituksen yleiset tehtävät

Valtakunnansyyttäjä katsoo, että jatkovalmistelussa perusteluihin voitaisiin kirjata näkyviin, millaiseen näkemykseen tehtävien jakamisen merkityksestä hallituksen valvontavastuuseen esitys perustuu.

6 luvun 3 §. Hallituksen päätöksenteko

HY pitää epäselvänä, miten enemmistö lasketaan (kaikista jäsenistä, läsnä olevista jäsenistä vai läsnä olevista esteettömistä jäsenistä) ja miten hallituksen jäsenen esteellisyys määrätyssä asiassa vaikuttaa päätösvaltaisuuteen ja päätösten syntymiseen.

6 luvun 7 §. Hallituksen pöytäkirja

KKK:n mukaan jatkovalmistelussa tulee pohtia tarvetta säännellä hallituksen kokouksen ulkopuolella tehtyä päätöstä ja sen kirjaamista.

HTM-tilintarkastajat lausuu, että osittainen pöytäkirjojen kirjoittamisvelvoitteesta luopuminen pikemminkin hämää kuin selkeyttää käytännön hallintoa ja olisi pikemminkin asiakirjan nimityskysymys.

6 luvun 8 §. Tehtävien siirtäminen

Toimivallan siirtoa koskevia kommentteja on selostettu edellä kohdassa 4.5 (keskeiset ehdotukset - hallinto).

HY katsoo, että 2 *momentin* sanan "viedä" sijasta kielellisesti parempia ilmauksia olisivat "alistaa" tai "saattaa".

KKK lausuu, että hallituksen tehtävien jakamista olisi käsiteltävä selkeämmin pykälän perusteluissa, koska ne nyt voivat johtaa sellaiseen väärään tulkintaan, että

tehtävien jako ja esim. valiokuntatyöskentely vapauttaisi hallituksen jäsenen kokonaan vastuusta sellaisen päätöksen osalta, johon hän ei ole osallistunut.

Hallituksen jäsenet sekä jäsenyyden alkaminen ja päätyminen

6 luvun 9 §. Hallituksen jäsenet, varajäsenet ja puheenjohtaja

Hallituksen varajäsenen - jonka osalta *1 momentin* mukaan noudatetaan, mitä hallituksen jäsenestä säädetään - kelpoisuudesta ottaa vastaan tiedoksiantoja yhtiölle ks. kommentteja 24 luvun 9 §:n kohdalla.

6 luvun 10 §. Hallituksen jäsenten valinta

Konkurssiasiamies, HTM-tilintarkastajat, Perimistoimistojen Liitto, Asianajajaliitto ja Lakimiesliitto katsovat, että vaatimus johdon jäsenten kirjallisesta suostumuksesta tehtävään tulisi säilyttää. Myös *PRH* oudoksuu ehdotuksen perusteluja ja katsoo, että ainakin maininta suostumuksesta tulisi säilyttää laissa sekä että - jos kirjallisen suostumuksen vaatimuksesta luovutaan - lakiin tulisi lisätä säännös, joka koskee ilmoituksen allekirjoittaneen henkilön vastuuta suostumuksen olemassaolosta. *KKK*:n mielestä vaatimus tulisi väärinkäytösten välttämiseksi säilyttää yksityisissä osakeyhtiöissä, kun taas julkisissa osakeyhtiöissä vaatimus aiheuttaa tarpeetonta byrokratiaa eikä väärinkäytösriskiäkään ole.

HY:n mielestä tulisi säätää määräajasta, jonka kuluttua yhtiökokous vasta voisi valita hallituksen jäsenen siihen oikeutetun muun tahon jätettyä valinnan tekemättä.

Kommentteja, jotka koskevat hallintoneuvoston asemaa (ei oikeutta valita hallituksen jäseniä) on selostettu edellä kohdassa 4.5 (keskeiset ehdotukset - hallinto).

6 luvun 11 §. Hallituksen jäsenen kelpoisuus

PRH, KKK, Luottomiehet ja Perimistoimistojen Liitto esittävät pykälään selkeyden vuoksi lisättäväksi maininnan siitä, että liiketoimintakiellossa olevaa ei voida valita hallitukseen.

HY katsoo, että *1 momentin* tulisi kattaa myös sellaiset henkilöt, jotka eivät ole vajaavaltaisia mutta joille on määrätty edunvalvoja holhoustoimesta annetun lain nojalla.

6 luvun 12 §. Hallituksen jäsenen toimikausi

PRH katsoo, että toimikauden pituutta koskevan olettamasaännöksen tulisi olla sama yksityisille ja julkisille osakeyhtiöille, jos erottelua ei kyetä selkeästi perustelemaan.

KKL pitää ehdotettuja säännöksiä sinänsä onnistuneina mutta pitää hallituksen varajäsenen vastuun alkua ja loppua epäselvänä. Ks. myös *KKK*:n huomautusta luvun 15 §:n kohdalla.

6 luvun 13 §. Hallituksen jäsenen eroaminen

Valtakunnansyyttäjä pitää *2 momentin* osalta epätydyttävänä sitä, että hallituksen jäsenyydestä eroamisen dokumentointia esitetään säännösten tasolla lievennettäväksi luopumalla kirjallisen muodon vaatimuksesta, ja katsoo, että pikemminkin tulisi harkita vastuuaseman lakkaamisen kytkemistä kaupparekisteri-ilmoitukseen sekä nykyistä selvempiä säännöksiä reagoitivelvollisuudesta tilanteissa, joissa yhtiölle ei jää toimivaltaista hallintoa. Vastaavan kaltaisella kannalla ovat *Helsingin ulosottovirasto* ja *Kihlakunnanvoudit*, jotka ulosoton ja tiedoksiantojen toimittamisen vaikeutumiseen viitaten katsovat, että edustamisoikeuden tulisi aina olla tarkastettavissa kaupparekisteristä. *Lakimiesliitto* katsoo samoin, että edustamisoikeuden tulisi olla joka hetki tarkastettavissa julkista luotettavuutta nauttivasta rekisteristä. Myös *PRH* kysyy, miksi kirjallisen eroilmoituksen vaatimuksesta on pakko luopua; lisäksi *PRH* pitää epäonnistuneena perustelutekstiä, jonka mukaan kaupparekisteriin ilmoitetun eron voidaan katsoa tulleen myös yhtiön tietoon rekisteröintipäivänä tai pian sen jälkeen.

PRH katsoo, että *3 momentin* laiminlyöminen olisi sanktioitava 25 luvun 1 §:ssä, ja ehdottaa, että *PRH* näissä tilanteissa velvoittaisi hakijan kutsumaan yhtiökokouksen koolle yhtiön kustannuksella.

6 luvun 15 §. Hallituksen täydentäminen

KKK:n mukaan ehdotuksessa ei ole selkeästi määritelty hallituksen varajäsenen toimimisvelvollisuuden ja vastuun alkamisajankohtaa. Ongelma voitaisiin ratkaista säätämällä, että vastuu alkaa, kun varajäsenelle on ilmoitettu toimimisvelvollisuudesta varsinaisen jäsenen erottua tai ollessa estynyt.

Toimitusjohtaja

6 luvun 18 §. Toimitusjohtajan yleiset tehtävät

HY:n mielestä *2 momentista* tulisi käydä ilmi toimitusjohtajan yleinen velvollisuus informoida hallitusta muutoinkin kuin vain sellaisissa tapauksissa, joissa hän on toiminut normaalivaltuuksiensa ulkopuolella.

6 luvun 19 §. Toimitusjohtajan läsnäolo hallituksen kokouksessa

APVY ja *Sijoitusrahastoyhdistys* pitävät säännöstä, jonka mukaan hallitus voisi pysyvästikin estää toimitusjohtajaa olemasta läsnä hallituksen kokouksissa, käytännön kannalta vieraana. *KKK* vastustaa säännöstä samalla perusteella.

6 luvun 21 §. Toimitusjohtajan valinta, eroaminen ja erottaminen

Akava vastustaa pykälän perusteluja toimitusjohtajan oikeudellisen aseman osalta ja katsoo, että vallitsevasta ns. orgaaniteoriasta tulisi luopua, toimitusjohtajan ja yhtiön toimitusuhteen vähimmäisehdot määritellä laissa ja toimitusjohtajan palvelussuhdeturvaa mahdollisimman pikaisesti parantaa lainsäädännöllä (esim. erillislailla).

Johdon jäseniltä edellytettävien kirjallisten suostumusten säilyttämisestä ks. kommentteja luvun 10 §:n kohdalla. Lisäksi *Akava* edellyttää kirjallisten suostumusten säilyttämistä erityisesti toimitusjohtajan osalta.

Kommentteja, jotka koskevat hallintoneuvoston asemaa (ei oikeutta toimitusjohtajan valintaan, *1 momentti*) on selostettu edellä kohdassa 4.5 (keskeiset ehdotukset - hallinto).

APVY, *KKK* ja *Sijoitusrahastoyhdistys* pitävät toimivaltasuhteiden selkeyden kannalta ongelmallisena sitä, että yhtiökokous *1 momentin* mukaan voi valita sekä hallituksen että toimitusjohtajan, ottaen huomioon mm. hallituksen 3 momentin mukainen oikeus erottaa toimitusjohtaja sekä oikeus tehdä päätöksiä toimitusjohtajan yleistoimivaltaan kuuluvissa asioissa. Lausunnonantajat pitävät hyvänä ja selkeänä nykytilannetta, jossa yhtiökokous valitsee hallituksen ja hallitus toimitusjohtajan.

HY katsoo *2 momentin* vaatimuksen hallitukselle ilmoittamisesta vaikeuttavan huomattavasti toimitusjohtajan asemaa ja katsoo, että eroilmoituksen hallituksen puheenjohtajalle tai jäsenelle tulisi olla riittävä.

Hallintoneuvosto

6 luvun 23 §. Hallintoneuvoston tehtävät

Hallintoneuvoston asemaa ja tehtävänmäärittelyä koskevia kommentteja on selostettu edellä kohdassa 4.5 (keskeiset ehdotukset - hallinto).

6 luvun 24 §. Hallintoneuvoston tiedonsaanti

HY katsoo hallintoneuvoston valvontatehtävän järkipärasein toteuttamisen kannalta suotavaksi, että hallituksen jäsenellä ja toimitusjohtajalla olisi pykälässä tarkoitettu tiedonantovelvollisuus hallintoneuvoston kokouksen ulkopuolellakin.

6 luvun 25 §. Hallintoneuvoston jäsenet ja puheenjohtaja

KKK:n mielestä säännöstä selventäisi maininta siitä, että hallintoneuvosto valitsee puheenjohtajan keskuudestaan.

6 luvun 26 §. Hallintoneuvoston jäsenten valinta

Johdon jäseniltä edellytettävien kirjallisten suostumusten säilyttämisestä ks. kommentteja luvun 10 §:n kohdalla.

HY esittää vastaavan kommentin kuin luvun 10 §:n kohdalla.

Edustaminen

6 luvun 28 §. Hallituksen ja toimitusjohtajan edustamisoikeus

PRH, APVY, KKK, Luottomiehet, Perimistöimistöjen Liitto ja Sijoitusrahastoyhdistys katsovat, että edustamista koskeissa pykälissä (ks. myös luvun myöhemmät pykälät) on edelleen mainittava myös toiminimen kirjoittamisesta. Myös *TT:n* mielestä tämä parantaisi lain käytettävyyttä erityisesti pienten yhtiöiden osalta.

6 luvun 29 §. Muut edustajat

PRH esittää, että termiä "edustaja", joka on vakiintuneessa käytössä muussa merkityksessä, ei otettaisi käyttöön luvun 29 - 31 §:ssä, ellei siihen ole painavia syitä. Vielä ehdottomammin vastaavalla kannalla ovat *APVY, KKK* ja *Sijoitusrahastoyhdistys*.

HY:n mielestä luvun 29 - 31 §:ssä tulisi selventää edustajan yleinen kelpoisuus, edustajan nimitys juridisella termillä sekä säännöksissä tarkoitettun edustajan ja prokuristin ero.

Ks. myös pykälää koskevia kommentteja 28 §:n kohdalla.

6 luvun 30 §. Edustamisoikeuden rajoitukset

Toimialaa koskevia kommentteja, jotka liittyvät myös tämän pykälän 2 momenttiin, on selostettu edellä kohdassa 4.3 (keskeiset ehdotukset - perustaminen). - *APVY, KKK* ja *Sijoitusrahastoyhdistys* kiinnittävät erityisesti huomiota 2 momentin ja sen perusteluiden epäselvyyteen. *KKK:n* mielestä momentin sanamuodon valossa jopa sekin, ettei säännös rajoita edustajan kelpoisuutta, on kyseenalaista, vaikka asia todetaankin perusteluissa.

Ks. myös pykälää koskevia kommentteja 28 ja 29 §:n kohdalla.

6 luvun 31 §. Edustajan toimien sitovuus

Toimivallan siirtoa - johon liittyvän toimivaltasuhteiden hämärtyminen on katsottu vaikeuttavan myös oikeustoimien sitovuuden arvioimista - koskevia kommentteja on selostettu edellä kohdassa 4.5 (keskeiset ehdotukset – hallinto).

SPY toteaa, että lain perustuessa monelta osin yleislausekkeisiin toimivallan jaon määrittely voi olla käytännössä joissain tilanteissa vaikeaa, ja esittää edustamista koskevien säännösten sekä niiden perustelujen täsmentämistä mm. siten, että selvemmin kävisi ilmi, mitä kelpoisuudella tarkoitetaan ja miten toimivalta määräytyy. Sitomattomuusseuraamus tulisi kytkeä lähinnä tilanteisiin, joissa toimivallan ylitys on helppo havaita (esim. toimialamääräys) ja lakiin tulisi ottaa nimenomainen säännös siitä, ettei sopimuskumppanilla ole selonottovelvollisuutta yhtiön sisäisen päätöksenteon oikeellisuudesta. Viimeksi mainittuun liittyen *SPY* viittaa myös tiettyjen pankkikäytäntöjen (esim. hallituksen pöytäkirjanotteen vaatiminen avattaessa yhtiölle tiliä) vakiintuneisuudesta johtuviin ongelmiin.

Ks. myös pykälää koskevia kommentteja 28 ja 29 §:n kohdalla.

7 luku. Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

Tilintarkastus

7 luvun 2 §. Tilintarkastajan valinta

Tilintarkastusvelvollisuutta ja tilintarkastajan kelpoisuusehtoja koskevia kommentteja on keskeisiltä osin selostettu edellä kohdassa 4.5 (keskeiset ehdotukset - hallinto).

Lisäksi *PRH* ehdottaa, että jos tilintarkastusvelvollisuudesta osittain luovutaan, kaupparekisteriin säädetään tehtäväksi merkintä, jos yhtiöllä ei ole tilintarkastusvelvollisuutta. Lausunnossa käsitellään lisäksi erinäisiä ehdotuksesta *PRH*:n tietopalvelulle koituvia käytännön ongelmia. Myös *KKK*:n mielestä tiedon julkiseksi saattamista, esim. kaupparekisterimerkintää, on syytä pohtia jatkovalmistelussa.

KKK, *Luottomiehet* ja *Perimistoimistojen Liitto* katsovat myös, että kaikissa konkurssiin asetetuissa osakeyhtiöissä tulisi olla pakollinen tilintarkastus.

SPY kiinnittää huomiota myös käytännön ongelmiin, joita aiheutuu tilintarkastusvelvollisuuden kytkemistä tiettyihin jatkuvasti vaihtuviin tunnuslukuihin.

7 luvun 4 §. Tilintarkastajan toimikausi

Konkurssiasiamies, *PRH*, *HY* ja *KKK* huomauttavat pykälässä olevasta kirjoitusvirheestä ("hallituksen jäsentä" po. "tilintarkastajaa").

KKK katsoo, että laissa olisi syytä käsitellä tilintarkastajan eroa tehtävästään.

7 luvun 5 §. Vähemmistön oikeus vaatia tilintarkastajaa

KHO katsoo, että joissain tilanteissa voisi olla perusteltua vähemmistönsuojan vuoksi säilyttää mahdollisuus ns. lisätilintarkastajan määräämiseen silloinkin, kun yhtiöllä on tilintarkastaja yhtiöjärjestykseen tai yhtiökokouksen päätökseen perustuen. *PRH* puolestaan katsoo, että säännös sanamuodostaan huolimatta lienee tarkoitettu sovellettavaksi myös silloin, kun yhtiössä yhtiöjärjestyksen mukaan on valittava tilintarkastaja.

PRH myös huomauttaa siitä, että perusteluissa mainittu mahdollisuus yhtiöjärjestyksessä määrätä osakkeenomistajan kannalta edullisemmasta menettelystä ei käy ilmi lakiehdotuksen sanamuodosta, ja katsoo mm. mainitsemiinsa tulkintaongelmiin viitaten, että jos tilintarkastuspakosta luopumista tarkoittavat säännökset toteutuvat, myös vähemmistötilintarkastajaa koskevat säännökset tulee uudistaa.

Asianajajaliitto esittää harkittavaksi, että jos tilintarkastuksesta päätetään luopua ehdotetulla tavalla, oikeus vaatia tilintarkastusta annettaisiin kullekin yksittäiselle osakkeenomistajalle osakeomistuksen määrästä riippumatta.

Erityinen tarkastus

7 luvun 7 §. Erityisen tarkastuksen määrääminen

KHO katsoo perustelluksi säännöksen sanamuodon täsmentämisen ehdotetulla tavalla (mm. sen selventämisen, että lain tarkoittaman erityisen tarkastuksen voi määrätä vain viranomainen). *TuKKK* sen sijaan katsoo, että myös yhtiökokouksen enemmistön tulisi voida päättää erityisestä tarkastuksesta.

Toimivaltaista viranomaista (ehdotuksen mukaan Patentti- ja rekisterihallitus) koskevia kommentteja on selostettu edellä kohdassa 4.13 (keskeiset ehdotukset - oikeuslaitoksiin ja viranomaisiin liittyvät muutokset).

KHO katsoo, että myös asunto-osakeyhtiölain 67 ja 68 §:ää sekä tilintarkastuslain 27 §:ää tulisi toimivaltaisen viranomaisen osalta muuttaa ehdotusta vastaavasti. Edelleen *KHO* katsoo tarpeelliseksi säätää siitä, että hallinto-oikeudet jatkossakin olisivat kyseisissä asioissa ensimmäisenä muutoksenhakuasteena. Lisäksi *KHO* huomauttaa, että laissa olisi selvyys vuoksi hyvä kautta linjan käyttää joko nimitystä "rekisteriviranomainen" tai "patentti- ja rekisterihallitus" (vrt. esim. 5 luvun 17 §).

KKK katsoo, että Patentti- ja rekisterihallituksen on voitava periä tarkastuksen määräämisestä aiheutuvat kulut etukäteen yhtiöltä tai hakijalta.

7 luvun 9 §. Tarkastuslausunto

HY viittaa 5 luvun 21 §:n 1 momenttia koskevaan kommenttiinsa.

7 luvun 10 §. Palkkio ja muut kustannukset

KHO korostaa, että hakijan korvausvelvollisuus tarkastuksen kustannuksista tulisi ehdotuksen mukaisesti rajoittaa vain poikkeuksellisiin tapauksiin, mikä on otettava erityisesti huomioon säännöksen perusteluissa.

Muita 7 lukuun liittyviä kommentteja:

PRH, *APVY*, *KKK* ja *Sijoitusrahastoyhdistys* huomauttavat, ettei ehdotuksessa ole säännelty, kuka valitsee hyväksytyn tilintarkastajan antamaan esimerkiksi perustamisessa, osakeannissa, osakepääoman korotuksessa sekä sulautumisessa ja jakautumisessa edellytetyt todistukset silloin, kun yhtiöllä ei ole tilintarkastajaa. *PRH* esittää tulkintanaan, että valinta (muuten kuin perustamisessa) kuulunee yhtiökokoukselle ja että rekisteriviranomaisen tulee ilmeisesti pyytää tästä selvitys. *APVY*, *KKK* ja *Sijoitusrahastoyhdistys* katsovat, että valintamenettelystä olisi syytä säätää laissa.

KHT-yhdistys katsoo, että laissa tai sen perusteluissa olisi syytä selvästi tuoda esiin, että yhtiön tilaan perehtyminen edellyttää huolelliselta kolmannelta taholta muutakin kuin tilintarkastuskertomukseen tutustumista.

8 luku. Oma pääoma ja tilinpäätös

Oma pääoma

8 luvun 1 §. Oman pääoman lajit ja käyttö

HTM-tilintarkastajat katsoo, että oman pääoman nykyinen ryhmittely ja määrittely tulisi säilyttää. Myös *APVY*, *KKK*, *Luottomiehet*, *Perimistoimistojen Liitto*, *SPY* ja *Sijoitusrahastoyhdistys* lausuvat mm. sidotun ja vapaan pääoman eron poistumisen herättävän kysymyksiä tai olevan ongelmallinen. Toisaalta *SY* pitää hyvänä pääomajärjestelmän kehittämistä ehdotetulla tavalla mm. niin, että osakepääoma olisi ainoa sidotun oman pääoman erä.

Kannanottoja, jotka koskevat *2 momentin* mukaista arvonkorotuserien (arvonkorotusrahasto, käyvän arvon rahasto) sekä sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston luokittelua vapaaksi omaksi pääomaksi, on selostettu edellä kohdassa 4.8 (keskeiset ehdotukset - varojen jakaminen).

KTM, *KILA* ja *VVV* pitävät kirjanpitolain 5 luvun 17 §:n vastaisena *2 momentin* perusteluissa esitettyä kannanottoa, jonka mukaan arvonkorotusrahasto voisi arvonkorotusten peruutusten vuoksi muodostua negatiiviseksi.

Rata lausuu, että ehdotus ei ota huomioon kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaista uudelleenarvostusrahastoa (ks. uudelleenarvostamisen merkityksestä myös *Osakesäästäjien Keskusliiton* lausuntoa).

Rahastot

8 luvun 3 §. Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Konkurssiasiamies katsoo, että pykälässä tulisi käyttää termiä "osakeantipäätös" termin "antipäätös" sijasta.

SVK:n mukaan pykälässä tulisi 2 luvun 2 §:n tavoin ottaa huomioon, että osa merkintähinnasta ehkä merkitään IAS-standardeja sovellettaessa vieraaksi pääomaksi.

8 luvun 4 §. Kirjanpitolain soveltaminen

SVK lausuu, että, että pykälään olisi selvyyden vuoksi syytä ottaa tilinpäätöksen määritelmä, joka nyt on esitetty vain lakiehdotuksen perusteluissa (mitä tilinpäätökseen kuuluu, onko IAS-standardin mukainen tilinpäätös myös kirjanpitolain mukainen tilinpäätös ym.).

Tilinpäätös

8 luvun 5 §. Liitetiedot

Kirjanpitotoimistojen Liiton mukaan kaikki liitetietoasiat tulisi yhtiömuodosta riippumatta selvyyden vuoksi keskittää kirjanpitolainsäädäntöön (kirjanpitoasetukseen).

SVK ehdottaa 2 kohtaa tarkennettavaksi siten, että liitetiedon antamisvelvollisuus koskee vain pääomalainan liikkeeseenlaskijaa.

8 luvun 6 §. Toimintakertomus

SVK:n mukaan johdonmukaisuus edellyttäne, että hallituksen toimenpidesityksen tulee IAS-standardeja sovellettaessa kattaa paitsi tilikauden voitto myös suoraan omaan pääomaan (käyvän arvon rahastoon) kirjatut realisoitumattomat arvostuserot. *SVK* kiinnittää tässä yhteydessä huomiota myös 5 luvun 3 §:ään, jossa puhutaan taseen osoittaman voiton käyttämisestä. Edelleen *SVK* kysyy, olisiko tarkoituksenmukaisempaa, että toimintakertomuksessa edellytettäisiin esitystä yhtiön jakokelpoisista varoista ja niitä koskevista toimenpiteistä; jakokelpoisten varojen laskelma olisi mahdollisesti (ottaen huomioon mm. maksukykyisyys varojenjaon edellytyksenä) syytä vaatia pakollisena liitetietona.

8 luvun 7 §. Toimintakertomuksessa ilmoitettavat tiedot

SVK lausuu 1 momentin 2 kohdan osalta, että selostus vastaavien tietojen antamisesta myös tilikauden päättymisen jälkeen (ennen tilinpäätösasiakirjojen allekirjoittamista) tapahtuneiden osakeantien osalta olisi tärkeää. - Edelleen *SVK* kysyy momentin 5 kohdan osalta, tulisiko lainkohtaan lisätä myös omien osakkeiden osto- ja myyntivaltuudet.

8 luvun 9 §. Konsernitilinpäätös

Kirjanpitotoimistojen Liiton mielestä konsernitilinpäätöstä koskevat säännökset olisi tarkoituksenmukaista siirtää kirjanpitolainsäädäntöön, jotta kaikki kirjanpitosäännökset olisivat yhtiömuodosta riippumatta löydettävissä yhdestä paikasta.

KTM ja *KILA* pitävät perusteltuna, että osakeyhtiölaissa ehdotetuin tavoin säilytetään erityiset säännökset konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuudesta emoyhtiössä, joka jakaa varoja tai on julkinen osakeyhtiö (ks. 2 momentti). Toisaalta *SY:n* mielestä konsernitilinpäätös pitäisi varoja jakavassa pienessä emoyhtiössä voida korvata kevyemmällä laskelmalla tai selvityksellä.

SVK:n mielestä 2 momentissa tulisi tulkintaongelmien välttämiseksi kertoa, onko emoyhtiön laadittava konsernitilinpäätös, jos konserniyhtiöiden kesken on annettu konserniavustuksia.

8 luvun 10 §. Tilinpäätöksen rekisteröinti

Kirjanpitotoimistojen Liiton mukaan tilinpäätöksen rekisteröintisäännökset tulisi rakentaa siten, että ne sisältävät vain direktiivien asettamat vähimmäisvaatimukset.

SVK kiinnittää huomiota säännöksen terminologian koordinointiin kirjanpitolain ja sen tulevien muutosten kanssa (erityisesti tilinpäätöksen käsite; ks. myös huomautusta luvun 4 §:n kohdalla).

8 luvun 11 §. Kirjanpitolautakunnan ohjeet ja lausunnot

KTM ja *KILA* eivät vastusta säännöstä mutta oudoksuvat perusteluja, koska kirjanpitolautakunta on käytännössään jo nykyään johdonmukaisesti pidättäytynyt ottamasta kantaa aineellisiin osakeyhtiöoikeudellisiin säännöksiin kuten voitonjakosäännöksiin.

Konserni

8 luvun 12 §. Konserni

KTM ja *KILA* katsovat nykytilannetta selkiyttäväksi sen, että osakeyhtiölain omasta konsernimääritelmästä (oikeastaan määräysvallan määritelmästä) luovutaan ja viitataan kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ään. Toisaalta *TY* huomauttaa, että jatkovalmistelussa on tarkoin seurattava, miten kirjanpitolain 1 luvun 5 § muuttuu IAS-sääntelyryhmän ehdotuksen ja sen johdosta annettujen lausuntojen pohjalta.

HY pitää onnistuneena ratkaisuna sisällyttää myös määräysvallassa olevat säätiöt konsernimääritelmän puitteisiin (lisäksi vaikkei "yhteisö" oikeudellisena käsitteenä kata säätiöitä, pykälässä omaksuttu kielenkäyttö voi *HY*:n mukaan tässä yhteydessä olla hyväksyttävissä). *APVY* ja *Sijoitusrahastoyhdistys* sen sijaan kysyvät, milloin ja missä tilanteissa säätiö on säätiölain kannalta yksittäisen osakeyhtiön määräysvallassa, ja katsovat, että säännöksen sanamuotoa tulisi harkita uudelleen.

HY katsoo kuitenkin, että konsernin määritelmä tulisi sisällyttää jo lain 1 lukuun. Myös *SPY* katsoo määritelmän sijainnin lain käyttäjäkunnan näkökulmasta hankalaksi.

Muita 8 lukuun liittyviä kommentteja:

TY, *Lakimiesliitto*, *SPY* ja *SVK* kannattavat IAS/IFRS-standardien ja niistä johtuvien kirjanpitolainsäädännön muutosten huomioon ottamista

TY ja *Lakimiesliitto* myös mm. pitävät hyvänä osavuositarkastusta koskevien säännösten poistamista osakeyhtiölaista ja katsovat, että nykyisessä noteeraamattomien yhtiöiden velvollisuudessa osavuositarkastuksen laatimiseen on kysymys tarpeettomasta ylisääntelystä.

SVK ehdottaa mm. tutkittavaksi, voitaisiinko joissakin kohdin sääntelyä laajan tilinpäätöksen sijasta riittävänä pitää tätä suppeampaa "tilinpäätöskatsausta" tms.

III osa. Rahoitus

9 luku. Osakeanti

Yleisiä säännöksiä

9 luvun 1 §. Osakeanti

PRH katsoo, että termiä "osakeanti" (ks. *1 momentti*) ei tule luvussa käyttää vakiintuneesta merkityksestä poikkeavasti ja että käsitteen käyttö tarkoittamaan paitsi uusien osakkeiden antamista myös yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden luovuttamista aiheuttaa sekaannusta. Myös *TT* epäilee sekaannusvaaraa ja katsoo, että käsitteistöä tulisi vielä pohtia. *SPY* lausuu mm., että omien osakkeiden luovuttaminen ja varsinainen osakeanti eivät esim. arvopaperimarkkinalain näkökulmasta vastaa oikeudellisesti toisiaan ja katsoo, että nämä olisi syytä erottaa selkeämmin toisistaan.

Kommentteja, jotka koskevat *3 momentissa* sallittua merkintähinnan merkitsemistä sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon, on selostettu edellä kohdassa 4.7 (keskeiset ehdotukset - rahoitus).

9 luvun 2 §. Päätöksenteko

Kommentteja, jotka koskevat *2 momentissa* säänneltyä osakeantivaltuutuksen enimmäisaikaa, on selostettu edellä kohdassa 4.7 (keskeiset ehdotukset - rahoitus).

9 luvun 3 §. Etuoikeus osakkeisiin

SPY pitää *2 momentin* - jossa nykyisestä poiketen ei edellytetä toissijaisen merkintäoikeuden soveltamista - perusteluja jossain määrin tulkinnanvaraisina ja mahdollisesti käytännössä ongelmia aiheuttavina (päätöksenteko ja perusteluissa tarkoitettu yhdenvertaisuusperiaatteen soveltaminen alimerkintätilanteessa).

HY katsoo, että pyrkimys tahdonvaltaisuuden lisäämiseen ei ole riittävä syy sallia yksityisessä osakeyhtiössä määrätä etuoikeudesta laista poikkeavasti, koska 1 luvun 7 §:n yleissäännös ei epämääräisyydessään riitä turvaamaan osakkeenomistajien yhdenvertaisuutta (*3 momentti*). *HY* viittaa mm. lakia 145/1997 edeltäneisiin ongelmiin moniosakelajisissa yhtiöissä. Myös *SAK* katsoo ehdotuksen heikentävän vähemmistönsuojaa.

9 luvun 4 §. Suunnattu osakeanti

Pykälän *1 momentissa* tarkoitettua suunnattua maksutonta osakeantia koskevia kommentteja on selostettu edellä kohdassa 4.7 (keskeiset ehdotukset - rahoitus).

Maksullinen osakeanti

9 luvun 5 §. Päätöksen sisältö

KKK:n mukaan *3 momentin* viimeistä virkettä olisi tarkistettava siten, ettei määräaika koske suunnattua osakeantia.

9 luvun 6 §. Päätöksen rekisteröinti

KKK:n mukaan jatkovalmistelussa olisi vielä harkittava, onko osakeantipäätöksen rekisteröintivelvollisuus syytä ulottaa yksityisiin osakeyhtiöihin; jos velvollisuudesta pidetään kiinni, kuukauden määräaikaa (joka lausunnonantajan mukaan saattaa esim. apporttiselvitysten vuoksi olla tarpeettoman tiukka) on syytä pidentää ainakin yksityisten osakeyhtiöiden osalta.

9 luvun 8 §. Osakkeiden merkintä

Helsingin HO:n mielestä säännöstä tai ainakin sen perusteluja olisi mm. yhtiön korvausvastuuta koskevia kysymyksiä silmällä pitäen aiheellista tarkentaa sen suhteen, onko kysymyksessä yksipuolinen oikeustoimi vai sopimus.

KKK katsoo, että kun merkitsijän *2 momentin* mukaan tulee voida tutustua osakeantipäätökseen, ennen osakeantipäätöstä ei voi tehdä sitovaa merkintää vaan pelkän merkintävarauksen, ja että tämä selkeä epäkohta pitäisi poistaa.

9 luvun 9 §. Rahamaksu

VM toistaa 2 luvun 6 §:n kohdalla esittämänsä. Myös KKK katsoo ehdotuksen voivan edesauttaa väärinkäytöksiä mutta kiinnittää huomiota suurten yritysten tarpeeseen toteuttaa osakeanteja siten, että niiden maksu tapahtuu ulkomailla, ja katsoo, että maksun asianmukaisuus ilmeisesti tulee selvitettyä tilintarkastajan todistuksella.

9 luvun 10 §. Apportti

Apporttisääntelyn keventämistä (liittyy myös luvun 13 §:n 3 momenttiin) koskevia kommentteja on selostettu kohdassa 4.3 (keskeiset ehdotukset - perustaminen ja yhtiöjärjestys) sekä 4.7 (keskeiset ehdotukset - rahoitus).

KTM, KILA ja Osakesäästäjien Keskusliitto katsovat, että ehdotukseen tulisi sisällyttää tarkemmat säännökset apporttiomaisuuden arvostamisesta. Kansainvälisen tilinpäätöskäytännön mukaista olisi, että apporttiomaisuus olisi arvostettava käypään arvoon.

9 luvun 12 §. Periminen ja seuraamukset

APVY, KKK, SPY ja Sijoitusrahastoyhdistys lausuvat *1 momentin* osalta, että perintään ei tule asettaa pakkoa, koska merkintäoikeus voidaan sen sijaan siirtää kolmannelle.

HY viittaa *2 momentin* osalta 2 luvun 8 §:n 2 momenttia koskevaan kommenttiinsa.

KKK pitää *3 momenttia* hyvänä keinona estää varattomien spekulanttien merkinnät, mutta pitää sen käytännön merkitystä varattomien merkitsijöiden kohdalla vähäisenä ja huomauttaa, että myös kohtuullistamisvaatimuksia saatetaan esittää. SPY:n mukaan velvollisuus maksaa korvauksena merkintähinnan kolmasosa ja perimiskulut on kohtuuton (korvauksen määrän tulisi olla enintään kolmasosa osakkeen hinnasta).

9 luvun 13 §. Uusien osakkeiden rekisteröiminen

HY viittaa 3 momentin osalta 2 luvun 10 §:n 3 momenttia koskevaan kommenttiinsa.

9 luvun 14 §. Rekisteröinnin oikeusvaikutukset

Helsingin HO katsoo, että 2 momentin perusteluissa tulisi käsitellä kysymystä rekisterimerkinnän suhteesta yleisiin oikeustoimen pätemättömyysperusteisiin vallitsevan kannan mukaisesti (rekisterimerkintä estää ns. heikkoihin pätemättömyysperusteisiin vetoamisen), jotta oikeustila tältä osin selkiytyisi. Myös *Hovioikeustuomarit* katsoo, että oikeustilaa olisi selkiytettävä perustelumaininnoin.

9 luvun 15 §. Yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden luovuttaminen

SPY lausuu, että pykälän jatkovalmistelussa tulisi ottaa huomioon pörssikaupan tekninen toteuttamistapa.

Maksuton osakeanti

9 luvun 19 §. Maksuton osakeanti yhtiölle

Kommentteja on selostettu edellä kohdassa 4.7 (keskeiset ehdotukset - rahoitus).

10 luku. Optio-oikeudet

10 luvun 2 §. Päätöksenteko

HY viittaa 2 momentin osalta 9 luvun 2 §:n 2 momenttia koskevaan kommenttiinsa. *SPY* katsoo, että momentissa tarkoitettu määräaika tulisi lyhentää enintään kolmeen vuoteen.

APVY:n, *KKK:n* ja *Sijoitusrahastoyhdistyksen* mukaan 5 luvun 27 §:ssä tarkoitettua määränemmistöä ei tule vaatia, jos optio-oikeuksia annetaan osakkeenomistajien etuoikeutta noudattaen (vrt. 3 momentti).

10 luvun 3 §. Päätöksen sisältö

TT kannattaa säännöstä pitäen sitä nykyiseen lakiin verrattuna paljon selkeämpänä mutta katsoo, että optio-oikeuksien ehdoissa tulisi ottaa huomioon myös optio-oikeuksien asema osakepääomaa alennettaessa (vrt. 1 momentin 8 kohta). Viimeksi mainittuun kiinnittävät huomiota myös *APVY*, *KKK* ja *Sijoitusrahastoyhdistys*.

Kommentteja, jotka koskevat sijoitusta vapaan oman pääoman rahastoon (2 momentti) on selostettu yleisesti edellä kohdassa 4.7 (keskeiset ehdotukset - rahoitus).

HY:n mielestä 3 momentissa voisi viittauksen selkeyden kannalta olla asianmukaista täydentää sanallisesti sitä, mistä viitatuissa lainkohdissa määrätään.

10 luvun 4 §. Päätoksen tai valtuutuksen rekisteröinti

PRH pitää *2 momentin* säännöstä tarpeettomana kaupparekisterilain 14 § huomioon ottaen ja ehdottaa pykälää muutettavaksi siten, että myös hallituksen päätös optio-oikeuksien antamisesta on ilmoitettava rekisteriin merkittäväksi. *HY:n* mielestä rekisteritietojen oikeellisuus ja sidosryhmien suoja edellyttää, että yhtiöllä on velvollisuus ilmoittaa muutoksista; myös *SPY:n* mukaan ilmoituksen vapaaehtoisuus heikentää rekisterin luotettavuutta. *HEX* kannattaa sinänsä optio-oikeuksien rekisteröinnin yksinkertaistamista, mutta pitää yleisen tiedonsaannin kannalta tärkeänä, että saatavissa on ajantasaista tietoa liikkeellä olevien optioiden määrästä, minkä vuoksi tältä osin on perusteltua noudattaa samaa menettelyä kuin osakepääoman korottamisessa. *TT* kannattaa rekisteröimiskäytännön helpottamista mutta lausuu myös, että yritysten tulisi voida rekisteröidä muutokset ulos annetuissa optio-oikeuksissa (myös optio-oikeuksien antaminen eikä vain optio-oikeuksien määrän pieneneminen). *KKK* pitää rekisteröintikäytännön helpottamista kannatettavana uudistuksena sekä lausuu, että ehdotus optio-oikeuksien antamisen rekisteröinnistä on aiheellinen ja lisää mahdollisuuksia saada tietoa verrattuna nykyiseen, kun rekisteriviranomaisella ei ole tietoa liikkeessä olevien optio-oikeuksien määrästä.

10 luvun 7 §. Optio-oikeuksien nojalla tapahtuva osakkeiden merkintä, maksaminen ja rekisteröiminen

HY:n mielestä *1 momentin* viittausta 9 luvun 13 §:n 2 momenttiin olisi syytä selkeyden takia täsmentää siten, että siinä selvästi mainittaisiin, ettei optio-oikeuden ehtoihin sovelleta mainittua määräaikaa, ellei osaketta makseta apportiomaisuudella.

Lisäksi *HY* viittaa *2 momentin* osalta soveltuvien osin 2 luvun 10 §:n 3 momenttia koskevaan kommenttiinsa.

Muita 10 lukuun liittyviä kommentteja:

HEX katsoo tarpeelliseksi jatkovalmistelussa selvittää, onko optio-oikeuksilla merkittävien osakkeiden osakasoikeuksien käyttäminen mahdollista ennen rekisteröintiä. *HEX* kiinnittää huomiota Ruotsissa käytössä oleviin "interims aktie" ja "betalad tecknad aktie" -nimisiin arvo-osuuslajeihin, joilla voi esimerkiksi äänestää yhtiökokouksessa ennen osakkeiden rekisteröimistä.

TT korostaa luvussa ehdotettujen muutosten merkittävyyttä eikä yleisesti ottaen pidä ehdotettuja ratkaisuja vielä toimivina.

11 luku. Osakepääoman korottaminen

11 luvun 1 §. Osakepääoman korottamisen tavat

PRH esittää harkittavaksi, olisiko *1 kohtaa*, jossa viitataan 9 ja 10 luvun säännöksiin, selvyyden vuoksi aiheutta täydentää määräyksellä siitä, kuka päättää osakepääoman korottamisesta tällaisessa tilanteessa.

11 luvun 3 §. Osakepääomasijoitus

Kommentteja on selostettu edellä kohdassa 4.7. (keskeiset ehdotukset – rahoitus).

11 luvun 4 §. Korotuksen rekisteröinti ja sen oikeusvaikutukset

HY viittaa *2 momentin* osalta soveltuvien osin 2 luvun 10 §:n 3 momenttia koskevaan kommenttiinsa.

12 luku. Pääomalaina

12 luvun 1 §. Takasijaisuus ja muut lainaehdot

KKK lausuu, että kun pykälässä säädetään takasijaisuudesta selvitystilassa ja konkurssissa, pääomalaina ilmeisesti tuottaisi yrityssaneerauksessa saman etuoikeuden kuin tavallinen velka, mitä *KKK* ei pidä perusteltuna.

Muita 12 lukuun liittyviä kommentteja:

TT toteaa yleisesti, että sillä ei ole huomauttamista luvun suhteen.

KTM, KILA, TY, HTM-tilintarkastajat ja *Lakimiesliitto* kannattavat pääomalainan kirjaamista vieraaseen pääomaan. *KKK* sen sijaan katsoo, että yhtiöille, jotka eivät sovelta IAS-standardeja, olisi sallittava pääomalainan kirjaaminen omaksi pääomaksi.

HTM-tilintarkastajat katsoo, että pääomalainaa koskeva sääntely tulisi muuten säilyttää täysin ennallaan.

Pääomasijoitusyhdistys toivoo nimenomaista säännöstä siitä, että pääomalainan korkoja voidaan pääomittaa ja näin muuntaa yhtiön osakepääomaksi.

IV osa. Varojen jakaminen

13 luku. Varojen jakaminen

Varojen jakamista koskevat yleiset säännökset

13 luvun 1 §. Varojenjakotavat

SPY:n mielestä pykälän perusteella voi saada varojenjaon edellytyksistä väärän kuvan, sillä laitton varojen jako on luvun 2 §:ssä lisäksi sidottu maksukyvyttömyysuhkaan.

VM:n mielestä säännöksistä tulisi käydä selvemmin ilmi, että kaikki muu kuin *1 momentissa* tarkoitettu varojenjakko on laitonta jakoa, joka on kielletty.

Edelleen *VM* pitää *2 momenttia* epäonnistuneena ja katsoo, että laillisen ja laittoman varojenjaon raja jää erityisesti yhdenyhtiöissä epäselväksi.

HY:n mukaan *2 momentissa* sivuutetaan kaikki muut sidosryhmät kuin osakkeenomistajat ja se antaa epämääräisyydessään mahdollisuuden yhtiön tyhjentämiseen osakkeenomistajien suostumuksella, minkä vuoksi säännös tulee poistaa.

Valtakunnansyyttäjä pitää *3 momentin* yleissäännöstä ilman liiketaloudellista perustetta tapahtuvasta laittomasta varojenjaosta sekä laillisuusperiaatteen että rikosvastuun toteuttamismahdollisuuksien kannalta onnistuneena ja katsoo, että tähän on suhteutettava se toisaalta ongelmallisena pidettävä ratkaisu, ettei tavanomaisimpia laittoman varojenjaon tilanteita mainittaisi laissa. *Kihlakunnanvoudit* katsoo säännöksen parantavan velkojien suojaa. - Toisaalta *Perheyritysten Liitto* katsoo, että liiketaloudellisen perusteen käsite tulisi riittävän tarkoin määritellä perusteluissa. Myös *Pääomasijoitusyhdistys* kiinnittää huomiota siihen, että "liiketaloudellisen perusteen" sisältö ei ole yksiselitteinen, minkä johdosta ehdotukseen liittyy epävarmuutta eikä varojenjaon sääntelyn selkeytyminen välttämättä toteudu. *HY* puolestaan katsoo, että jaon kytkeminen liiketaloudelliseen perusteeseen rajoittaa liiallisesti yhtiön mahdollisuuksia toimia yhteiskunnallisesti vastuullisella tavalla. *TY* ja *Lakimiesliitto* pitävät *3 momenttia* ongelmallisena aatteellisissa osakeyhtiöissä ja katsovat tämän esimerkiksi siitä, ettei ehdotuksessa ole kiinnitetty riittävästi huomiota aatteellisiin yhtiöihin.

SVK toteaa, ettei pykälässä mainita laillisissa varojenjakotavoissa konserniavustusta ja pitää erittäin tärkeänä, että konserniavustukseen otetaan selkeä yhtiöoikeudellinen kanta.

Ks. lisäksi erityisesti vierasvelkapanttausten osalta kommentteja 5 §:n kohdalla.

13 luvun 2 §. Maksukyvyyn säilyttäminen.

Maksukykyisyyskriteerin mahdollista tulkinnanvaraisuutta koskevia kannanottoja on selostettu edellä kohdassa 4.8 (keskeiset ehdotukset - varojen jakaminen).

VM näkee lisäksi, että säännöksen ongelmana on päätöksentekijän tietämyksen vaikea näytettävyyys.

13 luvun 3 §. Jako perustuu tilinpäätökseen

Erityisesti väliosinkoa koskevia kannanottoja on selostettu edellä kohdassa 4.8 (keskeiset ehdotukset - varojen jakaminen).

TT katsoo *1 momentin* sanamuotojen ("alkavalta tilikaudelta", "välitilinpäätös", "tilintarkastettu") kaipaavan selventämistä, ja pitää vaatimusta "tilintarkastetusta välitilinpäätöksestä" ylimitoitettuna ainakin julkisissa yhtiöissä tai yhtiöissä, joissa on hyväksytty tilintarkastaja. Myös *KKK* kiinnittää huomiota mainittuihin epätark-

kuuksiin. *SVK* esittää harkittavaksi, voisiko allekirjoitettu, tilintarkastettu ja vahvistettu tilinpäätöskatsaus olla käytettävissä varojenjaon pohjaksi.

13 luvun 5 §. Laiton varojenjak

Helsingin ulosottovirasto katsoo (mm. ulosottolain samastussäännösten kannalta), että varoja saaneen tietoisuutta koskevan näyttövelvollisuuden asettaminen yhtiölle ei ole sopusoinnussa vastuun toteuttamista koskevien näkökohtien kanssa. *KRP* on vastaavalla kannalla, viitaten myös yhdenmukaisuuteen 22 luvun 1 ja 2 §:n kanssa. *Kihlakunnanvoudit* katsoo todistustaakan jakautumista koskevan ehdotuksen tekävän luvun 1 §:n hyvän säännöksen lähes tyhjäksi, viitaten myös ulosottolain samastussäännösten soveltamista koskeviin kysymyksiin ja ehdotuksen 25 luvun 1 §:nkin soveltamista koskeviin vaikeuksiin.

TY ja *Lakimiesliitto* katsovat, että otsikko ei vastaa pykälän sisältöä, joka koskee varojen palauttamista.

KKK lausuu, että laittoman varojenjaon arvioinnissa ehdotuksen mukaan korostuu liiketaloudellisen perusteen jäljittäminen (ks. luvun 1 §:n 3 momentti). Lisäksi *KKK* kannattaa sitä nykyisiin säännöksiin ehdotettua täsmennystä, että palautusvastuu lain sanamuodonkin mukaan koskisi myös muuta henkilöä kuin osakkeenomistajaa.

APVY, *KKK* ja *Sijoitusrahastoyhdistys* katsovat, että nykyisen lain 12 luvun 7 §:ssä säädetyn kaltaisen vierasvelkapanttauksat konsernissa sallivan säännöksen poistuminen johtaa selonottovelvollisuuden huomattavaan laajentumiseen, kun palautusvelvollisuutta arvioidaan käsillä olevan pykälän ja luvun 1 §:ssä tarkoitetun liiketaloudellisen perusteen valossa. Myös *SPY* katsoo, että laissa tulisi nimenomaisesti mahdollistaa konserninsisäiset lähipiirisitoumukset ja huolehtia siitä, että sanottu olisi yksiselitteisesti sovellettavissa myös suomalaisen tytäryhtiön ulkomaiseen sisäryhtiöön ja näiden keskinäisiin väleihin.

KKK pitää lisäksi mahdollisena sitä, ettei palautusvelvollisuudelle ole asetettu määräaikaa, ja ehdottaa säännökseen esim. viiden vuoden määräaikaa, joka laskettaisiin oikeustoimen tekemisestä.

Perheyriyten Liitto katsoo, että tulisi pohtia mm. sitä, missä määrin jakajatahon (eikä vain saajatahon) vilpittömällä mielellä on merkitystä laittoman varojenjaon alaa ja palautusvelvollisuutta määrättäessä.

Vapaan oman pääoman jakaminen

13 luvun 7 §. Päätöksenteko

Kommentteja, jotka koskevat hallituksen valtuuttamista päättämään varojen jakamisesta (2 momentti) ja sitä, ettei hallituksen ehdotus rajoita nykyiseen tapaan yhtiökokouksen päätöksenteko-oikeutta, on selostettu edellä kohdassa 4.8 (keskeiset ehdotukset - varojen jakaminen).

13 luvun 8 §. Vähemmistöosinko

Kommentteja on - erityisesti 2 *momentissa* tarkoitettun tahdonvaltaisuuden osalta - selostettu edellä kohdassa 4.8 (keskeiset ehdotukset - varojen jakaminen).

KKK lausuu, että säännöksen tulee koskea myös väliosingon maksua, ja katsoo sanamuodon jättävän epäselväksi, voidaanko vähemmistöosinkoa vaatia, jos väliosinkoa on jo maksettu ennen varsinaista yhtiökokousta. KKK pitää epäselvänä sitäkin, voidaanko vähemmistöosinkoa vaatia ylimääräisessä yhtiökokouksessa. Väliosingon maksu KKK:n mukaan ei saisi estää vähemmistöosingon turvaamista, muttei toisaalta saisi johtaa siihenkään, että vähemmistöosinko kertaantuisi.

SVK viittaa 8 luvun 6 §:ää koskevaan kommenttiinsa.

Muita säännöksiä

13 luvun 9 §. Lahjat

HY:n katsoo yritysten yhteiskunnalliseen vastuuseen viitaten, että kriteeri "yleishyödyllinen tai siihen rinnastettava tarkoitus" on liian suppea, ja lainkohdassa tulisi sallia lahjoittaminen mihin tahansa tarkoitukseen, jota yhteiskunnassa pidetään hyväksyttävänä. HY katsoo ehdotuksen yhdessä luvun 1 §:n 2 ja 3 momenttien kanssa ilmeisesti rajoittavan lahjanantoa nykyisestä.

13 luvun 10 §. Muu kuin voitontuottamistarkoitus

PRH:n mukaan säännöstä olisi selkeytettävä siten, että lakitekstistä kävisi ilmi perusteluissa mainittu velvollisuus ottaa muun tarkoituksen sisältö yhtiöjärjestykseen. PRH myös huomauttaa, että muutoksen tarvetta ei ole tarkemmin perusteltu.

13 luvun 11 §. Omien osakkeiden hankinnan rahoittaminen

Kommentteja on yleisesti selostettu edellä kohdassa 4.8 (keskeiset ehdotukset - varojen jakaminen).

HY pitää 1 *momentin* sanontaa "ulkopuolinen" epäselvänä.

14 luku. Osakepääoman alentaminen

14 luvun 1 §. Päätöksenteko

HY katsoo, että 1 *momentin* ilmaisu "päättää osakepääoman jakamisesta" on epäselvä luvun otsikkoon ja perusteluihin verrattuna ja että tarkoitus lienee säätää "osakepääoman jakamisesta osakkeenomistajille".

14 luvun 2 §. Velkojiensuojamenettely

PRH ehdottaa säännöksen täsmentämistä siten, että velkojilla on oikeus vastustaa alentamista, vaikka osakepääomaa samanaikaisesti korotetaan alentamismäärää

vastaavalla määrällä, jos korotukseen käytetään 14 luvun 7 §:n ja 8 luvun 1 §:n nojalla sidotuksi omaksi pääomaksi katsottavaa rahastoa.

14 luvun 3 §. Kuulutuksen hakeminen

PRH:n mukaan kuukauden määräaika on käytännössä osoittautunut liian lyhyeksi. Myös *KKK* pitää määräaika tarpeettoman lyhyenä ja katsoo suotavaksi, että kaikki ilmoitusajat laissa olisivat kuusi kuukautta.

14 luvun 5 §. Rekisteröinnin edellytykset

HY:n mukaan *1 momentissa* jää epäselväksi rekisteröimisen edellytys silloin, kun velkoja on hyväksynyt vapaaehtoisesti saatavansa maksun. Lainkohdassa tulisi säätää rekisteröinti mahdolliseksi myös silloin, kun velkojan näytetään jo saaneen maksun saatavastaan.

14 luvun 6 §. Muu osakepääoman alentamisen rekisteröinti

Ks. *PRH:n* kommenttia luvun 3 §:n kohdalla.

15 luku. Omat osakkeet

Yleisiä säännöksiä

15 luvun 4 §. Pitäminen, mitätöinti ja luovutus

HY pitää *2 momentin* yleistä viittausta 9 lukuun jossakin määrin epäselvänä.

Omien osakkeiden hankkiminen ja lunastaminen

15 luvun 5 §. Päätös hankkimisesta ja lunastamisesta

HY katsoo *1 momentin* osalta, että vaikkei pääomadirektiivi tähän velvoitakaan, 5 luvun 27 §:n määränemmistövaatimuksen tulisi kyseisten päätösten poikkeuksellisuuden vuoksi koskea myös yksityisiä osakeyhtiöitä.

15 luvun 6 §. Suunnattu hankkiminen ja lunastaminen

Kommentteja on selostettu edellä kohdassa 4.9 (keskeiset ehdotukset - omat osakkeet).

15 luvun 8 §. Kokouskutsu ja kokousasiakirjat

HY katsoo *2 momentin* osalta osakkeenomistajien informaatiotarpeiden kannalta suotavaksi, että hallituksen ehdottaessa lunastamista kokouskutsussa aina olisi sekä julkisessa että yksityisessä osakeyhtiössä selvitettävä lunastamisen tarkoitus ja muut siihen liittyvät osakkeenomistajien kannalta merkitykselliset seikat.

15 luvun 10 §. Osakkeiden yhdistäminen

Osakkeiden yhdistämistä yleisesti koskevia kommentteja on selostettu edellä kohdassa 4.9 (keskeiset ehdotukset - omat osakkeet). - KKK mainitsee - vaikka siis pitääkin säännöstä sisällöltään kannatettavana - säännöksen varsin vaikeatajuiseksi.

HY katsoo, että kun yhdistäminen 2 - 4 momenttien mukaan soveltunee ainoastaan julkisiin osakeyhtiöihin, tästä voisi mainita jo 1 momentissa.

15 luvun 11 §. Hankkimis- ja lunastamisedot

HY viittaa 3 momentin osalta 9 luvun 2 §:n 2 momenttia koskevaan kommenttiinsa.

KKK katsoo, että julkisen osakeyhtiön tulisi voida yhtiöjärjestyksessään määrätä, että hallitus päättää omien osakkeiden lunastamis- ja hankkimisoikeuden käyttämisestä (vrt. 3 momentti).

15 luvun 12 §. Hankkimis- lunastamis- ja pantiksiottamisrajoitus

Kommentteja, jotka koskevat 1 momentissa tarkoitettua enimmäismäärää, on selostettu edellä kohdassa 4.9 (keskeiset ehdotukset - omat osakkeet).

PRH esittää jatkovalmistelussa harkittavaksi, pitäisikö tiedon siitä, kuinka paljon yhtiöllä on hallussa omia osakkeitaan, olla helposti saatavissa jostain julkisesta tietojärjestelmästä.

Ratan mukaan 1 momentissa tarkoitettujen omien osakkeiden pantiksi ottamisen osalta jatkovalmistelussa olisi hyvä pohtia säännöksen suhdetta luottolaitostoiminnasta annetun lain asiaa koskevaan säännökseen.

HY katsoo, että 1 momentissa olisi ehdottomasti kytkettävä 10 %:n raja myös äänimäärään, koska ehdotus sallii moniääniosakkeet sekä rajoittamattomat äänivaltaerot, ja koska viimeksi mainittuja käyttämällä yhtiö voi saada haltuunsa huomattavan osan äänivallasta osakkeenomistajien vallan kustannuksella.

Omien osakkeiden pantiksi ottaminen ja merkitseminen

15 luvun 14 §. Omat osakkeet panttina

Kommentteja on selostettu edellä kohdassa 4.9 (keskeiset ehdotukset - omat osakkeet).

15 luvun 15 §. Omien ja emoyhtiön osakkeiden merkintä

HY pitää epäselvänä, katsotaanko pykälässä tarkoitettujen henkilöiden merkinneen osakkeet yhteisomistajina vai miten omistusosuudet jakautuvat.

Muita 15 lukuun liittyviä kommentteja:

HEX pitää tarpeellisena, että oikeusministeriö selvittäisi omien osakkeiden hankkimisen ja osakelainauksen välistä suhdetta.

V osa. Yhtiörakenteen muuttaminen ja purkaminen

16 luku. Sulautuminen

Sulautumisen määritelmä ja edellytykset

16 luvun 2 §. Sulautumisen toteuttamistavat

Tytäryhtiösulautumista (2 *momentti*) ja kolmikantasulautumista (3 *momentti*) yleisesti koskevia kommentteja on selostettu edellä kohdassa 4.10 (keskeiset ehdotukset - yritysjärjestelyt).

PRH kiinnittää huomiota siihen, että kolmikantasulautumisessa sulautumisvastiketta antavaa yhtiötä ei 4 *momentin* mukaan pidetä sulautumiseen osallistuvana yhtiönä, mikä aiheuttaa epäselvyyttä päätöksentekoa koskevan luvun 10 §:n soveltamisessa (minkälainen päätöksenteko tulee olla vastiketta antavassa yhtiössä), sulautumisen raukeamista koskevan saman luvun 13 §:n 2 momentin soveltamisessa (raukeaako sulautuminen, jos vastiketta antava taho ei hyväksy suunnitelmaa tai tee päätöstä osakeannista) ja sulautumisen täytäntöönpanoa koskevan luvun 15 §:n soveltamisessa (onko ilmoitettaessa sulautumisen täytäntöönpano rekisteröitäväksi samalla ilmoitettava rekisteröitäväksi vastiketta antavan tahon päätös osakeannista). Edelleen PRH:n mukaan jatkovalmistelussa on syytä harkita, tuleeko sulautumisesta tehdä merkintöjä vastiketta antavan yhtiön rekisteritietoihin, kun kaupparekisteriasetuksen 5 §:n mukaan merkinnät tehdään sulautuvan ja vastaanottavan yhtiön rekisteritietoihin.

Sulautumissuunnitelma ja riippumattoman asiantuntijan lausunto

16 luvun 3 §. Sulautumissuunnitelma

PRH ja KKK katsovat, että 2 *momentin* 1 kohdassa tulisi säätää myös yhtiöiden yritys- ja yhteisötunnuksen mainitsemisesta.

PRH kannattaa 2 *momentin* 10 kohdan säännöstä siitä, että jo suunnitelmassa on oltava selvitys sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden yritys- ja yhteisötunnuksista.

HY pitää 2 *momentin* 13 kohdan sanontaa "kuvaus" epäselvänä pitäen johdonmukaisempaan ilmaisuun "selvitys". Edelleen HY katsoo, että suunnitelmassa olisi menettelyn nopeuttamiseksi syytä olla ehdotus lunastushinnasta ja sen määrittelyn perusteet.

HY katsoo lisäksi, että jos kolmikantasulautuminen tulee sallituksi, pykälää on täydennettävä tätä koskevilla erityissäännöksillä.

16 luvun 4 §. Riippumattoman asiantuntijan lausunto

HY lausuu, että vaikka pykälässä - toisin kuin muuten apportiomaisuutta koskevissa säännöksissä - edellytetään riippumattoman asiantuntijan lausuntoa,

täsmentymättä jää, millä perusteilla riippumattomuus ja asiantuntevuus määrittyvät. Myös *SPY* pitää riippumattoman asiantuntijan roolia ja merkitystä suhteessa yhtiön tilintarkastajiin epäselvänä.

Sulautumissuunnitelman rekisteröinti sekä kuulutukset osakkeenomistajille, optio-oikeuksien haltijoille ja velkojille

16 luvun 5 §. Sulautumissuunnitelman rekisteröinti

PRH toteaa, ettei ehdotuksessa ole perusteltu, miksi *1 momentin* mukaan muut sulautumissuunnitelman liitteet kuin riippumattoman asiantuntijan lausunto eivät enää tulisi julkisiksi rekisteriviranomaisen kautta. Edelleen *PRH* kiinnittää huomiota ongelmiin, joita liittyy siihen, että riippumattoman asiantuntijan lausunto on ilmoitettava rekisteröitäväksi eikä nykyiseen tapaan toimitettava rekisteriviranomaiselle liiteasiakirjana.

16 luvun 6 §. Kuulutus osakkeenomistajille ja optio-oikeuden haltijoille

PRH kiinnittää huomiota tilanteisiin, joissa on kaikkien osakkeenomistajien suostumus ja/tai optio-oikeuksien haltijoita ei ole taikka näillä ei optio-oikeuksien ehtojen mukaan ole lunastusoikeutta, ja ehdottaa säännöstä täsmennettäväksi niin, että yhtiöiden tulee suunnitelman rekisteröinnin yhteydessä ilmoittaa, onko kuulutus osakkeenomistajille ja optio-oikeuksien haltijoille tarpeen.

KKK lausuu, että kun ehdotuksessa on erilliset säännökset osakkeenomistajien ja optio-oikeuksien haltijoiden ja toisaalta velkojien (ks. luvun 7 §) kuulutusmenettelystä, jatkovalmistelussa olisi syytä selvittää mahdollisuuksia yhdistää kuulutusmenettelyjä.

16 luvun 7 §. Velkojiensuojamenettely

Velkojiensuojamenettelyn ajankohtaa (sulautumismenettelyn nopeuttamista) koskevia kommentteja on selostettu edellä kohdassa 4.10 (keskeiset ehdotukset - yritysjärjestelyt).

Lisäksi *HY* pitää *2 momentin* alkua kielellisesti kömpelönä ja ehdottaa tilalle: "Rekisteriviranomaisen on annettava sulautuvan yhtiön hakemuksesta velkojille kuulutus - -".

Sulautumisesta päättäminen

16 luvun 12 §. Osakkeenomistajien nähtävillä pidettävät asiakirjat

KKK lausuu *1 momentin 3 kohdan* kiristävän vaatimusta välitilinpäätöksen sisällöstä nykyiseen lakiin verrattuna ja vaikeuttavan yksityisen osakeyhtiön sulautumista julkiseen osakeyhtiöön. Toisaalta *KKK* toteaa kohdan ehdotetun sisällön perustelujen mukaan vastaavan sulautumisdirektiivin vähimmäisvaatimuksia.

16 luvun 13 §. Sulautumispäätöksen oikeusvaikutukset

HY katsoo, että *2 momentin* säännöstä rekisteri-ilmoituksen tekemisestä viipymättä olisi aiheellista täydentää erityisellä määräajalla, kuten muissa vastaavissa säännöksissä.

Osakkeiden ja optio-oikeuksien lunastaminen

16 luvun 14 §. Osakkeiden ja optio-oikeuksien lunastaminen

KKK:n mukaan koronmaksuvelvollisuuden tulisi alkaa sulautumisen voimaantulosta eikä sulautumispäätöksestä (*4 momentti*).

Sulautumisen täytäntöönpano ja oikeusvaikutukset

16 luvun 15 §. Sulautumisen täytäntöönpano

PRH esittää harkittavaksi, olisiko syytä pidentää *1 momentissa* säädettyä määräaikaa esim. kuudeksi kuukaudeksi. Samalla kannalla on *KKK*, jonka mukaan kaikki kaupparekisteri-ilmoitusten määräajat olisi syytä yhtenäistää kuudeksi kuukaudeksi.

PRH katsoo edelleen, että säännön, jonka mukaan rekisteröinnissä on otettava huomioon sulautumisen täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta, jollei siihen ole estettä eikä ajankohta ole myöhemmin kuin neljän kuukauden kuluttua sulautumispäätöksistä, tulisi käydä ilmi laista eikä vain perusteluista. Toisaalta *PRH* esittää harkittavaksi, onko rekisteröinnin kytkeminen sulautumispäätöksestä laskettavaan määräaikaan tarkoituksenmukaista.

HY viittaa *2 momentin* osalta 2 luvun 10 §:n 3 momenttia koskevaan kommenttiinsa. *KKK* puolestaan lausuu, että *2 momentin 1 kohdassa* tarkoitetun sulautumisvastiketta koskevan vakuutuksen antaminen on mahdotonta, koska sulautumisvastike annetaan vasta myöhemmin; saman toteaa *SPY*, jonka mukaan sana "annettaessa" tulisi korvata sanalla "määrättäessä".

16 luvun 16 §. Rekisteröinnin edellytyksiä

HY viittaa *1 momentin* osalta 14 luvun 5 §:n 1 momenttia koskevaan kommenttiinsa.

16 luvun 17 §. Sulautumisen oikeusvaikutukset

KKK:n mukaan *2 momentissa* ei tule näennäisen joustavuuden nimissä sallia, että sulautumisvastikkeena annettavat uudet osakkeet tuottaisivat osakkeenomistajan oikeudet myöhemmästä kuin rekisteröinnistä alkaen, koska jatkuvuusperiaatteen noudattaminen verotuksessa ei tällaisessa tapauksessa voine toteutua.

16 luvun 18 §. Lopputilitys

PRH, KKK ja SPY huomauttavat, että *2 momentissa* säädetään päätöksenteosta yhtiökokouksessa, vaikka kyseessä on purkautuneen yhtiön osakkeenomistajien kokous, kuten voimassa olevassa laissa säädetään.

17 luku. Jakautuminen

Jakautumissuunnitelma ja riippumattoman asiantuntijan lausunto

17 luvun 3 §. Jakautumissuunnitelma

PRH ja *KKK* katsovat, että *2 momentin 1 kohdassa* tulisi säätää myös yhtiöiden yritys- ja yhteisötunnuksen mainitsemisesta.

PRH kannattaa *2 momentin 10 kohdan* säännöstä siitä, että jo suunnitelmassa on oltava selvitys jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden yritys kiinnityksistä. Jakautumiseen osallistuvien joukkoon pitää kuitenkin tässä ottaa mukaan myös vastaanottava yhtiö, joka on perustettu ennen jakautumisen täytäntöönpanoa (toimiva yhtiö). Lisäksi *PRH* kiinnittää huomiota mahdollisiin yritys kiinnityslain ja -asetuksen muutostarpeisiin, jos jakautuminen toimivaan yhtiöön tehdään mahdolliseksi.

Jakautumissuunnitelman rekisteröinti sekä kuulutukset osakkeenomistajille, optio-oikeuksien haltijoille ja velkojille

17 luvun 7 §. Velkojiensuojamenettely

Velkojiensuojamenettelyn ajankohtaa (jakautumismenettelyn nopeuttamista) koskevia kommentteja on selostettu edellä kohdassa 4.10 (keskeiset ehdotukset - yritys järjestelyt).

Jakautumisen täytäntöönpano ja oikeusvaikutukset

17 luvun 16 §. Rekisteröinnin edellytyksiä

PRH ja *KKK* huomauttavat, että *3 momentissa* säädetään virheellisesti sulautumisesta eikä jakautumisesta.

17 luvun 18 §. Lopputilitys

PRH huomauttaa, että *2 momentissa* säädetään päätöksenteosta yhtiökokouksessa, vaikka kyseessä on purkautuneen yhtiön osakkeenomistajien kokous, kuten voimassa olevassa laissa säädetään.

Muita 17 lukuun liittyviä kommentteja:

Osa edellä selostetuista 16 lukua koskevista kommentteista koskee soveltuvien osin myös 17 luvun vastaavia säännöksiä, vaikka lausunnonantajat eivät aina ole nimenomaisesti kommentoineet 17 lukua. Lisäksi *HY* viittaa yleisesti 16 lukua koskeviin kommentteihinsa.

KKK, Luottomiehet ja Perimistöimistojen Liitto kiinnittävät huomiota tarpeeseen tarkemmin määritellä jakautumisessa siirtyvien vastuiden sisältöä, todeten mietinnössä käytetyn velan käsitteen epäselväksi erityisesti suhteessa piileviin vastuisiin kuten ympäristövastuisiin.

18 luku. Vähemmistöosakkeiden lunastaminen

Yleisiä säännöksiä

18 luvun 1 §. Lunastusoikeus ja -velvollisuus

KKK pitää epäselvänä, mitä 4 momentissa tarkoitetaan säädettäessä, että lunastajana pidetään sitä, jolla "välittömimmin" on pykälässä tarkoitettu osakkeiden ja äänten enemmistö.

18 luvun 2 §. Lunastusoikeudesta ja -velvollisuudesta ilmoittaminen

HY:n mukaan 2 momenttiin olisi aiheellista ottaa täydentävä määräys siitä, mitä "viipymättä" tarkoittaa, samoin kuin olisi harkittava yhtiön velvoittamista ilmoittamaan lainkohdassa tarkoitetuista olosuhteista vähemmistöosakkeenomistajille.

18 luvun 3 §. Välimiesmenettely

TuKKK esittää harkittavaksi, että välimiesmenettelyä koskevat säännökset siirrettäisiin käsillä olevaan lukuun (vrt. 1 momentin viittausta 24 luvun 4 - 8 §:ään), jotta lain luettavuus paranisi.

18 luvun 4 §. Uskottu mies

TuKKK kannattaa uskotun miehen toimivallan laajentamista koskemaan selkeästi kaikkien osakkeenomistajien etua. Edelleen *Hovioikeustuomarit* kannattaa uskotun miehen aseman selkiyttämistä ehdotetulla tavalla. - Sen sijaan *Osakesäästäjien Keskusliitto* katsoo, että muutoksella on ilmeisesti tarkoitus saada itse asiaansa hoitavat osakkeenomistajat pois lunastusprosessista tai ainakin saada peruste sille, ettei lunastajan koskaan tarvitsisi korvata näiden kuluja.

Edelleen *TuKKK* kannattaa 1 momentin ehdotusta siitä, että uskotun miehen hakeminen kuuluu muulle kuin lunastajan määräysvallassa olevalle yhtiölle, mutta katsoo, että puolueettomuus- yms. syistä tulisi harkita muita mahdollisuuksia kuin ehdotettu Keskuskauppakamari (esim. Osakesäästäjien Keskusliitto, Asianajajaliitto). *Osakesäästäjien Keskusliitto* katsoo, että ehdotettu valintamenettely (Keskuskauppakamari, joka myös asettaa välimiehet ja valvoo KHT-tilintarkastajia, hakee uskotun miehen määräämistä) ei ole riippumatonta, että edunvalvojan valinnan tulisi kuulua Osakesäästäjien Keskusliitolle itselleen tai Osakesäästäjien Keskusliittoon tätä varten perustettavalle lautakunnalle sekä että lakiin tulisi lisätä määräys edunvalvojalta edellytettävästä asiantuntemuksesta ja riippumattomuudesta. Osakesäästäjien Keskusliitto huomauttaa lisäksi, että KHT-tilintarkastajan kompetenssi ei aina riitä kyseiseen edunvalvontatehtävään.

TuKKK pitää ongelmallisena 3 *momentin* rajausta, jonka mukaan uskotun miehen toimivalta koskisi ainoastaan välimiesmenettelyä mutta ei muutoksenhakua tuomioistuimessa. *Osakesäästäjien Keskusliitto* katsoo, että edunvalvojalla tulee olla oikeus valittaa välimiesoikeuden päätöksestä ja että valittamisen tulee voida tapahtua lunastajan kustannuksella.

Osakesäästäjien Keskusliitto katsoo uskotun miehen palkkion (3 *momentti*) osalta, että mahdollinen keskusliitossa uskotun miehen valinnasta huolehtiva lautakunta voisi käsitellä myös edunvalvojan palkkion ja määrätä sen lunastajan maksettavaksi.

Lunastushinnan määrittäminen ja lunastamisen täytäntöönpano

18 luvun 5 §. Lunastushinnan määrittäminen

Osakesäästäjien Keskusliitto pitää 1 *momentin* osalta perusteltuna, että korkoa maksetaan lunastusvaatimuksen esittämisestä lukien, mutta katsoo ehdotetun korkokannan johtavan koron olennaiseen alentumiseen; sopiva korkokanta olisi viivästyskoron korkokanta. Lisäksi ehdotuksen perusteluissa ei selvästi mainita, milloin välimiesmenettely tulee vireille ja koronmaksuvelvollisuus siten alkaa (vrt. 24 luvun 5 §:n 1 *momentti*).

VM ehdottaa sen ja oikeusministeriön yhteisessä jatkovalmistelussa selvitettäväksi, olisiko pykälän 2 *momentista* poistettava mahdollisuus erityisestä syystä poiketa arvopaperimarkkinalain mukaisesta käyvästä hinnasta. Samalla arvopaperimarkkinalain 6 luvun 7 §:n tarkistamista voitaisiin VM:n mukaan selvittää sääntelyn toimivuuden varmistamiseksi. Myös *Rata* ja *HEX* kannattavat arvopaperimarkkinalain 6 luvun kehittämistä samoin kuin mainituissa luvussa tarkoitetun ostotarjouksen ja lunastustarjouksen sekä osakeyhtiölain mukaisen lunastusmenettelyn nykyistä parempaa yhteensovittamista. *TT* pitää pykälän suhdetta arvopaperimarkkinalakiin sinänsä hyväksyttävänä, mutta viittaa korjattaviin ongelmiin arvopaperimarkkinalain 6 luvun hinnoittelumekanismissa (pitkähkö 6 kuukauden keskihintasääntö, Ratan rooli säännön tulkitsijana). *Hovioikeustuomarit* pitää hyvänä mietinnössä ehdotettua hinnanmääritystapaa, joka on omiaan vähentämään epätietoisuutta lunastushinnasta ja turvaamaan osakkeenomistajien yhdenvertaisen kohtelun. - *Osakesäästäjien Keskusliitto* puolestaan katsoo arvopaperimarkkinalain 6 luvun 7 §:n mukaista hintaa tähän saakka pidetyn vähimmäishintana, ja katsoo ehdotuksen mitätöivän tähänastisen välimieskäytännön, jossa lunastushinta on saattanut nousta 12 kuukauden keskihinnasta viimeisten kuukausien kurssin perusteella, sekä tekevän välimiesmenettelyn tarpeettomaksi. Edelleen *Osakesäästäjien Keskusliitto* katsoo, että lakiin tulisi lisätä maininta välimiesoikeuden velvollisuudesta kiinnittää erityistä huomiota lunastajan tosiasialliseen vaikutusvaltaan lunastettavassa yhtiössä ennen lunastusmenettelyä, että laissa pitäisi selkeästi todeta velvollisuus ottaa huomioon jollekin osakkeenomistajalle maksettu lisähinta ja että laissa tai vähintäänkin sen perusteluissa tulisi määrätä osakekohtainen substanssiarvo lunastushinnan vähimmäismääräksi.

18 luvun 6 §. Lunastushinnan suorittaminen ja oikeuksien siirtyminen

TuKKK esittää harkittavaksi lunastushinnan maksamisen nopeuttamista siten, että riidaton osa olisi maksettava jo osakkeen omistusoikeuden siirtyessä lunastajalle.

HEX katsoo, että pykälässä, samoin kuin luvun 7 §:ssä, olisi selvyiden vuoksi syytä mainita osakkeiden siirtomenettelystä silloin, kun osake on liitetty arvo-osuusjärjestelmään.

Muita 18 lukuun liittyviä kommentteja:

TuKKK pitää yleisesti lunastusmenettelyä kehittyneenä ja toimivana järjestelmänä sekä kannattaa ehdotuksessa esitettyjä täsmennyksiä. *TT* toteaa, ettei sillä ole huomauttamista ehdotuksen suhteen. *APVY* ja *Sijoitusrahastoyhdistys* kannattavat yleisesti vähemmistöosakkeiden lunastusta koskevia ehdotuksia. *Sijoitusanalytikot* pitää ehdotettua lunastusmenettelyn yksinkertaistamista ja selkeyttämistä erityisen positiivisena.

Kiinteistöliitto kiinnittää huomiota siihen, että lunastussäännösten merkitys on tavalliseen osakeyhtiöön verrattuna huomattavan erilainen kiinteistöosakeyhtiössä, jossa se voi johtaa esim. asuinhuoneiston lunastamiseen vähemmistöosakkeenomistajalta.

19 luku. Yritysmuodon muuttaminen

Osakeyhtiömuodon muuttaminen

19 luvun 1 §. Yksityisen osakeyhtiön muuttaminen julkiseksi osakeyhtiöksi

KKK:n mukaan 2 momentin edellytyksiin tulee lisätä se, että yhtiöllä on vähintään julkiselta osakeyhtiöltä vaadittava osakepääoma.

HY:n mukaan 3 momentissa tarkoitetun ilmoituksen liitteiksi olisi johdonmukaista vaatia 2 luvun 10 §:n 3 momentissa tarkoitetut vakuutukset ja todistukset, minkä lisäksi *HY* viittaa 2 luvun 10 §:n 3 momenttia koskevaan kommenttiinsa.

KKK:n mukaan 3 momentin lyhyen yhden kuukauden määräajan tarpeellisuutta on vielä syytä pohtia.

19 luvun 2 §. Julkiseksi osakeyhtiöksi muuttumisen jälkeen tehdyt merkittävät hankinnat

HY viittaa soveltuvien osin julkista osakeyhtiötä koskeviin 2 luvun 17 §:n kommentteihinsa.

19 luvun 3 §. Julkisen osakeyhtiön muuttaminen yksityiseksi osakeyhtiöksi

KKK:n mukaan 3 momentin lyhyen yhden kuukauden määräajan tarpeellisuutta on vielä syytä pohtia.

Yksityisen osakeyhtiön toiminnan jatkaminen muussa kuin osakeyhtiömuodossa

19 luvun 4 §. Yksityisen osakeyhtiön muuttaminen osuuskunnaksi tai henkilöyhtiöksi

Verokonsultit huomauttaa, ettei pykälän otsikossa ole otettu huomioon, että pykälä koskee myös osakeyhtiön toiminnan jatkamista yksityisenä elinkeinonharjoittajana.

HY:n mielestä *1 ja 2 momenttia* tulisi täsmentää siten, että kaikkien osakkeenomistajien ei olisi pakko tulla mukaan toiseen yritykseen, kunhan osuuskunnan jäsenmäärä tai henkilöyhtiön yhtiömiesten vähimmäismäärä jatkaa toimintaa (vrt. tilanne, jossa henkilöyhtiö muuttuu osakeyhtiöksi).

PRH ehdottaa *3 momentin* osalta, että osakkeiden ollessa kuolinpesän omistuksessa sallittaisiin toiminnan jatkaminen yksityisenä elinkeinonharjoittajana niin, että kuolinpesä merkitään elinkeinonharjoittajaksi.

19 luvun 6 §. Päätöksen rekisteröiminen

PRH katsoo *1 momentissa* säädetyn kuukauden määräajan liian lyhyeksi ja tarpeettomia raukeamisia aiheuttavaksi sekä esittää harkittavaksi, onko näissä tilanteissa syytä säätää määräajasta lainkaan. Lisäksi *PRH* toteaa perusteluissa puhuttavan määräajasta rekisteröinnille, vaikka kyseessä on määräaika rekisteröitäväksi ilmoittamiselle. Myös *KKK:n* mukaan lyhyen yhden kuukauden määräajan tarpeellisuutta on vielä syytä pohtia; sopiva määräaika kaupparekisteri-ilmoituksille olisi yhtenäinen kuusi kuukautta.

19 luvun 7 §. Kuulutus velkojille

KKK:n mielestä kuulutuksen tarpeellisuutta on syytä vielä pohtia, kun otetaan huomioon henkilöyhtiön vastuunalaisten yhtiömiesten henkilökohtainen velkavastuu, joskin yksityisottojen mahdollisuus osaltaan puoltaa kuulutusmenettelyn tarpeellisuutta.

19 luvun 8 §. Rekisteröinnin edellytykset

HY viittaa *1 momentin* osalta 14 luvun 5 §:n 1 momenttia koskevaan kommenttiinsa.

19 luvun 9 §. Yritysmuodon muuttamisen oikeusvaikutukset

Kommentteja, jotka koskevat *1 momentissa* tarkoitettua osakeyhtiön purkautumista, on selostettu edellä kohdassa 4.10 (keskeiset ehdotukset - yritysjärjestelyt).

20 luku. Yhtiön purkaminen

Selvitystilaan asettaminen ja rekisteristä poistaminen

20 luvun 4 §. Selvitystilaan tai rekisteristä poistettavaksi määrääminen

Konkurssiasiamiehen mukaan 1 momentin 5 kohdasta on poistettava sanat "varojen puutteeseen", koska konkurssi voi raueta myös pesän varojen ylittäessä vähäisellä määrällä konkurssimenettelyn kustannukset.

Kihlakunnanvoudit kiinnittää yleisesti huomiota rekisteripoistomenettelyn toimivuuteen, jotta toimintansa lopettaneet yhtiöt voitaisiin nopeasti poistaa kaupparekisteristä.

20 luvun 5 §. Korjauskehotus

HY katsoo, että 1 momentissa tarkoitettu ensimmäinen kehotus on käytännöllisyyden kannalta syytä tarpeettomana jättää pois laista, mutta jos se jätetään lakiin, myös siitä pitäisi 2 momentissa säätää tehtäväksi merkintä rekisteriin.

20 luvun 6 §. Vireillepano-oikeus

Kihlakunnanvoudit kiinnittää huomiota siihen, että rekisteriviranomaisen tulisi (myös käytännössä) ottaa asia käsiteltäväksi omasta aloitteestaan silloinkin, kun konkurssi on rauennut.

Selvitysmenettely

20 luvun 9 §. Selvitysmiesten valinta, määrääminen ja tehtävät

HY katsoo, että luvun 2 §:n huomioon ottaen käsillä olevan pykälän 4 momentin lopussa oleva maininta rekisteristä poistamisesta on joko tarpeeton tai voitaisiin muotoilla siten, että mainituilla edellytyksillä jo selvitystilaan asetettu yhtiö voidaan poistaa rekisteristä.

20 luvun 12 §. Yhtiökokous selvitystilan aikana

KKK:n mukaan säännös olisi selkeämpi, jos siitä nykyisen osakeyhtiölain tapaan ilmenisi mahdollisuus osakepääoman korottamiseen ja yhtiöjärjestyksen muuttamiseen selvitystilan aikana.

20 luvun 16 §. Velkojen maksaminen, omaisuuden jakaminen ja jaon moittiminen

HY:n mukaan rakenteellisesti luontevammalta tuntuisi ottaa 2 ja 3 momentin säännökset omaksi pykäläkseen esim. luvun 17 §:n jälkeen.

20 luvun 18 §. Purkautumishetki ja rekisteri-ilmoitus

KKK lausuu verotuksessa esiintyneen epäselvyyttä sen suhteen, miltä ajalta veroilmoitus on laadittava, jos lopputilityksen käsittelevä kokous on pidetty kesken tilikauden. Tältä kannalta parasta olisi katsoa viimeinen tilikausi päättyväksi lopputilitykseen. KKK korostaa tässäkin yhtiö- ja vero-oikeudellisten säännösten yhteensovittamisen tarvetta.

Yhtiön varojen vähentyminen, saneeraus ja konkurssi

20 luvun 25 §. Yhtiön varojen vähentyminen

Pykälää koskevia keskeisiä kommentteja on selostettu edellä kohdassa 4.11 (keskeiset ehdotukset - yhtiön purkaminen).

HY lausuu, että säännöksessä voisi nykyisen osakeyhtiölain 13 luvun 2 §:n tavoin korostaa hallituksen velvollisuutta aktiivisesti ja muutenkin kuin tilinpäätöstä laadittaessa seurata yhtiön taloudellista asemaa. Edelleen pääomadirektiivin tavoitteiden toteutumisen näkökulmasta olisi syytä harkita, että *1 momentissa* tarkoitettu toimimisvelvollisuus syntyisi, jos oma pääoma on alle puolet osakepääomasta ja 8 luvun 2 §:n 1 - 3 momentissa tarkoitettua vapaasta omasta pääomasta (arvonkorotusraho, käyvän arvon rahasto ja sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto).

Pääomasijoitusyhdistys kysyy, miksi pääomalainaa ei *1 momentissa* sisällytetä omaan pääomaan selvitetäessä velvollisuutta kutsua yhtiökokous koolle (vrt. 2 momentti). *Kirjanpitotoimistojen Liitto* puolestaan kiinnittää huomiota kirjanpitolainsäädännön tulevaan kehitykseen (pääomalainan vieraaseen pääomaan kirjaaminen) ja pitää tarpeellisena selvittää, onko *2 momentissa* tarkoitettu pääomalainan lukeminen omaan pääomaan tähän nähden ristiriidassa.

VI osa. Seuraamukset ja oikeussuoja

21 luku. Päätöksen pätemättömyys

21 luvun 2 §. Yhtiökokouksen päätöksen mitättömyys

Ehdotusta, jonka mukaan selvästi osakkeenomistajan oikeutta loukkaava yhtiökokouksen päätös olisi mitätön (*1 momentin 2 kohta*), koskevia kommentteja on selostettu edellä kohdassa 4.12 (keskeiset ehdotukset - seuraamusjärjestelmä).

Lisäksi *Valtakunnansyyttäjän* mukaan rikosoikeudellistakin velkojien suoja tehostaisivat säännökset, joiden mukaan mitättömyyteen olisi mahdollista vedota myös muiden kuin sopimusosapuolten toimesta.

21 luvun 3 §. Yhtiökokouksen päätökseen rinnastuvan hallituksen päätöksen mitättömyys

Kommentteja on selostettu edellä kohdassa 4.12 (keskeiset ehdotukset - seuraamusjärjestelmä).

HY katsoo, että viittaus luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohtaan tekee säännöksestä tehottoman ja että tämän sijasta moiteoikeuden tulisi perustua vain siihen, että päätös "on selvästi 1 luvun 7 §:n vastainen".

21 luvun 4 §. Täytäntöönpanonkielto

APVY ja *Sijoitusrahastoyhdistys* kannattavat ehdotettua vakuusvaatimusta, ja *KKK* pitää sitä välttämättömänä. Toisaalta *Helsingin KäO* katsoo, että vakuusvaatimuksesta vapauttaminen tulisi säätää mahdolliseksi samalla tavoin kuin se on mahdollista oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 6 §:n mukaan. *TuKKK* katsoo, että ehdotus heikentää merkittävästi osakkeenomistajan asemaa ja katsoo, että vakuuden vaatiminen tulisi jättää tuomioistuimen tapauskohtaiseen harkintaan. *Osakesäästäjien Keskusliitto* vastustaa voimakkaasti ehdotusta katsoen sen merkitsevän, ettei pätemätöntä päätöstä vastaan jää mitään todellisia oikeussuojakeinoja. *Osakesäästäjien Keskusliitto* toteaa myös mm., että kun ehdotuksessa ei enempää säännellä vahingon suuruuden määrittämistä, vakuuden määrä käytännössä ylimitoitetaan yhtiön laskelmiin perustuen.

Helsingin ulosottovirasto epäilee muutosten tarpeellisuutta ja katsoo ehdotuksen jättävän avoimeksi muutamia keskeisiä määräyksen täytäntöönpanoon liittyviä seikkoja (mm. kiellon voimaantulon ajankohta ja se, edellyttääkö kielto ulosottomieheltä erityisiä täytäntöönpanotoimia). Myös *Kihlakunnanvoudit* katsoo, että säännöksessä perusteluineen on epätarkkuuksia: päätöksen täytäntöönpano edellyttää ulosottomieheltä kiellon tiedoksiantoa, jota ennen kielto ei voine tulla voimaan, joten vakuuden asettamisesta voimaantulon kannalta ratkaisevana ajankohtana tulisi luopua. Lisäksi lausunnonantajan mukaan on epäselvää, tarvitaanko ehdotetun kaltaista säännöstä, kun otetaan huomioon oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:n mukaiset laajat turvaamistoimimahdollisuudet ja se, että nykyisen osakeyhtiölain 16 luvun 3 § on ollut toimiva.

HY:n mielestä laissa tulisi olla myös säännös siitä, että pätemätöntä päätöstä ei ylipäätään saa panna täytäntöön.

22 luku. Vahingonkorvaus

22 luvun 1 §. Johdon vahingonkorvausvelvollisuus

Kommentteja ehdotettuihin muutoksiin on selostettu edellä kohdassa 4.12 (keskeiset ehdotukset - seuraamusjärjestelmä).

HY pitää *1 momentin* ("1 luvun 8 §:ssä säädetyn huolellisuusvelvollisuuden vastaisesti") ja *2 momentin* ("tätä lakia tai yhtiöjärjestystä rikkomalla") suhdetta sekavana. Koska kaikki yleisen huolellisuusvelvollisuuden ja lain rikkomukset voidaan käytännössä katsoa osakeyhtiölain tai yhtiöjärjestyksen vastaisiksi, jatkovalmistelussa olisi syytä pohtia sitä mahdollisuutta, että korvausvastuu määräytyisi lakitekstissäkin samalla tavalla vahingonkärsijästä riippumatta.

KHT-yhdistyksen kommenttia, joka koskee osakeyhtiölain ulkopuolisten lisänormien (mm. corporate governance -suositukset) merkitystä johdon vastuun ja tilintarkastajan velvollisuuksien kannalta, on selostettu edellä kohdassa 4.5 (keskeiset ehdotukset - hallinto).

22 luvun 2 §. Osakkeenomistajan vahingonkorvausvelvollisuus

Kommentteja ehdotettuihin muutoksiin on selostettu edellä kohdassa 4.12 (keskeiset ehdotukset - seuraamusjärjestelmä).

22 luvun 3 §. Yhtiökokouksen puheenjohtajan vahingonkorvausvelvollisuus

Kommentteja on selostettu edellä kohdassa 4.12 (keskeiset ehdotukset - seuraamusjärjestelmä).

22 luvun 6 §. Päätöksenteko yhtiössä

Kiinteistöliitto oudoksuu *1 momentin* säännöstä, jonka mukaan vahingonkorvauksesta päättää hallitus, kun hallituksen jäsenet usein ovat myös vahingonkorvausvelvollisen asemassa.

Kommentteja, jotka koskevat vastuuvapauspäätöksen tekemistä yhtiökokouksessa ja siten liittyvät *2 momenttiin*, on selostettu edellä kohdassa 4.5. (keskeiset ehdotukset - hallinto).

22 luvun 7 §. Osakkeenomistajan oikeudet ja yhtiölle aiheutettu vahinko

Kommentteja ehdotettuihin muutoksiin on selostettu edellä kohdassa 4.12 (keskeiset ehdotukset - seuraamusjärjestelmä).

HY pitää *2 momentin 2 kohtaa* tarpeettomana, koska se rajoittaa liikaa yksittäisen osakkeenomistajan oikeutta ajaa kannetta omissa nimissään yhtiön lukuun.

22 luvun 9 §. Kanneoikeuden vanhentuminen

Kommentteja ehdotettuihin muutoksiin on selostettu edellä kohdassa 4.12 (keskeiset ehdotukset - seuraamusjärjestelmä).

Helsingin KäO huomauttaa, että yhtiökokouksen puheenjohtaja tulisi pykälässä rinnastaa osakkeenomistajaan.

Konkurssiasiamiehen mukaan mietinnössä olisi syytä tuoda esiin, minkä vuoksi ei ole katsottu tarpeelliseksi voimassa olevan osakeyhtiölain 15 luvun 7 §:n 2 momenttia vastaavaa säännöstä, jonka mukaan yhtiön konkurssipesällä on eräissä tapauksissa oikeus kanteen nostamiseen vielä senkin jälkeen, kun yhtiöllä itsellään ei tätä oikeutta enää olisi.

22 luvun 10 §. Pakottavuus

Kommentteja, jotka koskevat mahdollisuutta yhtiöjärjestyksessä rajoittaa yhtiön oikeutta vahingonkorvaukseen, on selostettu edellä kohdassa 4.12 (keskeiset ehdotukset - seuraamusjärjestelmä).

23 luku. Vaikutusvallan väärinkäyttöön perustuva lunastusvelvollisuus ja yhtiön selvitystilaan määrittäminen

23 luvun 1 §. Osakkeenomistajan lunastusvelvollisuus

TT:n mukaan pykälässä tarkoitettua lunastusta lienee vaikea toteuttaa eikä yhtiön johdolta ja vähemmistöosakkeenomistajilta ole intressiä yrittää estää epäasiallisia päätöksiä, koska korvaus ei nykyiseen tapaan tulisi yhtiön varoista. Muutoksen tarpeellisuutta tulisi vielä selvittää, kun voimassa oleva säännös on toiminut riittävän hyvin.

Osakesäästäjien Keskusliitto katsoo, ettei vaikutusvallan väärinkäyttöä ole sanktioitu riittävästi, kun väärinkäyttäjä pääsee menettelyn riitauttaneesta eroon lunastamalla tämän osakkeet. Lisäksi ehdotus perusteluineen (ks. erityisesti *1 momentin 2 kohta* ja sen perustelut) merkitsee, että osakkeen ollessa noteerattu loukatun tulee myydä osakkeensa ja vallan väärinkäytöllä saadut taloudelliset edut jäävät väärinkäyttäjälle ainakin, jos kyseessä on kertaluontoinen tapaus.

23 luvun 2 §. Yhtiön selvitystilaan määrääminen

PRH ja KKK ehdottavat, että selvitysmiehen määräisi pykälässä tarkoitetuissa tapauksissa asiaa käsittelevä tuomioistuimien rekisteriviranomaisen sijasta.

24 luku. Riitojen ratkaiseminen

Oikeudenkäynti tuomioistuimessa

24 luvun 1 §. Toimivaltaiset tuomioistuimet

Osakeyhtiöoikeudellisten riita-asoiden keskittämistä koskevia kommentteja on selostettu edellä kohdassa 4.13 (keskeiset ehdotukset - oikeuslaitokseen ja viranomaisiin liittyvät muutokset).

24 luvun 2 §. Kiireellisinä käsiteltävät asiat

Helsingin KäO ja *Käräjäoikeustuomarit* vastustavat ehdotusta katsoen, että vaikka kyseisten asioiden käsitteleminen kiireellisenä on usein perusteltua, kiireellisyyden arvioiminen voi tarkoituksenmukaisesti tapahtua yksittäistapauksin jutun aikatauluttamisen yhteydessä.

Yhtiöjärjestykseen perustuva välimiesmenettely

24 luvun 3 §. Yhtiöjärjestykseen otetun välityslausekkeen merkitys

Osakesäästäjien Keskusliiton mukaan pykälään tulisi lisätä määräys, jonka mukaan välityslauseke ei sido osakkeenomistajaa, jonka osuus on alle tuhannesosan koko osakekannasta.

Eräitä lunastusriitoja koskeva erityinen välimiesmenettely

24 luvun 4 §. Lakisääteinen välimiesmenettely

Ks. *TuKKK*:n huomautusta 18 luvun 3 §:n kohdalla.

24 luvun 5 §. Vireillepano ja menettely välimiesoikeudessa

KKK:n mielestä *1 momentin* alku ("Keskuskauppakamari") tulisi, jotta säännös vastaisi nykyistä käytäntöä ja kauppakamarilakia, tarkentaa muotoon "Keskuskauppakamarin kyseistä tarkoitusta varten asetettu lautakunta".

Osakesäästäjien Keskusliiton mukaan laissa tulisi erikseen mainita, että välimiesten valinnassa on kiinnitettävä erityistä huomiota välimiesten esteettömyyteen; lisäksi *Osakesäästäjien Keskusliiton* tulisi saada nimetä yksi tai useampia jäseniä Keskuskauppakamarin ao. lautakuntaan siltä osin kuin päätetään välimiesten määräämisestä lunastusasioissa, tai mieluummin välimiesten valinta tulisi siirtää jonkin muun, lunastajasta riippumattoman elimen tehtäväksi.

TuKKK kannattaa sitä, että pyritään vähentämään erilaisia osakkeenomistajalle toimitettavia ilmoituksia, mutta katsoo, että tässä voitaisiin mahdollisesti mennä vieläkin pidemmälle (esittäen harkittavaksi mm., että juttu tulisi vireille, kun hakemus esitetään Keskuskauppakamarille). *TuKKK* katsoo kuitenkin ehdotetusta *2 momentista* poiketen, että välitystuomiosta ja sen perusteluista tulisi lähettää lyhyt tiivistelmä kaikille osakkeenomistajille.

24 luvun 6 §. Välimiesmenettelyn kustannukset

Osakesäästäjien Keskusliitto lausuu pykälän perusteluissa mainituista asianosaisten omista oikeudenkäyntikuluista, että laissa olisi erikseen mainittava lunastajan velvollisuudesta hävitessään maksaa täysimääräisesti vastaajien kulut, jos ne eivät ole ilmeisen perusteettomat; jos asia on ollut oikeudellisesti epäselvä niin, että hävinneellä osapuolella on perusteltu syy osallistua oikeudenkäyntiin, tulee lunastajan korvata ainakin osa vastaajien kuluista; samoin silloin, kun lunastaja on lakiin sekä oikeuskäytäntöön perustumattomilla vaatimuksillaan aiheuttanut vastaajille ylimääräisiä kuluja, on lunastajan ne maksettava, vaikka muuten voittaisikin kanteensa.

24 luvun 8 §. Muutoksenhaku

Helsingin HO ja *Helsingin KäO* katsovat, että legaalaisessa välimiesmenettelyssä annettuun välitystuomioon tulisi jatkossakin hakea muutosta kanteella käräjäoikeudessa. *Helsingin HO* katsoo ehdotuksen, jonka mukaan muutosta haettaisiin kanteella *HO*:ssa, olevan yleisen suuntauksen vastainen ja käytännössä kaventavan asianosaisen oikeutta saattaa asia ylemmän tuomioistuimen tutkittavaksi. *Helsingin KäO*:n mukaan oikeudenkäyntien painopisteen tulee olla käräjäoikeudessa ja tarvittaessa muutoksenhakua käräjäoikeudesta hovioikeuteen voidaan rajoittaa. - Toiselta puolen *KKK* pitää erityisen tärkeänä ehdotusta, jonka mukaan ratkaisusta voidaan valittaa suoraan hovioikeuteen, jotta nykyisen lain pahimmillaan neliportainen oikeudenkäynti saadaan kolmeportaiseksi.

Erinäisiä säännöksiä

24 luvun 9 §. Tiedoksiannot yhtiölle

Helsingin KäO pitää tarpeellisenä, että hallituksen varajäsen mainittaisiin erikseen *1 momentissa* henkilönä, jolla on kelpoisuus tiedoksiannon vastaanottamiseen (ks. KKO 1993:81). *Kihlakunnanvoudit* katsoo, että mahdollisuus toimittaa tiedoksianto varajäsenelle on 6 luvun 9 §:n 1 momentin perusteella selvä, mutta koska käytäntö tuomioistuimissa on vaihdellut, asia voisi olla hyvä todeta perusteluissa.

KKK katsoo, että tiedoksiannot tulee määrätä annettavaksi henkilölle, jolla yksin tai yhdessä on oikeus "kirjoittaa yhtiön toiminimi", koska lain selkeys kärsii siitä, että säännöksessä puhutaan oikeudesta "edustaa" yhtiötä. *Luottomiehet ja Perimistomistojen Liitto* ovat vastaavalla kannalla.

Muita 24 lukuun liittyviä kommentteja:

Osakesäästäjien Keskusliiton mukaan laissa pitäisi selkeästi todeta nykyisestä oikeuskäytännöstä poiketen, ettei osakkeenomistaja menetä osakkeen lunastuksen (ks. 18 luku) johdosta asianosaisasemaansa ollessaan kantajana riidassa, joka on tullut vireille ennen lunastusta.

Edelleen *Osakesäästäjien Keskusliitto* katsoo laissa olevan syytä erikseen mainita, että osapuolten taloudellisten edellytysten ollessa erilaiset ja/tai asian ollessa epäselvä ja/tai vailla selkeää lain määräystä tai oikeuskäytäntöä ei taloudellisesti heikompaa osapuolta tule tuomita maksamaan yhtiön kuluja.

25 luku. Rangaistusseuraamukset

25 luvun 1 §. Osakeyhtiörikos

SM, Helsingin HO, Helsingin KäO, KRP ja Hovioikeustuomarit katsovat, että säännös tulisi sijoittaa rikoslakiin.

Valtakunnansyyttäjä katsoo, että *1 kohdan* täsmennys osakkeenomistajan tai velkojan oikeussuojan loukkauksesta rangaistavuuden edellytyksenä ei tosiasiallisesti muuttane nykyistä oikeuskäytäntöä. *Perheyrittäjien Liitto* pitää täsmennystä hyvin perusteltuna.

Helsingin KäO lausuu, että *1 kohta* sisältänee aina varkauden, kavalluksen, petoksen tai jonkin velallisen rikoksen tunnusmerkistön, pitäen ilmeisesti kohtaa tarpeettomana. Edelleen *Helsingin KäO* lausuu, että *2 kohdasta* tulisi selkeämmin ilmetä rangaistussäännöksen koskevan ao. lausuntojen laatijaa sekä että tilintarkastajan rikosvastuu voitaisiin vaihtoehtoisesti säännellä tilintarkastuslaissa, jolloin tilintarkastajien kurinpitomenettelykin ulottuisi myös osakeyhtiölain vastaiseen menettelyyn.

Rata kannattaa nykyisen osakeyhtiölain 16 luvun 8 §:n 7 kohdan ja saman luvun 9 §:n 1 momentin 7 kohdan säännösten siirtämistä arvopaperimarkkinalainsäädäntöön, jos varsinaiset substanssisäännökset siirretään sinne (ks. edellä 1 luvun 1 §:n kohdalla esitettyä).

25 luvun 2 §. Osakeyhtiörikkomus.

Helsingin KäO:n mukaan pykälä on epäselvä sen suhteen, kenellä on se toimimisvelvollisuus, jonka laiminlyönnistä rangaistaan.

Muita 25 lukuun liittyviä kommentteja:

Helsingin KäO katsoo, että ehdotetut tunnusmerkistöt eivät ole kaikilta osin onnistuneita ottaen huomioon legaliteettiperiaatteesta johtuva selkeysvaatimus. Helsingin KäO esittää, että ehdotuksen 25 lukua tulisi vielä valmistella ennen hallituksen esityksen antamista.

SM ei pidä tiedonantovelvollisuuksia koskevia dekriminalisointeja perusteltuna rikostorjunnan näkökulmasta (lausunnossa ei täsmennetä, mitä dekriminalisointeja tarkoitetaan).

Valtakunnansyyttäjä katsoo, että rangaistussäännösten jossain määrin nykyistä lakia suppeammaksi ehdotetut muotoilut eivät kriminaalipoliittisesti vaikuta kovin ongelmallisilta, ottaen huomioon, että osakeyhtiölain rangaistussäännösten merkitystä talousrikollisuuden torjunnassa ylipäättään rajoittaa mm. syyteoikeuden vanhentumisajan lyhyys. Valtakunnansyyttäjä kuitenkin huomauttaa, ettei luvun perusteluissa mainittu siviilioikeudellisten sanktioiden riittävyys voi koskea omien osakkeiden hankinnan rahoitusta eikä myöskään lähipiirilainasääntelyä siinä tapauksessa, että sellainen sisällytettäisiin lakiin.

Osakesäästäjien Keskusliitto katsoo, että törkeimmistä osakeyhtiölain loukkauksista tulisi tehdä "yleisen syyttäjän alaisia". Tällä tarkoitettaneen osakeyhtiölain kriminalisointien (jotka jo nykyisin samoin kuin ehdotuksen mukaan ovat virallisen syytteen alaisia) alan laajentamista nykyisestä.

6 Muita kannanottoja

Muista kuin edellä mainituista kannanotoista on tähän kerätty ainoastaan keskeisimmät.

Voimaantulon ja siirtymäsäännösten osalta useat lausunnonantajat kiinnittävät huomiota siirtymäsäännösten tärkeyteen ja korostavat mm. työryhmän mietinnössä mainittua periaatetta siitä, että uudistuksesta aiheutuva tarve muuttaa yhtiöjärjestyksiä on pyrittävä rajaamaan mahdollisimman vähiin. Lain voimaantuloajankohdan osalta kiinnitetään huomiota - paitsi ehdotuksen jatkovalmistelun tarpeeseen ja jäljempänä mainitun muun lainsäädännön muutostarpeisiin - teknisiin (kuten tietojärjestelmiä) koskeviin muutostarpeisiin, joihin tulisi varata riittävästi aikaa (mm. *PRH*). Toisaalta *VM:n* ja *Verohallituksen* mielestä verotuksen näkökulmasta on vältettävä sellaisia pitkiä siirtymäaikoja, joiden kuluessa eri yhtiöihin sovelletaan eri sääntöjä.

Useat lausunnonantajat korostavat ehdotuksen yhteyksiä *muuhun lainsäädäntöön*. Edellä on jo mainittu siitä, miten lausunnoissa korostetaan osakeyhtiölainsäädännön ja *verolainsäädännön* yhteyttä (ks. mm. kohta 3.1., jossa mainittujen

lausunnonantajien lisäksi asiaan kiinnittävät huomiota myös kokonaisuudistusta vastustavat *HTM-tilintarkastajat* ja *Osakesäästäjien Keskusliitto*). Muilta osin mietinnön yleisperusteluissakin mainittujen lakien (mm. asunto-osakeyhtiölaki, arvopaperimarkkinalaki, kaupparekisterilaki, kirjanpitolaki, tilintarkastuslaki ja vakuutusyhtiölaki) lisäksi mainitaan erityisesti luottolaitoslaki. Asunto-osakeyhtiölain osalta huomiota kiinnitetään ehdotusten huonoon soveltuvuuteen asunto-osakeyhtiöihin (ja kiinteistöyhtiöihin) sekä toivotaan asunto-osakeyhtiölain (ja kiinteistöyhtiöitä koskevan sääntelyn) nykyistä suurempaa eriyttämistä osakeyhtiölaista. - Useissa lausunnoissa kiinnitetään huomiota myös EU-lainsäädäntöön ja sen tulevan kehityksen seuraamiseen.

Mietinnössä *jatkovalmisteluun jätettyjen kysymysten* osalta on eräissä lausunnoissa nimenomaisesti katsottu tarpeelliseksi selvittää yhtiön korvausvastuuta osakkeenomistajaa kohtaan (*Helsingin HO* ja *HO-tuomarit*). Lisäksi erinäisissä lausunnoissa on katsottu tarpeelliseksi säännellä seuraavia kysymyksiä tai ainakin selvittää sääntelyn tarvetta:

- ristiinomistus (*HY*);
- vastuun samastus (*HY*);
- konserniavustus (eri näkökulmista *HY*, *TY*, *KKL*, *Perheyritysten Liitto*, *Lakimiesliitto*, *SVK*);
- valta ja vastuu sekä näiden keskinäinen suhde konsernitilanteissa (*SAK*, *STTK*);
- yhtiöjärjestyksen sovittelu (*TY*, *Lakimiesliitto*); sekä
- ryhmäkanne osakeyhtiöasioissa (*Osakesäästäjien Keskusliitto*).

Eräissä lausunnoissa korostetaan, että uudistus ei saa johtaa kaupparekisterin tietosisällön supistumiseen nykyisestä (*PRH*, *KKK*, *Luottomiehet* ja *Perimistoimistojen Liitto*).

Eräät lausunnonantajat esittävät, että kaupparekisteri-ilmoituksissa pyritäisiin yhtenäiseen määräaikaan koko laissa, ja pitävät sopivana määräaikana kuutta kuukautta (*KKK*, *Luottomiehet*, *Perimistoimistojen Liitto*).

SAK katsoo, että osakeyhtiölakiin tulisi ottaa henkilöstön työelämän perusoikeuksia kuvaava ja turvaava yleissäännös. *Akava* puolestaan katsoo, että erityisesti toimitusjohtajan työsuhdeturvaa tulisi parantaa mm. määrittelemällä laissa ne vähimmäisehdot, joita toimitusjohtajan ja yhtiön välisessä toimisuhteessa noudatetaan, jos ehtoja ei ole määritetty yksiselitteisellä sopimuksella.

Sen lisäksi, mitä edellä on eräissä kohdissa mainittu harmaasta taloudesta, *SAK* ja *Asianajajaliitto* esittävät yleisellä tasolla kritiikkiä tai epäilyjä siitä, ettei kysymystä harmaan talouden torjunnasta ole riittävästi otettu huomioon.